

บทที่ 3

วิเคราะห์ข้อมูล

บทนี้จะเป็นการแสดงผลการศึกษาวิจัย โดยการนำข้อมูลจากแบบสอบถาม มาทำการวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐาน ซึ่งผู้ทําวิจัยจะแบ่งการวิเคราะห์เป็น 2 ส่วน ส่วนแรกเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลแบบร้อยละ (Percentage) เพื่อความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ และตัวแปรตาม ส่วนที่ 2 เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติ Gamma เพื่อทดสอบความเป็นอิสระ และความมีนัยสำคัญของตัวแปรอิสระ และตัวแปรตาม รวมทั้งเพื่อความสัมพันธ์ของทิศทางของตัวแปรทั้ง 2 ตัวนั้นด้วย

จากแบบสอบถามทั้งหมดจำนวน 509 ชุด ที่ผู้ทําวิจัยได้รวบรวมจากการสอบถามประชากรทั้ง 5 เขต ของพื้นที่เขตเลือกตั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ตามลำดับดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลแบบร้อยละ (Percentage)

ส่วนแรก เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลแบบ ร้อยละ (Percentage) เพื่อความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ และตัวแปรตาม สามารถสรุปรายละเอียดดังที่จะแสดงในตารางต่อไปนี้

สาร

สาร คือ ข่าวสารที่บุคคลมุ่งแลกเปลี่ยนกันในกระบวนการสื่อสาร ข่าวสารดังกล่าวเป็นความรู้สึกนึกคิดของบุคคลผู้ส่งสาร หรือเป็นคุณลักษณะของสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่บุคคลมุ่งที่จะแลกเปลี่ยนกัน เพื่อให้เกิดผลในสิ่งที่บุคคลปรารถนา ข่าวสารที่เป็นตัวแทนความรู้สึกนึกคิดของบุคคล จึงอยู่ในรูปสัญญาณ (Sign) หรือสัญลักษณ์ ซึ่งจะสามารถสื่อความรู้สึกนึกคิดของผู้ส่งสารได้ ด้วยลักษณะดังกล่าวคำพูด ภาษา ตัวหนังสือ ตัวเลข รูปภาพ เครื่องหมาย แสง สี ฯลฯ ที่สามารถสื่อความหมายย่อมเป็นข่าวสารได้ สารที่สามารถสื่อความหมายได้ ตามความนึกคิดของผู้ส่งสาร และ

สามารถช่วยส่งไปถึงผู้รับสารได้สะดวก เทียงตรง และรวดเร็วที่สุด ถือว่าเป็นสารที่มีคุณภาพมากที่สุด อย่างไรก็ตามคุณภาพของสารย่อมขึ้นอยู่กับสถานการณ์ และองค์ประกอบอื่นๆ อีกเป็นจำนวนมาก นั่นคือ สารชนิดหนึ่งอาจมีคุณสมบัติหรือคุณภาพต่างกัน หากใช้ในสถานการณ์ที่แตกต่างกัน แต่ประการที่สำคัญก็คือสิ่งที่จะเป็นสาร ได้ต้องทำหน้าที่กระตุ้นความหมายให้กับผู้รับ

การหาเสียงในการเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือพรรคการเมืองต่างๆ นั้น มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการส่งข่าวสารต่างๆ ออกไปสู่ประชาชนผู้ใช้สิทธิในการออกเสียงเลือกตั้ง เพื่อกระตุ้นให้ประชาชนผู้รับสารนั้นไปใช้สิทธิออกเสียงในการเลือกตั้ง และโดยเฉพาะเพื่อที่จะให้ประชาชนเหล่านั้นลงคะแนนเสียง ให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งแต่ละคน ดังนั้นผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมืองจึงมีการหาเสียงในหลายๆ ประเด็น เช่น อาจจะถูกกล่าวถึงนโยบายและการแก้ไขปัญหา ซึ่งถือว่าเป็นแนวทางพื้นฐานที่สำคัญที่สุดของผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือพรรคการเมือง ที่จะใช้ประเด็นของนโยบาย และการแก้ไขปัญหาเป็นจุดหาความนิยมหรือคะแนนเสียงจากประชาชน เพราะนโยบายและการแก้ไขปัญหาถือว่าเป็นแนวทางของผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือพรรคการเมืองที่จะวางแนวทางในการทำงานรับใช้ ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนช่วยชี้แนะให้ประชาชนเห็นถึงความเป็นไปได้ ถ้าหากว่า เขาเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมืองพรรคใด เขาจะได้รับสิ่งใด หรือหลักประกันอย่างไรเป็นสิ่งที่ จะช่วยให้เขามีชีวิต และความเป็นอยู่ไปในแนวทางใด

แม้ว่านโยบายและการแก้ไขปัญหาจะเป็นประเด็นพื้นฐานที่ผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือพรรคการเมืองใช้ในการหาเสียง แต่ก็ยังมีประเด็นในการหาเสียงอื่นๆ ที่ถูกนำมาใช้อีกมากมาย เช่น เรื่องของผลงานด้านการเมืองของผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมือง อาจกล่าวได้ว่า เป็นข้อได้เปรียบสำหรับผู้สมัครรับเลือกตั้งที่เคยได้รับเลือกตั้งมาก่อน เพราะการได้รับโอกาสเลือกตั้งที่ผ่านๆ มาช่วยให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งมีผลงานทางด้านต่างๆ ที่จะแสดงให้เห็นประชาชนรับทราบได้ว่าตนเองเคยทำอะไร เพื่อประชาชนในท้องถิ่นมาบ้าง แต่อย่างไรก็ตาม ประเด็นของข่าวสารข้างต้นคงมิใช่ประเด็นทั้งหมด ที่ถูกนำมาใช้ในการหาเสียง แต่ยังมีประเด็นอื่นๆ ที่น่าสนใจอีกหลายประเด็น เช่น เรื่องของคุณสมบัติส่วนตัวของผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมือง การกล่าวร้ายโจมตีฝ่ายตรงข้ามหรือคู่แข่ง การกล่าวโจมตีการทำงานของรัฐบาล การสัญญาว่าจะให้สิ่งตอบแทนต่างๆ หลังจากได้รับเลือกตั้ง หรือแม้กระทั่งการพูดขอคะแนนให้ส่งสารและเห็นใจ

ซึ่งจากประเด็นที่กล่าวมาในเรื่องของสารนั้น ผู้ส่งสารหรือผู้สมัครรับเลือกตั้ง สามารถที่จะส่งข่าวสาร หรือส่งสารไปยังผู้รับสาร หรือประชาชนผู้ใช้สิทธิในการเลือกตั้งหรือไม่ และสาร

นี้มีผลกระทบต่องานอย่างไรนั้น สามารถที่จะวิเคราะห์และสรุปผลได้ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 ประเด็นที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมืองใช้ในการหาเสียง

ประเด็นในการหาเสียง	0	1	2	3	4	\bar{X}	S.D.
1. นโยบายและการแก้ไขปัญหา	3.3 (17)	9.0 (46)	20.4 (104)	25.1 (128)	42.0 (214)	2.935	1.134
2. ผลงานด้านการเมืองของผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมือง	4.5 (23)	11.8 (60)	20.8 (106)	30.3 (154)	32.6 (166)	2.747	1.162
3. คุณสมบัติส่วนตัวของผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมือง	7.7 (39)	12.6 (64)	23.8 (121)	27.5 (140)	28.5 (145)	2.566	1.237
4. การกล่าวร้ายโจมตีฝ่ายตรงข้าม หรือ คู่แข่งขัน	9.2 (47)	15.3 (78)	24.2 (123)	24.0 (122)	27.3 (139)	2.448	1.287
5. โจมตีการทำงานของรัฐบาล	9.2 (47)	16.1 (82)	28.1 (143)	24.8 (126)	21.8 (111)	2.338	1.241
6. สัญญาว่าจะให้สิ่งตอบแทนต่างๆ หลังจากได้รับเลือกตั้ง	14.1 (72)	16.9 (86)	18.7 (95)	20.2 (103)	30.1 (153)	2.352	1.421
7. พுகขอคะแนนให้ส่งสารและเห็นใจ	19.8 (101)	22.0 (112)	25.5 (130)	15.9 (81)	16.7 (85)	1.876	1.352
รวมเฉลี่ย	9.7 (49)	14.8 (76)	23.1 (117)	24.0 (122)	28.4 (145)	2.466	1.262

จากการตอบแบบสอบถามของประชาชน ในเรื่องประเด็นที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมืองใช้ในการหาเสียงในการเลือกตั้งนั้น (ตารางที่ 3.1) พบว่า ร้อยละ 42 (214) ของประชาชนตอบว่า ผู้สมัครรับเลือกตั้ง และพรรคการเมือง จะพுகปราศรัยหาเสียงโดยกล่าวถึง

นโยบาย และการแก้ไขปัญหของตนเอง และของพรรคมากที่สุด ซึ่งอาจถือได้ว่าเป็นเป้าหมายที่สำคัญที่สุดในการจัดตั้ง และการเข้ามาดำเนินกิจกรรมทางการเมือง ของผู้สมัครรับเลือกตั้ง และพรรคการเมือง แต่อย่างไรก็ตามประเด็นนโยบายและการแก้ไขปัญหานั้น ไม่ใช่ประเด็นสำคัญเพียงประเด็นเดียวที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งและพรรคการเมืองใช้ในการหาเสียง

ร้อยละ 33 (166) ของประชาชนตอบว่า ผลงานด้านการเมืองของผู้สมัครรับเลือกตั้ง และพรรคการเมือง ก็เป็นอีกประเด็นหนึ่ง ที่ถูกนำมาใช้ในการพูดหาเสียงมากที่สุด ซึ่งในส่วนของเรื่องผลงานด้านการเมืองนี้ อาจถือได้ว่าเป็นข้อได้เปรียบ สำหรับผู้สมัครรับเลือกตั้ง ที่เคยลงสมัครรับเลือกตั้งและมีโอกาสได้รับเลือกตั้งเข้ามาด้วย เพราะเมื่อได้มีโอกาสรับเลือกตั้งเข้ามาแล้ว ก็สามารถที่จะนำเอางบประมาณสำหรับการพัฒนาท้องถิ่นของ ส.ส.มาใช้ในการสร้างประโยชน์ และนำมาพัฒนาท้องถิ่นในด้านต่างๆ ได้ รวมทั้งในบางกรณีถ้าหากว่า เป็นปัญหาที่ใหญ่ และมีความสำคัญก็สามารถนำเสนอเข้าไปในแผนพัฒนาประเทศต่อไปได้อีกด้วย ดังนั้นผลงานของผู้สมัครรับเลือกตั้ง และพรรคการเมือง จึงเป็นส่วนหนึ่งที่สร้างความพอใจให้กับประชาชนผู้มีสิทธิในการเลือกตั้ง และขณะเดียวกันก็เป็นการสร้างความมั่นใจให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งด้วย

แต่อย่างไรก็ตาม ร้อยละ 30 (153) ของประชาชนตอบว่า การสัญญาว่าจะให้สิ่งตอบแทนต่างๆ หลังจากได้รับเลือกตั้ง ก็เป็นอีกประเด็นหนึ่งที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งและพรรคการเมืองได้ใช้ในการหาเสียงมากที่สุด แม้ว่าจะเป็นวิธีการที่ไม่ได้สร้างสำนึกในทางการเมืองให้กับประชาชน แต่วิธีการเช่นนี้กลับกลายเป็นวิธีการหนึ่งที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งและพรรคการเมืองได้นำมาใช้เป็นจำนวนมาก วิธีการดังกล่าวนี้อาจจะใช้ไม่ได้ผลกับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีการศึกษาระดับสูง แต่วิธีการดังกล่าวนี้ ก็ใช้ได้กับผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีระดับการศึกษาค่อนข้างต่ำ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งผลการเลือกตั้งแต่ละครั้งเราจะพบว่า บุคคลที่ไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งเป็นผู้ที่มีระดับการศึกษาค่อนข้างต่ำ ประเด็นการหาเสียงโดยใช้วิธีการเช่นนี้ของผู้สมัครรับเลือกตั้ง และพรรคการเมือง จึงทำให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งมีโอกาสได้รับเลือกตั้ง เข้าไปในอัตราที่ค่อนข้างสูง

นอกจากที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว ร้อยละ 29 (145) ของประชาชนตอบว่า คุณสมบัติส่วนตัวของผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือพรรคการเมืองก็ได้ถูกนำมาใช้ในการหาเสียงมากที่สุด โดยอาจจะกล่าวถึงความเก๋ไก๋ ความมีชื่อเสียงของพรรค ความเป็นคนซื่อสัตย์ เป็นคนดีของผู้สมัครรับเลือกตั้ง เป็นต้น นอกจากนี้ที่จะกล่าวถึงส่วนดีของตนเองแล้ว ร้อยละ 27 (139) ของประชาชนตอบว่า การกล่าวร้ายโจมตีฝ่ายตรงข้ามหรือคู่แข่งก็เป็นอีกวิธีการหนึ่งที่นิยมใช้กันมากที่สุดในหมู่ของผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือพรรคการเมือง การกระทำดังกล่าวนี้ ก็เพื่อที่จะทำให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

เกิดความรู้สึกในแง่ลบหรือความรู้สึกที่ไม่ดีต่อฝ่ายตรงข้ามหรือคู่แข่ง จนอาจจะส่งผลกระทบต่อทำให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่ไปลงคะแนนเสียงให้กับพรรคเหล่านั้น และหันกลับมาลงคะแนนเสียงให้กับตนเองแทน นอกจากการกล่าวร้ายโจมตีฝ่ายตรงข้ามหรือคู่แข่งชั้น

ร้อยละ 22 (111) ของประชาชนกล่าวว่า การโจมตีการทำงานของรัฐบาลก็เป็นอีกวิธีหนึ่งที่ถูกนำมาใช้มากที่สุด โดยเฉพาะสำหรับพรรคที่เป็นพรรคฝ่ายค้าน ความบกพร่องในการบริหารงานของพรรคร่วมรัฐบาล จะเป็นการเปิดโอกาสให้ฝ่ายค้านสามารถนำเอาไปใช้ในการหาเสียงโจมตี และขอการสนับสนุนจากประชาชนได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าหากว่าการบริหารงานของรัฐบาลไม่สามารถแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนได้

ร้อยละ 17 (85) ของประชาชนตอบว่า อีกวิธีการหนึ่งที่พรรคการเมืองเกือบทุกพรรคผู้สมัครรับเลือกตั้งเกือบทุกคนจะนำมาใช้มากที่สุดคือ การพูดขอคะแนนให้สงสาร และเห็นใจ อาจเนื่องจากพื้นฐานที่คนไทยเป็นคนที่มีความเมตตากรุณา และมีความสงสารเห็นใจบุคคลอื่นอยู่เป็นนิสัย ดังนั้นวิธีการขอคะแนนของผู้สมัครรับเลือกตั้งโดยการพูดให้เกิดความรู้สึกที่สงสาร และเห็นใจจึงมีผลต่อการได้รับคะแนนเสียงในการเลือกตั้งด้วยเช่นกัน แม้ว่าจะในอัตราที่ไม่สูงก็ตาม

ดังนั้นจากตารางที่ 3.1 ดังที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปผลการวิจัยในเรื่องประเด็นที่ผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือพรรคการเมืองใช้ในการหาเสียง คือ ผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมืองจะพูดปราศรัยหาเสียง โดยการพูดในประเด็นต่างๆ หลายนๆ ประเด็นในระดับที่มากที่สุด (ร้อยละ 28) โดยประเด็นที่จะพูดถึงนั้นจะพูดถึงในเรื่อง ของนโยบายและการแก้ไขปัญหาของตน และของพรรคมากที่สุด (ร้อยละ 42)

สื่อหรือช่องทาง

สื่อหรือช่องทาง คือ ส่วนที่เป็นตัวนำสารจากผู้ส่งสารไปยังผู้รับสาร อาจเป็นสิ่งที่เห็นได้ง่าย เช่น คลื่นเสียงของผู้พูด ซึ่งนำเอาความรู้สึกนึกคิดของบุคคลหนึ่ง ไปยังอีกบุคคลหนึ่ง หรือเป็นสิ่งที่ซับซ้อนกว่าคือ ประกอบด้วยวัสดุ อุปกรณ์ จำนวนมาก ใช้เทคโนโลยีระดับสูงมีผู้ดำเนินการมาก เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หรือหนังสือพิมพ์ ในปัจจุบันสื่อดังกล่าวนำเอาสารจากแหล่งสารแล้วส่งไปยังผู้รับสารเป็นจำนวนมาก การสื่อสารแยกออกเป็น 2 แบบคือ ระบบสื่อสารด้านปากเปล่าหรือการสื่อสารระหว่างบุคคล และระบบสื่อสารที่ใช้สื่อ หรือการสื่อสารมวลชน

การสื่อสารระหว่างบุคคล คือ การใช้ระบบการติดต่อสื่อสารด้วยปากเปล่า จากแหล่งหนึ่ง ไปยังกลุ่มผู้รับสารจำนวนมาก แต่มีลักษณะของการส่งผ่านตัวต่อตัว และเป็นการส่วนตัวด้วยการสื่อสารระหว่างบุคคล เป็นแบบแผนการสื่อสารก่อนหน้าที่จะมีระบบการสื่อสารมวลชน เป็นรูปแบบการสื่อสารอย่างง่าย ๆ ที่ยังมีความสำคัญและมีบทบาทแฝงอยู่ในทุกสังคม ไม่ว่าจะเป็นสังคมสมัยใหม่ หรือสังคมที่กำลังพัฒนา เพียงแต่อาจจะมียุทธวิธีในระดับที่แตกต่างกันเท่านั้น

การสื่อสารมวลชน เป็นแบบแผนของการเชื่อมโยงต่อกัน จากผู้ส่งสารจำนวนน้อยไปสู่ผู้รับสารจำนวนมากที่กระจัดกระจายกันอยู่ การส่งผ่านข่าวสารเป็นไปอย่างรวดเร็ว และแหล่งสารมีลักษณะเป็นองค์การและเป็นวิชาชีพ

ในระบบการเมืองและในการเลือกตั้ง สื่อหรือช่องทางถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งที่จะเป็นตัวนำสารที่ถูกสร้างขึ้นมาจากผู้ส่งสาร เพื่อผ่านต่อไปยังผู้รับสาร สื่อหรือช่องทางในการเลือกตั้งอาจกล่าวได้ว่า มีอิทธิพลที่สำคัญที่จะทำให้ประชาชนผู้มีสิทธิในการเลือกตั้ง ไปออกเสียงลงคะแนน ให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งคนใดคนหนึ่งได้ ซึ่งในการท้าววจัยครั้งนี้ต่อประเด็นในเรื่องของสื่อหรือช่องทาง ผู้ท้าววจัยได้ทำการวิเคราะห์โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ การรับทราบข่าวสารการเลือกตั้ง วิธีการหาเสียงในการเลือกตั้ง และการได้รับการติดต่อจากบุคคลกลุ่มต่างๆ

การรับทราบข่าวสารการเลือกตั้ง

การรับทราบข่าวสารการเลือกตั้ง เป็นความจำเป็นยิ่งประการหนึ่งที่จะส่งผลกระทบต่อการใช้สิทธิในการเลือกตั้งของประชาชน ข่าวสารต่างๆ ที่ได้รับการเผยแพร่ออกมาจากผู้ส่งสารหากว่าปราศจากสื่อ หรือช่องทางแล้ว ผู้รับสารหรือประชาชนผู้มีสิทธิในการเลือกตั้งก็จะไม่สามารถที่จะรับทราบข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่จะช่วยประกอบการตัดสินใจในการใช้สิทธิลงคะแนนเสียงให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งคนใดคนหนึ่ง หรือพรรคการเมืองพรรคใดพรรคหนึ่งได้ ซึ่งการรับทราบข่าวสารต่างๆ โดยเฉพาะข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง สามารถที่จะมีสื่อหรือช่องทางได้หลายๆ ช่องทาง ไม่ว่าจะเป็นสื่อบุคคล เช่น ผู้สมัครรับเลือกตั้ง ผู้สนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่น จากญาติ และเพื่อนบ้าน เป็นต้น หรือจากการรับทราบจากสื่อมวลชนและสื่ออื่นๆ เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ และจากโปสเตอร์ ใบปลิว เป็นต้น ซึ่งทั้งสื่อบุคคลและสื่อมวลชนจะมีผล ต่อการรับทราบข่าวสารการเลือกตั้งของประชาชนมากน้อย แค่ไหนนั้น สามารถสรุปผลและทำการวิเคราะห์ได้ตามตารางที่ 3.2 และตารางที่ 3.3

ตารางที่ 3.2 การรับทราบข่าวสารการเลือกตั้ง จากสื่อบุคคล

การรับทราบข่าวสารการเลือกตั้ง	0	1	2	3	4	\bar{X}	S.D.
1. จากผู้สมัครรับเลือกตั้ง	37.5 (191)	23.2 (118)	25.2 (128)	20.7 (105)	10.0 (51)	1.757	1.514
2. จากผู้สนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้ง	32.4 (165)	18.9 (96)	25.4 (129)	28.0 (142)	12.0 (61)	2.015	1.521
3. จากผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่น	50.3 (256)	21.5 (109)	25.4 (129)	13.9 (70)	5.7 (29)	1.364	1.442
4. จากญาติ	30.3 (154)	26.2 (133)	32.2 (164)	20.6 (104)	7.5 (38)	1.820	1.383
5. จากเพื่อนบ้าน	31.8 (162)	28.1 (143)	31.1 (158)	20.6 (104)	5.1 (26)	1.722	1.349
6. จากเจ้าหน้าที่เขต	47.5 (242)	29.7 (151)	20.5 (104)	12.5 (63)	6.5 (33)	1.339	1.422
รวมเฉลี่ย	32.9 (167)	21.1 (108)	22.8 (116)	16.6 (84)	6.7 (34)	1.670	1.439

จากการตอบแบบสอบถามของประชาชนในเรื่อง การรับทราบข่าวสารการเลือกตั้งจากสื่อบุคคล (ตารางที่ 3.2) พบว่า ร้อยละ 50 (256) ของประชาชนตอบว่า ผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่น ไม่ได้มีบทบาทต่อการรับทราบข่าวสารการเลือกตั้งของประชาชน แม้ว่าในความเป็นจริงนั้นจะพบว่า ผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่น จะมีบทบาทต่อประชาชนในการไปใช้สิทธิในการลงคะแนนเสียง ให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้ง คนที่ตนสนับสนุนอยู่บ้างพอสมควร แต่สำหรับการให้ข่าวสารการเลือกตั้งแก่ประชาชนนั้นยังมีบทบาทที่ค่อนข้างต่ำ

ร้อยละ 48 (242) ของประชาชนตอบว่า เจ้าหน้าที่เขตไม่เคยให้ข่าวสารการเลือกตั้งแก่ตนเอง แม้ว่าเจ้าหน้าที่เขตเอง ในฐานะที่เป็นข้าราชการ หรือเป็นตัวแทนของรัฐ ควรที่จะต้องมึบทบาทในการที่จะกระตุ้น และส่งเสริมให้ประชาชนได้เข้าใจบทบาทของประชาชนต่อผลของการเลือกตั้งที่จะเกิดขึ้น โดยเฉพาะอาจจะถือเป็นจุดเริ่มต้น ของผู้สมัครรับเลือกตั้งที่จะมีโอกาสเข้าไปพัฒนาประเทศหลังจากที่ได้รับเลือกตั้งเข้าไปแล้ว แต่อย่างไรก็ตาม จากผลการวิจัยก็พบว่า เจ้าหน้าที่เขต ยังมีบทบาทที่ค่อนข้างต่ำ ต่อการเป็นสื่อในการเผยแพร่ข่าวสารการเลือกตั้งจากรัฐไปสู่ประชาชน

ร้อยละ 38 (191) ของประชาชนตอบว่า ตนเองไม่เคยได้รับทราบข่าวสารการเลือกตั้งจากผู้สมัครรับเลือกตั้ง ซึ่งอาจแสดงให้เห็นว่า ในการเลือกตั้งที่ผ่านมา นั้นผู้สมัครรับเลือกตั้ง ไม่ได้ออกไปพบปะ เยี่ยมเยียน หาเสียง หรือแจ้งข่าวสารต่างๆ ที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งต่อประชาชนเลย การขาดโอกาสที่จะติดต่อกับประชาชน หรือการมีเวลาเพียงเล็กน้อยในการไปหาเสียงหรือไปพบปะประชาชน จึงเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ประชาชนไม่ได้รับรู้ และไม่ได้สนใจในการเลือกตั้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นการทำให้ประชาชน ไม่สามารถที่จะทราบข่าวสารการเลือกตั้ง ตลอดจนทำให้ไม่สามารถ ที่จะตัดสินใจเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งได้ จึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจว่าในการเลือกตั้งครั้งต่อไปนั้น ผู้สมัครรับเลือกตั้งควรที่จะได้เผยแพร่ข่าวสารการเลือกตั้ง ออกไปสู่ประชาชนให้มากกว่าเดิม และในบริเวณที่กว้างขวางกว่าด้วย

ร้อยละ 32 (165) ของประชาชนตอบว่า ตนเองได้รับทราบข่าวสารการเลือกตั้งจากผู้สนับสนุน ส.ส. มากกว่าจากตัวผู้สมัครรับเลือกตั้ง เหตุผลที่สำคัญต่อประเด็นนี้ อาจจะถูกกล่าวได้ว่า เพราะผู้สนับสนุน ส.ส. ส่วนใหญ่จะเป็นคนในท้องถิ่นนั้นๆ และรวมทั้งยังเป็นบุคคลที่ประชาชนในท้องถิ่นรู้จัก คั่นเคย และได้ให้ความช่วยเหลือต่อประชาชนเป็นอย่างดี นอกจากนั้นการเป็นผู้ที่คอยประสานความเรียกร้องต้องการของประชาชน ผู้สมัครรับเลือกตั้ง ก็ยังส่งเสริมให้ผู้สนับสนุน ส.ส. มีบทบาทในการให้ข่าวสารการเลือกตั้งต่อประชาชนสูงตามไปด้วย

แต่อย่างไรก็ตามผู้ที่มีบทบาทในการทำให้ประชาชน ได้รับทราบข่าวสารการเลือกตั้งในอัตราสูงคือเพื่อนบ้านร้อยละ 32 (162) และจากญาติร้อยละ 30 (154) อาจกล่าวได้ว่าเพราะความใกล้ชิด ความคุ้นเคย ความเกรงใจ ไม่ว่าจะในฐานะของเพื่อนบ้าน หรือความเป็นญาติก็ตาม เป็นจุดที่จะช่วยแพร่ข่าวสารการเลือกตั้งได้ดีที่สุดในบรรดาของสื่อบุคคลทั้งหมดดังที่กล่าวมาข้างต้น โดยเฉพาะในสังคมไทยนั้น การรู้จักคุ้นเคย การสนิทสนมและความสัมพันธ์ส่วนตัวเป็น

เงื่อนไขสำคัญที่ทำให้บุคคลไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งเพื่อเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งคนใดคนหนึ่ง และถือว่าคะแนนเสียงที่จะได้มานั้นเป็นฐานคะแนนเสียงที่ค่อนข้างแน่นอนด้วย

โดยสรุปอาจกล่าวได้ว่า แม้ว่าสื่อบุคคลจะเป็นสื่อที่ค่อนข้างจะมีความแน่นอนในการที่จะทำให้ผู้สมัครรับเลือกตั้ง ได้รับคะแนนเสียง แต่สื่อประเภทบุคคลนี้ก็มีข้อจำกัดในตัวเอง ก็คือสามารถเผยแพร่ข่าวสารการเลือกตั้งออกไปได้ในขอบเขตที่จำกัด ไม่สามารถที่จะกระจายออกไปได้อย่างทั่วถึงและกว้างขวาง ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่พรรคการเมืองและผู้สมัครรับเลือกตั้ง ควรจะใช้สื่อบุคคลในลักษณะที่สามารถก่อให้เกิดประสิทธิภาพให้มากที่สุด รวมทั้งควรที่จะแพร่กระจาย ให้ครอบคลุมพื้นที่เขตเลือกตั้งของตนให้มากที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากสื่อบุคคลที่เป็นแหล่งข่าวสารที่ดีที่สุด ที่จะช่วยให้ประชาชนได้รับทราบข่าวสารการเลือกตั้ง ซึ่งจากผลการวิจัยนั้นพบว่า ประชาชนได้รับทราบข่าวสารการเลือกตั้งจากผู้สนับสนุน ส.ส. ในอัตราที่สูงที่สุดร้อยละ 12 (61)

ดังนั้นจากตารางที่ 3.2 ดังที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปผลการวิจัยในเรื่องการรับทราบข่าวสารการเลือกตั้งจากสื่อบุคคล คือ ประชาชนมีโอกาสในการได้รับทราบ ข่าวสารการเลือกตั้งจากสื่อบุคคลน้อยที่สุด (ร้อยละ 33) แต่อย่างไรก็ตาม สื่อบุคคลที่ช่วยให้ประชาชนมีโอกาสได้รับทราบข่าวสารการเลือกตั้งมากที่สุด (ร้อยละ 12) คือ การได้รับทราบข่าวสารการเลือกตั้งจากผู้สนับสนุน ส.ส. (หัวหน้าคะแนน)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3.3 การรับทราบข่าวสารการเลือกตั้ง จากสื่อมวลชน และสื่ออื่นๆ

การรับทราบข่าวสารการเลือกตั้ง	0	1	2	3	4	\bar{X}	S.D.
1. จากหนังสือพิมพ์	3.7 (19)	10.2 (52)	14.5 (74)	26.3 (134)	45.2 (230)	2.990	1.159
2. จากวิทยุ	4.7 (24)	12.8 (65)	23.2 (118)	28.9 (147)	30.5 (155)	2.676	1.170
3. จากโทรทัศน์	2.2 (11)	7.7 (39)	18.1 (92)	23.2 (118)	48.9 (249)	3.090	1.079
4. จากไปสเตอร์ ใบปลิว หรือแผ่นพับ ของผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรค การเมือง	6.5 (33)	12.8 (65)	17.5 (89)	28.3 (144)	35.0 (178)	2.725	1.243
5. จากป้ายประกาศหาเสียงของผู้สมัคร รับเลือกตั้งหรือพรรคการเมือง	6.3 (32)	8.6 (44)	18.7 (95)	29.7 (151)	36.7 (187)	2.819	1.198
6. จากป้ายประกาศของทางราชการ	11.4 (58)	16.3 (83)	30.8 (157)	24.0 (122)	17.5 (89)	2.198	1.234
รวมเฉลี่ย	5.8 (30)	11.4 (58)	20.5 (104)	26.7 (136)	35.6 (181)	2.750	1.181

จากการตอบแบบสอบถามของประชาชนในเรื่อง การรับทราบข่าวสารการเลือกตั้งจากสื่อมวลชนและสื่ออื่นๆ (ตารางที่ 3.3) พบว่า ร้อยละ 49 (249) ของประชาชนตอบว่า ได้รับทราบข่าวสารเลือกตั้งจากสื่อโทรทัศน์มากที่สุด ในปัจจุบันโทรทัศน์กล่าวได้ว่าเป็นอุปกรณ์ชิ้นหนึ่งภายในบ้าน ที่ช่วยให้ความบันเทิงและความรู้สาระต่างๆ ขณะเดียวกันการเผยแพร่ข่าวสารการเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้ง พรรคการเมือง รวมทั้งของรัฐบาลก็มีโอกาสที่จะแพร่กระจายไปสู่ประ

ชาชนได้ในทุกระดับ ทุกเพศทุกวัยและเป็นไปอย่างทั่วถึง สื่อโทรทัศน์มีข้อได้เปรียบกว่าสื่ออื่นๆ ในประเภทเดียวกัน เพราะให้ทั้งภาพและเสียง ดังนั้นประชาชนผู้รับชมการถ่ายทอดโทรทัศน์จึงสามารถรับได้ทั้งความรู้สึนึกคิด กิริยาท่าทางอาการต่างๆ ของผู้พูดตามไปด้วย และในปัจจุบันจะพบว่าโทรทัศน์มีอิทธิพลค่อนข้างสูง ต่อประชาชนในด้านความคิดความเชื่อและการปฏิบัติตาม นอกจากสื่อโทรทัศน์แล้ว

ร้อยละ 45 (230) ของประชาชนตอบว่าทราบข่าวการเลือกตั้งจากสื่อหนังสือพิมพ์มากที่สุด หนังสือพิมพ์ เป็นสื่อที่ดีประเภทหนึ่งในการเผยแพร่ข่าวสารต่างๆ แต่ข้อจำกัดของหนังสือพิมพ์ก็คือ จะมีเฉพาะผู้ที่สนใจอ่านเท่านั้นจึงจะซื้อหนังสือพิมพ์มาอ่าน ซึ่งส่วนใหญ่ก็จะเป็นผู้ที่มีการศึกษาระดับกลางจนกระทั่งระดับสูง ส่วนประชาชนที่มีการศึกษาในระดับต่ำโอกาสที่จะติดตามอ่านหนังสือพิมพ์ก็มีน้อยตามไปด้วย แต่ข้อดีของหนังสือพิมพ์ก็คือสามารถที่จะรื้อค้นขึ้นมาอ่านใหม่ได้อีกแม้ว่าจะมีข้อจำกัด ที่ให้ข้อมูลเพียงเฉพาะด้านที่เป็นภาพนิ่ง และเนื้อหาเท่านั้น ไม่สามารถที่จะช่วยในการสร้างอารมณ์และความรู้สึกได้ดีเท่าสื่อโทรทัศน์ แต่อย่างไรก็ตามผลจากการวิจัยก็พบว่า สื่อหนังสือพิมพ์ เป็นแหล่งที่ประชาชนรับทราบข่าวการเลือกตั้งได้มากที่สุดประเภทหนึ่ง

นอกจากนี้ร้อยละ 37 (187) ของประชาชนตอบว่า ทราบจากป้ายประกาศหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือพรรคการเมืองมากที่สุด ในการหาเสียงแต่ละครั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งและพรรคการเมือง ต่างก็ต้องมีการจัดทำป้ายประกาศเพื่อที่จะนำเอาไปติดตั้งไว้ในสถานที่ที่ประชาชนสามารถมองเห็นได้ง่ายและชัดเจน เพื่อเป็นการช่วยย้ำเตือนให้ประชาชนไม่ลืม ซึ่งทั้งด้านตัวผู้สมัครรับเลือกตั้ง และพรรคการเมือง ต่างก็ต้องพยายามที่จะจัดทำสื่อประเภทนี้ออกมาให้มากที่สุด เพื่อให้เกิดความสะดุดตาและเป็นการช่วยสร้างความจำด้วย

ร้อยละ 35 (178) ของประชาชนตอบว่า ตนทราบข่าวการเลือกตั้งจาก โปสเตอร์ ใบปลิว หรือแผ่นพับของผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือพรรคการเมืองมากที่สุด สื่อประเภทนี้มีปรากฏให้เห็นค่อนข้างมาก ในช่วงระยะเวลาการเลือกตั้งหรือก่อนหน้านั้นเพียงเล็กน้อย แต่เมื่อเสร็จสิ้นการเลือกตั้งไปแล้ว สื่อประเภทนี้จะไม่ได้ออกมาใช้อีกจนกว่าจะมีการเลือกตั้งใหม่อีกในครั้งต่อไป ซึ่งในระยะที่เป็นช่วงการหาเสียงเลือกตั้งนั้น จะมีสื่อประเภทนี้ออกมาจากผู้สมัครรับเลือกตั้งทุกคน และทุกพรรคในรูปแบบที่อาจจะแตกต่าง หรืออาจจะคล้ายคลึงกัน (ดัง ได้กล่าวรายละเอียดมาในบทที่ 2) ดังนั้น บางครั้งประชาชนเมื่อได้รับสื่อประเภทนี้มากก็จะเกิดความรู้สึกเบื่อขึ้นมา แต่อย่างไรก็ตามในทางตรงกันข้าม การได้รับสื่อประเภทนี้ในอัตราที่น้อย ก็จะเป็นการสร้างโอกาสในการช่วยเตือนความทรงจำให้แม่นยำมากขึ้นตามไปด้วย

ร้อยละ 31 (155) ของประชาชนตอบว่า แหล่งของการรับทราบข่าวสารการเลือกตั้งที่มากที่สุดคือสื่อวิทยุ ในอดีตสื่อวิทยุเป็นสื่อที่มีบทบาทและมีความสำคัญอย่างมากทีเดียว แต่สำหรับในปัจจุบัน เมื่อมีสื่อโทรทัศน์ขึ้นมา โดยเฉพาะการที่มีคุณสมบัติในการนำเสนอเนื้อหาต่างๆ ได้ดีกว่าและน่าสนใจมากกว่า ทำให้ประชาชนหันมานิยมติดตามสื่อโทรทัศน์กันแทน แต่อย่างไรก็ตามสื่อวิทยุก็ยังคงมีความสำคัญในระดับหนึ่ง โดยเฉพาะสำหรับประชาชนผู้ที่มีการศึกษาในระดับต่ำ ไม่สามารถอ่านออกเขียนได้ และมีฐานะที่ยากจน

สื่อประเภทสุดท้ายคือ บัญชีประกาศของทางราชการ ร้อยละ 18 (89) ของประชาชนตอบว่า คนได้รับทราบข่าวสารการเลือกตั้ง จากบัญชีประกาศของทางราชการมากที่สุด การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การเลือกตั้งของหน่วยราชการ เมื่อเปรียบเทียบกับสื่อจากผู้สมัครรับเลือกตั้ง และพรรคการเมืองแล้วจะพบว่า มีจำนวนที่น้อยกว่ามาก อาจจะเป็นเนื่องมาจากการที่หน่วยราชการสามารถเผยแพร่ข่าวสารได้เฉพาะการเชิญชวนให้ไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งเท่านั้น ไม่สามารถที่จะเชิญชวนให้ประชาชนลงคะแนนเสียง ให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งคนใดคนหนึ่งได้ เนื่องจากหน่วยประชาสัมพันธ์ การเลือกตั้งของส่วนราชการ เมื่อเปรียบเทียบกับสื่อจากผู้สมัครรับเลือกตั้งและพรรคการเมืองแล้วจะพบว่า มีจำนวนที่น้อยกว่ามาก อาจจะเป็นเนื่องมาจากการที่ส่วนราชการสามารถเผยแพร่ข่าวสารได้ เฉพาะการเชิญชวนให้ไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งเท่านั้น ไม่สามารถที่จะเชิญชวนให้ประชาชนลงคะแนนเสียง ให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งคนใดคนหนึ่งได้ดังที่ได้กล่าวมา เพราะส่วนราชการ ต้องมีความเป็นกลางทางการเมือง ดังนั้นการเผยแพร่ข่าวสารการเลือกตั้งจึงเป็นการนำเสนอในภาพกว้างๆ และ มักจะเป็นการเชิญชวนให้ประชาชนไปใช้สิทธิของตนในการเลือกตั้งเท่านั้นเอง

ดังนั้นจากตารางที่ 3.3 ดังที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปผลการวิจัยในเรื่อง การรับทราบข่าวสารการเลือกตั้ง จากสื่อมวลชนและสื่ออื่นๆ คือ ประชาชนมีโอกาสในการรับทราบข่าวสารการเลือกตั้งจากสื่อมวลชนและสื่ออื่นๆ มากที่สุด (ร้อยละ 36) โดยเฉพาะจากสื่อโทรทัศน์ (ร้อยละ 49)

วิธีการหาเสียงในการเลือกตั้ง

วิธีการหาเสียงในการเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือพรรคการเมือง นอกจากสื่อบุคคล และสื่อมวลชนและสื่ออื่นๆ ดังที่ได้กล่าวมาแล้วในตารางที่ 3.2 - ตารางที่ 3.3 แล้ววิธีการหาเสียงในการเลือกตั้ง ก็เป็นสื่อหรือช่องทางอีกช่องทางหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งสามารถที่จะส่งข่าวสารไปยังประชาชนได้ ซึ่งวิธีการหาเสียงในการเลือกตั้งอาจจะกระทำได้ในหลายๆ วิธี เช่น การพูดหาเสียงในที่ชุมนุม การเดินหาเสียงตามบ้าน การลงบทความ โฆษณาในหน้าหนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุ และการใช้วิธีการจูงใจ เช่น การแจกเงิน เป็นต้น วิธีการหาเสียงต่างๆ เหล่านี้ จะมีผลกระทบต่อการรับทราบข่าวสารการเลือกตั้ง หรือส่งผลกระทบต่อการใช้สิทธิในการเลือกตั้งของประชาชนมากน้อยแค่ไหน สามารถทำการวิเคราะห์ข้อมูล และสรุปผลจากการท้าวิจัยได้ตามตารางที่ 3.4

ตารางที่ 3.4 วิธีการหาเสียงในการเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือพรรคการเมือง

วิธีการหาเสียง	0	1	2	3	4	\bar{x}	S.D.
1. การพูดหาเสียงในที่ชุมนุม	10.0 (51)	10.8 (55)	21.4 (109)	26.1 (133)	31.6 (161)	2.585	1.302
2. การเดินหาเสียงตามบ้าน	12.6 (64)	17.1 (87)	30.5 (155)	27.5 (140)	12.4 (63)	2.100	1.199
3. จัดห้วคະແນนหรือคนช่วยหาเสียง	16.1 (82)	16.1 (82)	28.5 (145)	21.6 (110)	17.7 (90)	2.086	1.313
4. ป้ายประชาสัมพันธ์	5.3 (27)	10.0 (51)	21.0 (107)	27.5 (140)	36.1 (184)	2.792	1.187
5. การใช้หนังสือเชิญชวน ใบปลิว แผ่นพับ	6.5 (33)	13.9 (71)	19.8 (101)	23.2 (118)	36.5 (186)	2.694	1.271
6. การลงบทความ โฆษณาใน หนังสือพิมพ์	9.2 (47)	22.6 (115)	32.0 (163)	20.4 (104)	15.7 (80)	2.108	1.191

ตารางที่ 3.4 (ต่อ)

วิธีการหาเสียง	0	1	2	3	4	X	S.D.
7. การแถลงถึงนโยบาย ผลงาน คุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งทาง วิทยุ	14.1 (72)	26.7 (136)	34.2 (174)	17.1 (87)	7.9 (40)	1.778	1.128
8. การแถลงถึงนโยบาย ผลงาน คุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งทาง โทรทัศน์	11.8 (60)	26.1 (133)	28.3 (144)	20.2 (103)	13.6 (69)	1.976	1.216
*9. การใช้รถ-เรือ เป็นหน่วยในการ หาเสียง	12.0 (61)	23.4 (119)	22.4 (114)	22.8 (116)	19.4 (99)	2.143	1.305
10. ใช้วิธีการต่างๆ เพื่อให้ผู้เลือกตั้ง งัดเงินมาให้ลงคะแนน ให้ผู้สมัคร รับเลือกตั้งคนอื่น เช่น ช้อบัตร ประชาชน	40.3 (205)	21.4 (109)	19.8 (101)	7.7 (39)	10.8 (55)	1.273	1.345
11. ใช้วิธีจูงใจ เช่น แจกเงิน จัด มหรสพ ฯลฯ	37.3 (190)	17.5 (89)	19.1 (97)	11.2 (57)	14.9 (76)	1.489	1.456
รวมเฉลี่ย	15.9 (32)	18.7 (95)	25.2 (128)	20.5 (104)	19.7 (100)	2.093	1.265

จากการตอบแบบสอบถามของประชาชนในเรื่อง วิธีการในการหาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมือง (ตารางที่ 3.4) พบว่า ร้อยละ 34 (174) ของประชาชนตอบว่า ผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมืองใช้วิธีการหาเสียงโดยการแถลงถึงนโยบาย ผลงาน คุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งทางวิทยุน้อย จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ประชาชนส่วนใหญ่

นั้นรับทราบถึงการหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้ง และพรรคการเมืองทางสื่อวิทยุ โดยจะกล่าวถึงในเรื่องของนโยบายพรรค ผลงานของผู้สมัครรับเลือกตั้งและรวมตลอดถึงเรื่อง คุณสมบัติส่วนตัวของผู้สมัครรับเลือกตั้งด้วย ซึ่งผลการวิเคราะห์ในจุดนี้ สอดคล้องกับการรับทราบข่าวการเลือกตั้งของประชาชนด้วย เพราะสื่อวิทยุเป็นสื่อประเภทหนึ่ง ที่ประชาชนได้รับทราบข่าวการเลือกตั้งมากที่สุด และขณะเดียวกันก็เป็นแหล่งข่าว ที่ทำให้ประชาชนไปใช้สิทธิในการเลือกตั้ง มากที่สุดด้วยประเภทหนึ่ง

ร้อยละ 32 (163) ของประชาชน ตอบว่า ผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมือง ใช้วิธีการหาเสียงโดยการลงบทความโฆษณาในหน้าหนังสือพิมพ์น้อย ซึ่งจากตารางที่ 3.5 ผลการวิจัยพบว่า หนังสือพิมพ์ เป็นสื่อที่ทำให้ประชาชนทราบข่าวการเลือกตั้งมากที่สุด นั่นหมายถึงว่า ประการหนึ่งประชาชนได้ติดตามการเลือกตั้งจากสื่อประเภทนี้มากที่สุด และขณะเดียวกันการใช้สื่อหนังสือพิมพ์นั้น จะเป็นลักษณะของการเขียนบทความ หรือการโฆษณาประชาสัมพันธ์ในเรื่องของผู้สมัครรับเลือกตั้งรวมทั้งในส่วนของพรรค แต่โดยทั่วไปแล้วจะเป็นเรื่องเฉพาะของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นส่วนใหญ่ และนอกจากนั้นผู้สมัครรับเลือกตั้งหลายๆ คนก็เป็นบุคคลที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักของบุคคลทั่วไป และในส่วนของหนังสือพิมพ์เองก็มีการลงข่าวคราวอยู่เนืองๆ ก็ยิ่งเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนรับทราบถึงการหาเสียงในสื่อประเภทนี้ได้ในอัตราสูง

ร้อยละ 31 (155) ของประชาชนตอบว่า วิธีการหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือพรรคการเมืองใช้วิธีการเดินหาเสียงตามบ้านน้อย วิธีการเดินหาเสียงอาจกล่าวได้ว่าเป็นวิธีการหาเสียงที่ดีที่สุด เพราะการเดินออกไปหาเสียงตามแหล่งชุมชนต่างๆ การเข้าไปตามตรอกซอกซอยเข้าไปพบปะเยี่ยมเยียนประชาชน เป็นสิ่งที่ประชาชนค่อนข้างพอใจ เพราะได้มีโอกาสสัมผัสกับบุคคลที่มีชื่อเสียง โดยเฉพาะผู้สมัครรับเลือกตั้งที่เคยได้รับเลือกตั้งมาแล้ว มีตำแหน่งทางการเมือง หรือแม้กระทั่งมีคุณสมบัติส่วนตัวอื่นๆ ที่เป็นที่น่าสนใจของประชาชน นอกจากนั้นก็ยังเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถร้องเรียนปัญหาความเดือดร้อน รวมทั้งขณะเดียวกันก็สามารถขอความช่วยเหลือได้โดยตรง แต่ในสภาพความเป็นจริงนั้นจะพบว่า ผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมือง มีโอกาสน้อยมากในการที่จะเข้าไปพบปะเยี่ยมเยียนประชาชนในท้องถิ่น จะมีโอกาสค่อนข้างมากก็เฉพาะในช่วงการหาเสียงเลือกตั้งเท่านั้น แต่อย่างไรก็ตามสำหรับผู้สมัครรับเลือกตั้งบางคน ที่สามารถออกไปพบปะเยี่ยมเยียนประชาชนได้อย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ ก็จะทำให้ประชาชนสามารถที่จะยอมรับได้ง่าย และเป็นการช่วยให้เขาตัดสินใจได้ว่า สมควรที่จะเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งคนใด

ร้อยละ 29 (145) และร้อยละ 28 (144) ของประชาชนมีความเห็นว่า ผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมืองใช้วิธีการหาเสียงโดยการจัดห้วคะแนนหรือคนช่วยหาเสียง และใช้วิธีการแถลงถึงนโยบาย ผลงาน คุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งทางโทรทัศน์น้อย สำหรับวิธีการแรกการจัดหาห้วคะแนนหรือคนช่วยหาเสียงเป็นวิธีการหนึ่งที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมืองนิยมใช้กันมาก เนื่องจากโอกาสที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งจะลงมาพบปะประชาชนมีค่อนข้างจำกัด จึงมีความจำเป็นที่จะต้องหาตัวแทนในการช่วยหาเสียงในการเลือกตั้ง ซึ่งห้วคะแนนส่วนใหญ่จะเป็นบุคคลที่มีชื่อเสียงในท้องถิ่นแต่ละท้องถิ่น อาจจะเป็นกรรมการชุมชนหรือเป็นบุคคลที่ได้ให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ ดังนั้นบรรดาห้วคะแนน หรือผู้สนับสนุน ส.ส. ทั้งหลายจึงมีบทบาทที่ค่อนข้างมาก ในการช่วยให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งมีโอกาสได้รับเลือกตั้งเข้าไป นอกจากนั้นการแถลงถึงนโยบาย ผลงาน คุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งทางโทรทัศน์ก็เป็นอีกวิธีหนึ่ง ที่ช่วยให้ประชาชนทราบว่ามีการเลือกตั้งซึ่งก็หมายถึงว่า ผู้สมัครรับเลือกตั้งได้ใช้วิธีนี้ในการหาเสียงด้วยนั่นเอง

ร้อยละ 22 (114) ของประชาชนตอบว่า ผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมืองใช้วิธีการหาเสียงโดยการใช้รถ - เรือเป็นหน่วยในการหาเสียงน้อย ในการหาเสียงเลือกตั้งแต่ละครั้งนั้นเนื่องจากเขตเลือกตั้งมีบริเวณที่กว้างขวาง ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีพาหนะช่วยในการหาเสียงเพื่อให้เกิดความสะดวก และรวดเร็ว รวมทั้งช่วยให้สามารถหาเสียงได้ครอบคลุมพื้นที่ได้มากยิ่งขึ้น และสำหรับในพื้นที่บางแห่งการใช้รถยนต์ไม่สามารถจะกระทำได้ เนื่องจากพื้นที่จุดนั้นสามารถติดต่อสัญจรได้เฉพาะทางน้ำ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องใช้เรือเข้ามาช่วยในการหาเสียงซึ่งการใช้รถ หรือเรือเป็นหน่วยในการหาเสียงนั้น ขึ้นอยู่กับพื้นที่ของเขตเลือกตั้งแต่ละเขต และนโยบายการหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งแต่ละคนเป็นสำคัญ

ร้อยละ 21 (109) (107) ของประชาชนตอบว่า ผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมืองใช้วิธีหาเสียงโดยการพูดหาเสียงในที่ชุมชน และการใช้ป้ายประชาสัมพันธ์น้อย ในการเลือกตั้งแต่ละครั้งนั้น มีความจำเป็นที่จะต้องหาเสียงในทุกจุดของพื้นที่ แต่ในสภาพความเป็นจริงนั้นผู้สมัครรับเลือกตั้งไม่สามารถที่จะกระทำเช่นนั้นได้ ดังนั้นจึงจำเป็นที่จะต้องมีการตั้งจุดปราศรัยหาเสียงเป็นจุดๆ ไป เพื่อเป็นการประหยัด และเพื่อให้ได้ประโยชน์สูงสุดด้วย ดังนั้นในแหล่งชุมชนต่างๆ จึงเป็นพื้นที่ที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งจะทำการพูดปราศรัยหาเสียง ซึ่งส่วนมากจะนิยมปราศรัยหาเสียงกันเป็นทีม โดยนอกจากที่จะมีผู้สมัครรับเลือกตั้งแล้วก็อาจจะมิผู้แทนในส่วนของพรรค ซึ่งอาจจะป็นหัวหน้าพรรค หรือบุคคลที่มีความสำคัญของพรรค มาช่วยในการปราศรัยหาเสียงด้วย แต่

อย่างไรก็ตาม การปราศรัยหาเสียงในลักษณะเช่นนี้ จะไม่ได้ทำบ่อยครั้งนักในแต่ละพื้นที่ อาจจะมีการหาเสียงในลักษณะเช่นนี้ 1-2 ครั้งเท่านั้น เช่นเดียวกันป้ายประชาสัมพันธ์เป็นวิธีการหนึ่งที่ยิมนามมาใช้ในการหาเสียง แต่ส่วนใหญ่แล้วป้ายประชาสัมพันธ์มักจะปรากฏให้เห็นเฉพาะในแหล่งชุมชนใหญ่ๆ ที่มีการจราจรพลุกพล่าน มีคนอยู่อาศัยเป็นจำนวนมาก จะไม่แพร่กระจายออกไปทั่วทั้งพื้นที่ ดังนั้นโอกาสในการรับทราบข่าวการเลือกตั้ง จึงจำกัดอยู่ในเฉพาะพื้นที่ชุมชนใหญ่ๆ เท่านั้น

ร้อยละ 20 (101) ของประชาชนตอบว่า ผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือพรรคการเมืองใช้วิธีการหาเสียงโดยการใช้หนังสือเชิญชวน ใบปลิว หรือแผ่นพับ และโดยการใช้วิธีการต่างๆ เพื่อให้ผู้เลือกตั้งคิดว่ามิให้ลงคะแนนให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งคนอื่นน้อย เช่น ซื้อบัตรประชาชน สำหรับวิธีการแรกนั้น ในการหาเสียงเลือกตั้งโดยเฉพาะในช่วงเลือกตั้ง ผู้สมัครรับเลือกตั้ง และพรรคการเมืองจะมีหนังสือเชิญชวน ใบปลิว แผ่นพับที่เป็นการโฆษณาเชิญชวนประชาชน ลงคะแนนให้ตนเองนั้นจะมีอยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่งส่วนใหญ่ก็จะมีลักษณะและรูปแบบที่คล้ายกัน ดังนั้นความน่าสนใจของวิธีการหาเสียงประเภทนี้ ในช่วงของการเลือกตั้งจึงมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนา หรือหาวิธีการนำเสนอในรูปแบบที่แปลกออกไปเพื่อสร้างความสนใจให้มากขึ้น และสำหรับวิธีที่สอง การใช้วิธีการต่างๆ เพื่อให้ผู้เลือกตั้งคิดว่ามิให้ลงคะแนนให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งคนอื่นนั้น เป็นวิธีการที่ไม่ถูกต้อง ไม่เหมาะสม และถือว่าเป็นการทำลายระบอบประชาธิปไตยด้วย แต่อย่างไรก็ตามวิธีการเช่นนี้กลับมีผู้สมัครรับเลือกตั้งบางคน นำมาใช้เพื่อชัยชนะในการเลือกตั้ง โดยปราศจากสำนักของประชาธิปไตย และความคิดที่จะสร้างให้ประชาชนเป็นนักประชาธิปไตย เป็นเรื่องที่น่าขำยากที่จะแก้ไขปัญหานี้ เพราะวิธีการอย่างเช่น การซื้อบัตรประชาชน การขายบัตรประชาชนของประชาชนผู้มีสิทธิในการเลือกตั้งนั้น เป็นสิทธิที่ไม่สามารถมีใครบังคับได้ โดยเฉพาะถ้าหากว่าเขาเป็นคนยากจน ความต้องการเงิน ก็ยิ่งทำให้ขาดสำนึกของประชาธิปไตย จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการสร้างและพัฒนาประชาชนให้ปฏิเสธวิธีการหาเสียงเช่นนี้ให้ได้ และ

ร้อยละ 19 (97) ของประชาชนตอบว่า ผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือพรรคการเมืองใช้วิธีการหาเสียงโดยการจูงใจ เช่น การแจกเงิน การจัดมหรสพ เป็นต้น น้อย วิธีการเช่นนี้จะนิยมใช้มากในพื้นที่ต่างจังหวัด แต่ไม่ได้หมายความว่า ในพื้นที่เขตกรุงเทพมหานครจะไม่มีการนำวิธีการเช่นนี้มาใช้ในกรุงเทพฯ ก็เช่นเดียวกันวิธีการเช่นนี้ก็ถูกนำมาใช้ มีการแจกเงิน จัดมหรสพต่างๆ เพื่อที่จะซื้อเสียงจากประชาชน โดยเฉพาะในกลุ่มประชาชนที่ไม่ได้เป็นผู้สนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้งคนใดคนหนึ่ง โดยเฉพาะ การแจกเงินสามารถส่งผลกระทบต่อตนเองได้รับเลือกตั้งเข้ามา

ได้ เพราะนิสัยพื้นฐานของคนไทยประการหนึ่งก็คือ จะซื่อสัตย์ต่อบุคคลที่เคยให้ความช่วยเหลือ ไม่ว่าจะให้เงิน ให้ของ หรือสิ่งใด ๆ ก็ตาม ซึ่งจุดนี้เป็นนิสัยที่จะต้องแก้ไขให้หมดไป เพื่อที่จะได้ช่วยกันสร้างระบบการเมืองที่มาจากจิตสำนึกของประชาชนอย่างแท้จริง

ดังนั้นจากตารางที่ 3.4 ดังที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปผลการวิจัยในเรื่อง วิธีการหาเสียงในการเลือกตั้ง ของผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือพรรคการเมือง คือ ผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมืองนั้นใช้วิธีการหาเสียงในรูปแบบต่างๆ ในระดับที่น้อย (ร้อยละ 25) แต่อย่างไรก็ตามวิธีการหาเสียงที่ผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือพรรคการเมืองใช้ในการหาเสียงมากที่สุด (ร้อยละ 37) คือ การใช้หนังสือเชิญชวน ใบปลิว และแผ่นพับ

การได้รับการติดต่อจากบุคคลกลุ่มต่างๆ

สื่อบุคคลเป็นสื่อหนึ่ง ที่เป็นปัจจัยสำคัญต่อการเลือกตั้งของประชาชน ซึ่งสื่อบุคคลมีผลต่อการเลือกตั้ง ในประเด็นของการรับทราบข่าวสารการเลือกตั้งมากน้อยแค่ไหนนั้น ดังที่ได้กล่าวมาในตารางที่ 3.2 แต่อย่างไรก็ตามสื่อบุคคล มิใช่จะเป็นเฉพาะสื่อที่จะถ่ายทอดข่าวสารการเลือกตั้งเท่านั้น สื่อบุคคลยังเป็นแหล่งที่อาจจะช่วยให้การเลือกตั้งนั้น ประสบความสำเร็จตามที่ได้วางเป้าหมายไว้ เพราะการมีโอกาสได้รับการติดต่อจากสื่อบุคคล ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มผู้นำพรรค ผู้สมัครรับเลือกตั้ง ผู้สนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้ง (หัวคะแนน) และผู้ช่วยหาเสียงอื่นๆ (นิสิต นักศึกษา กลุ่มคนที่รับจ้างหาเสียง ฯลฯ) โดยวิธีการต่างๆ เช่น การมาพบด้วยตัวเอง ได้รับแจกเอกสาร พบเห็นตัวจริงและพบเห็นตัวจริง และมีโอกาสพูดคุยด้วย สื่อบุคคลที่กล่าวมานี้จะมีบทบาทต่อการส่งข่าวสาร หรือการพบปะพูดคุยกับประชาชนได้มากน้อยแค่ไหน อย่างไรก็ตามนั้นสามารถทำการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลจากการทาวิจัยได้ตามตารางที่ 3.5 - ตารางที่ 3.8

ตารางที่ 3.5 การได้รับการติดต่อจากกลุ่มผู้นำพรรค

กลุ่มผู้นำพรรค	0	1	2	3	4	\bar{X}	S.D.
1. มาพบด้วยตัวเอง	55.6 (283)	23.2 (118)	10.6 (54)	6.1 (31)	4.5 (23)	0.807	1.130
2. ได้รับแจกเอกสาร	26.7 (136)	27.5 (140)	22.4 (114)	14.9 (76)	8.4 (43)	1.509	1.262
3. พบเห็นตัวจริง	54.6 (278)	26.5 (135)	10.6 (54)	6.1 (31)	2.2 (11)	0.747	1.014
4. พบเห็นตัวจริง และมีโอกาสพูดคุยด้วย	69.0 (351)	17.1 (87)	6.9 (35)	5.5 (28)	1.6 (8)	0.536	0.952
รวมเฉลี่ย	51.5 (262)	23.6 (120)	12.6 (64)	8.2 (421)	4.2 (21)	0.900	1.090

จากการตอบแบบสอบถามของประชาชนในเรื่อง การได้รับการติดต่อจากกลุ่มผู้นำพรรค (ตารางที่ 3.5) พบว่า ร้อยละ 69 (351) ของประชาชนตอบว่า โอกาสที่ตนเองได้รับการติดต่อจากกลุ่มผู้นำพรรค โดยการพบเห็นตัวจริงและมีโอกาสพูดคุยด้วยนั้นไม่มีเลย ดังที่ได้กล่าวมาในตารางที่ 3.4 ว่าโอกาสที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งและผู้นำพรรคจะเข้าไปพบปะ เยี่ยมเยียนประชาชนนั้นค่อนข้างน้อยมาก ดังนั้นจึงทำให้ประชาชนไม่มีโอกาสพบเห็นกลุ่มผู้นำพรรค รวมทั้งไม่มีโอกาสที่จะพูดคุยด้วย

ร้อยละ 56 (283) ของประชาชนตอบว่า ตนไม่เคยได้รับการติดต่อจากกลุ่มผู้นำพรรค โดยการมาพบด้วยตัวเองเลย และเช่นเดียวกัน ร้อยละ 55 (278) ตอบว่า ไม่เคยมีการติดต่อจากกลุ่มผู้นำพรรคโดยการพบเห็นตัวจริง ทั้ง 2 กรณีนี้อาจกล่าวได้ว่าโดยปกติแล้วในพื้นที่เลือกตั้งแต่ละเขตนั้นจะมีเพียงผู้สมัครรับเลือกตั้งในพื้นที่นั้นๆ เท่านั้น ที่จะมีโอกาสไปพบปะประชาชน แม้

ว่าจะไม่ทั่วถึงก็ตาม และเมื่อกล่าวถึงกลุ่มผู้นำพรรคแล้วก็ยิ่ง ไม่มีโอกาสที่จะเข้าไปพบปะประชาชน ในท้องถิ่นต่างๆ เลย หรือถ้าหากสามารถทำได้ ก็จะได้เฉพาะในพื้นที่ที่เป็นแหล่งชุมชน หรือ เมื่อมีการจัดปราศรัยหาเสียงในบางจุดเท่านั้น และ

ร้อยละ 27 (136) ของประชาชนตอบว่า ตนเองไม่เคยได้รับการติดต่อจากกลุ่มผู้นำ พรรค โดยการได้รับเอกสาร ซึ่งหมายความว่า โอกาสที่ประชาชนจะได้รับการติดต่อจากกลุ่มผู้นำ พรรคมากที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับวิธีการอื่นา ดังที่กล่าวมาข้างต้น ซึ่งจะพบว่าวิธีการที่ตนเองมี โอกาสได้รับการติดต่อจากกลุ่มผู้นำพรรคก็คือ การได้รับแจกเอกสารนั่นเอง ระยะเวลาอาจจะ เป็นข้อจำกัดที่ทำให้ กลุ่มผู้นำพรรคสามารถทำได้เพียงการแจกเอกสาร แล้วก็ผ่านไปหาเสียงใน พื้นที่อื่นๆ ต่อไป เพราะกลุ่มผู้นำพรรค มีความสำคัญที่จะช่วยกระตุ้นให้ประชาชน ลงคะแนนให้กับผู้ สัมครรับเลือกตั้งของพรรค ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องไปหาเสียงในทุกๆ จุด ทุกๆ จังหวัด ทุกๆ พื้นที่ ที่พรรคได้ส่งสมาชิกลงไปรับสมัครแข่งขันการเลือกตั้ง อันทำให้ผลจากการตอบแบบสอบถามของประชาชนปรากฏผลว่า ตนเองไม่มีโอกาสได้รับการติดต่อจากกลุ่มผู้นำพรรคเลย

ดังนั้นจากรายที่ 3.5 ดังที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปผลการวิจัยในเรื่อง การได้ รับการติดต่อจากกลุ่มผู้นำพรรค คือ ประชาชนส่วนใหญ่ไม่เคยได้รับการติดต่อจากกลุ่มผู้นำพรรค เลย (ร้อยละ 52) แต่อย่างไรก็ตาม โอกาสที่ประชาชนบางส่วนที่ได้รับการติดต่อ จากกลุ่มผู้นำ พรรคมากที่สุด (ร้อยละ 8) คือ การได้รับแจกเอกสาร

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3.6 การได้รับการติดต่อจากผู้สมัครรับเลือกตั้ง

ผู้สมัครรับเลือกตั้ง	0	1	2	3	4	\bar{X}	S.D.
1. มาพบด้วยตัวเอง	54.8 (279)	25.3 (129)	11.8 (60)	4.7 (24)	3.3 (17)	0.764	1.050
2. ได้รับแจกเอกสาร	23.6 (120)	27.7 (141)	24.2 (123)	14.9 (76)	9.6 (49)	1.593	1.262
3. พบเห็นตัวจริง	56.0 (285)	25.1 (128)	12.4 (63)	4.3 (22)	2.2 (11)	0.715	0.986
4. พบเห็นตัวจริง และมีโอกาสพูดคุยด้วย	67.0 (341)	20.4 (104)	6.9 (35)	4.3 (22)	1.4 (7)	0.527	0.902
รวมเฉลี่ย	50.4 (256)	24.6 (126)	13.8 (70)	7.1 (36)	4.1 (21)	0.900	1.050

จากการตอบแบบสอบถามของประชาชนในเรื่อง การได้รับการติดต่อจากผู้สมัครรับเลือกตั้ง (ตารางที่ 3.6) พบว่า ร้อยละ 67 (341) ของประชาชนตอบว่า ตนเองไม่มีโอกาสได้รับการติดต่อจากผู้สมัครรับเลือกตั้ง โดยการพบเห็นตัวจริงและไม่มีโอกาสพูดคุยด้วย จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ในการเลือกตั้งที่ผ่านมาผู้สมัครรับเลือกตั้งออกไปหาเสียงน้อยมาก โดยเฉพาะโอกาสในการที่ประชาชน จะได้พบเห็นตัวจริงและได้มีโอกาสดูคุยด้วย ในสภาพความเป็นจริงนั้น มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้สมัครรับเลือกตั้ง ควรจะได้มีโอกาสดูคุยกับประชาชนเพื่อสร้างความคุ้นเคย สอบถามปัญหาความเดือดร้อน สิ่งที่ประชาชนต้องการให้ช่วยเหลือแก้ไข ฯลฯ แต่ผู้สมัครรับเลือกตั้งส่วนใหญ่ นั้น ไม่ค่อยมีโอกาสที่จะกระทำในสิ่งที่กล่าวมาได้มากเท่าที่ควรจะเป็น ผู้สมัครรับเลือกตั้งส่วนใหญ่ ไม่สามารถที่จะไปพูดคุยกับประชาชนได้ทั้งหมด ในเขตเลือกตั้งของตน ดังนั้นจึงมีโอกาสพบปะและพูดคุยกับประชาชนได้เพียงบางกลุ่มบางคนเท่านั้น

ร้อยละ 56 (285) ของประชาชนตอบว่า ตนเอง ไม่มีโอกาสพบเห็นตัวจริง เช่นกัน จากผลการวิจัยกรณีนี้แสดงให้เห็นว่า ประชาชนไม่ได้มีโอกาสพบปะผู้สมัครรับเลือกตั้ง แต่อย่างไรก็ตามสิ่งที่กล่าวมาข้างต้น เมื่อเปรียบเทียบกันแล้วจะพบว่า ประชาชนยังมีโอกาสได้พบเห็นตัวจริงอยู่บ้างแม้จะไม่มีโอกาสได้พูดคุยด้วยก็ตาม

ร้อยละ 55 (279) ของประชาชนตอบว่า ผู้สมัครรับเลือกตั้งไม่เคยมาพบด้วยตัวเองเลยนั้นแสดงให้เห็นว่าในการหาเสียงเลือกตั้งนั้น ผู้สมัครรับเลือกตั้งไม่ค่อยได้ออกมาหาเสียงด้วยตัวเองแต่อาจจะทำการหาเสียงโดยการใช้วิธีการอื่นๆ เช่น การใช้หิ้วตะแนน นิสิต นักศึกษา ผู้รับจ้างหาเสียงมาช่วยในการหาเสียง หรือแม้กระทั่งอาจจะกระทำโดยใช้วิธีการแจกของ แจกเงิน ฯลฯ และ

ร้อยละ 24 (120) ของประชาชนตอบว่า ไม่เคยได้รับแจกเอกสารจากผู้สมัครรับเลือกตั้ง ซึ่งสามารถที่จะกล่าวได้ว่า ในการได้รับการติดต่อจากผู้สมัครรับเลือกตั้งนั้น จะพบว่าประชาชนได้รับการติดต่อจากผู้สมัครรับเลือกตั้ง มากที่สุดโดยการได้รับแจกเอกสาร การแจกเอกสารเป็นวิธีการหาเสียง ที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งทุกคนนิยมนำไปใช้อย่างมาก เพราะสามารถพบปะกับประชาชนได้อย่างค่อนข้างใกล้ชิด อาจจะมีการตอบคำถามกันบ้างแม้จะไม่มากนัก นอกจากนั้นยังสามารถที่จะพบปะกับประชาชนได้ โดยใช้เวลาที่ค่อนข้างสั้นในการที่จะทำให้ประชาชนรู้จักตนเอง โดยเฉพาะในเรื่องของเวลานั้น เป็นสิ่งที่ค่อนข้างจะเป็นปัญหาสำหรับผู้สมัครรับเลือกตั้งทุกคน ข้อจำกัดในเรื่องของเวลา ทำให้การหาเสียงทำได้เพียงไม่กี่ครั้งและทำได้อย่างไม่ทั่วถึงด้วย การแจกเอกสาร จึงเป็นวิธีการหนึ่งของผู้สมัครรับเลือกตั้ง สามารถทำได้มากที่สุดในการที่จะหาเสียงให้กับตนเอง

แต่อย่างไรก็ตาม อาจสรุปได้จากผลการวิจัยจากข้างต้นว่า การติดต่อจากผู้สมัครรับเลือกตั้ง ไปสู่ประชาชนนั้นไม่มีเลย ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งควรที่จะให้โอกาสกับตัวเองในการที่จะติดต่อไปยังประชาชน เพื่อแสดงให้เห็นว่าตนเองไม่เคยทอดทิ้งประชาชน รวมทั้งยังสนใจ และเอาใจใส่ต่อประชาชน ในเขตของตนอยู่ตลอดเวลา ซึ่งการกระทำในลักษณะเช่นนี้ จะส่งผลให้ประชาชนได้รับรู้บทบาทการทำงาน ของผู้สมัครรับเลือกตั้งด้วยว่าได้ทำกิจกรรมอะไรบ้าง เพื่อท้องถิ่นของตนเอง ซึ่งการติดต่อจากผู้สมัครรับเลือกตั้ง ไปสู่ประชาชนจะเป็นสิ่งที่จะช่วยสร้างให้ผู้สมัครรับเลือกตั้ง มีความมั่นคงในทางการเมือง และมีโอกาสในการที่จะได้รับเลือกตั้งกลับเข้ามาอีกในการเลือกตั้งครั้งต่อไป

ดังนั้นจากตารางที่ 3.6 ดังที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปผลการวิจัยในเรื่อง การได้รับการติดต่อจากผู้สมัครรับเลือกตั้ง คือ ประชาชนส่วนใหญ่ไม่เคยได้รับการติดต่อจากตัวผู้สมัครรับเลือกตั้งเลย (ร้อยละ 50) แต่อย่างไรก็ตามโอกาสที่ประชาชนบางส่วนที่ได้รับการติดต่อจากตัวผู้สมัครรับเลือกตั้งมากที่สุด (ร้อยละ 10) คือ การได้รับแจกเอกสาร

ตารางที่ 3.7 การได้รับการติดต่อจากผู้สนับสนุน ส.ส. (หัวคะแนน)

ผู้สนับสนุน ส.ส. (หัวคะแนน)	0	1	2	3	4	\bar{X}	S.D.
1. มาพบด้วยตัวเอง	46.2 (235)	21.8 (111)	14.3 (73)	13.2 (67)	4.5 (23)	1.081	1.239
2. ได้รับแจกเอกสาร	28.7 (146)	25.3 (129)	19.8 (101)	14.9 (76)	11.2 (57)	1.546	1.340
3. พบเห็นตัวจริง	49.7 (253)	22.6 (115)	14.3 (73)	10.6 (54)	2.8 (14)	0.941	1.145
4. พบเห็นตัวจริง และมีโอกาสพูดคุยด้วย	56.8 (289)	21.0 (107)	10.6 (54)	8.8 (45)	2.8 (14)	0.798	1.112
รวมเฉลี่ย	45.4 (231)	22.7 (115)	14.8 (75)	11.9 (61)	5.3 (27)	1.092	1.209

จากการตอบแบบสอบถามของประชาชน ในเรื่องการได้รับการติดต่อจากผู้สนับสนุน ส.ส. (หัวคะแนน) (ตารางที่ 3.7) พบว่า ร้อยละ 57 (289) ของประชาชนตอบว่า ตนเองไม่เคยพบเห็นตัวจริง และไม่เคยมีโอกาสดูคุยกับหัวคะแนนเลย แม้ว่าผู้สนับสนุน ส.ส. จะได้รับการกล่าวถึงว่า เป็นตัวแทนของผู้สมัครรับเลือกตั้งของเขตนั้นในการที่จะเป็นผู้ช่วยผู้สมัครรับเลือกตั้งในการหาเสียง และเป็นบุคคลที่จะช่วยชักจูงประชาชนในเขตนั้นมาลงคะแนนเสียงให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ตนเองสนับสนุนอยู่ แต่จากผลการวิจัยกลับพบว่า ประชาชนไม่เคยมีโอกาสดูพบเห็นตัวจริงและไม่มีโอกาสได้พูดคุยด้วย แม้ว่าผู้สนับสนุน ส.ส. ส่วนใหญ่จะเป็นคนในท้องถิ่นนั้นๆ และใน

เขตเลือกตั้งแต่ละเขตก็จะมีผู้สนับสนุน ส.ส. อยู่หลายคนก็ตาม ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการทำงานของ
ผู้สนับสนุน ส.ส. นั้นเป็นไปได้หรือไม่ว่าประเด็นที่หนึ่ง ผู้สนับสนุน ส.ส. ยังไม่สามารถทำงาน
ครอบคลุมได้อย่างทั่วถึง และประเด็นที่สองก็คือ จำนวนผู้สนับสนุน ส.ส. ไม่ว่าจะเป็นผู้สนับสนุน
ส.ส. โดยความสมัครใจหรือโดยการแต่งตั้งก็ตามนั้น ยังมีจำนวนที่น้อยอยู่มากเมื่อเปรียบเทียบกับ
จำนวนประชาชนและขนาดของพื้นที่เลือกตั้ง จึงส่งผลให้ประชาชนไม่ได้รับการติดต่อจากผู้สนับสนุน
ส.ส. โดยการพบเห็นตัวจริงและไม่มีโอกาสพูดคุยด้วย

ร้อยละ 50 (253) ของประชาชนตอบว่า ตนเองไม่เคยพบเห็นตัวจริงของ ส.ส. จาก
ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ในการเลือกตั้งแต่ละครั้งที่ผ่านมานั้น ผู้สนับสนุน ส.ส. ยังติดต่อไปยัง
ประชาชนในลักษณะที่น้อยและไม่ทั่วถึง จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง สำหรับการเลือกตั้งในครั้งต่อไป
ไปที่ผู้สมัครรับเลือกตั้ง ควรจะมีการเพิ่มการติดต่อในส่วนนี้ให้มากยิ่งขึ้น เพื่อกระตุ้นให้ประชาชนมี
ความต่อเนื่องในข่าวสารต่างๆ ที่เกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้ง และพรรคการเมืองที่ตนเองสนับสนุน
อยู่ และเป็นการย้ำให้ประชาชนไม่ลืมด้วย

ร้อยละ 46 (235) ของประชาชนตอบว่า ผู้สนับสนุน ส.ส. ไม่เคยมาพบด้วยตัวเอง
แม้ว่าเมื่อนำผลการวิจัยประเด็นนี้ไปเปรียบเทียบกับ 2 ประเด็นข้างต้นจะพบว่า ผู้สนับสนุน ส.ส.
มาพบประชาชนมากกว่าวิธีการติดต่อ 2 วิธีข้างต้นก็ตาม แต่ผลการวิจัยก็แสดงให้เห็นว่าผู้สนับสนุน
ส.ส. ยังไม่เคยมาพบประชาชนด้วยตัวเอง จะเพราะเหตุผลใดก็ตามดังที่กล่าวมาข้างต้น ผลการ
วิจัยนี้ก็ชี้ให้เห็นว่า ไม่มีการติดต่อจากผู้สนับสนุน ส.ส. เลย และ

ร้อยละ 29 (146) ของประชาชนตอบว่า ตนเองไม่เคยได้รับแจกเอกสารเลย จาก
ผลการวิจัยในประเด็นการได้รับการติดต่อจากผู้สนับสนุน ส.ส. นั้น สรุปได้ว่าการติดต่อจากผู้สนับสนุน
ส.ส. ผู้ประชาชนที่ประชาชนได้รับมากที่สุดก็คือ การได้รับแจกเอกสาร จากผลการวิจัยเช่น
นี้ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ที่จะต้องมีการเพิ่มการติดต่อจากผู้สนับสนุน ส.ส. ให้มากขึ้น ไม่ใช่
เฉพาะการที่ผู้สนับสนุน ส.ส. จะไปแจกเอกสารแก่ประชาชนเพียงอย่างเดียว แต่ผู้สนับสนุน ส.ส.
ควรที่จะได้เข้าไปพูดคุย อธิบาย แนะนำ ชี้แจงเพิ่มเติมในประเด็นต่างๆ ที่ไม่ได้รับการกล่าวถึง
ในส่วนองเอกสารที่ใช้แจก เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ชัดเจน ถูกต้อง และแม่นยำ เพราะการได้
รับแจกเอกสารเพียงอย่างเดียวจะไม่มีที่น่าสนใจ และจะไม่ได้รับความสนใจจากประชาชน
เท่าที่ควร เพราะเอกสารต่างๆ ไม่ได้มีการจัดทำขึ้นมาจากผู้สมัครรับเลือกตั้งเพียงคนเดียว หรือ
จากพรรคการเมืองเพียงพรรคเดียว แต่ผู้สมัครรับเลือกตั้งทุกคน พรรคการเมืองทุกพรรคต่างก็จัด

ทำขึ้นมาทั้งในลักษณะที่เหมือนกัน คล้ายคลึงกัน หรือแตกต่างกันออกไป ดังนั้นการได้พูดคุย การได้อธิบายเพิ่มเติม จะช่วยสร้างความเข้าใจได้มากยิ่งขึ้น อันจะช่วยทำให้ประชาชนผู้มีสิทธิ์ในการเลือกตั้งสามารถตัดสินใจได้ง่ายขึ้น รวดเร็วขึ้น และด้วยความมั่นใจ

ดังนั้นจากตารางที่ 3.7 ดังที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปผลการวิจัยในเรื่อง การได้รับการติดต่อจากผู้สนับสนุน ส.ส. (หวัคะแนน) คือ ประชาชนส่วนใหญ่ไม่เคยได้รับการติดต่อจากผู้สนับสนุน ส.ส. เลย (ร้อยละ 45) แต่อย่างไรก็ตาม โอกาสที่ประชาชนบางส่วนที่ได้รับการติดต่อจากผู้สนับสนุน ส.ส. มากที่สุด (ร้อยละ 11) คือ การได้รับแจกเอกสาร

ตารางที่ 3.8 การได้รับการติดต่อจากผู้ช่วยหาเสียงอื่นๆ (นิสิต นักศึกษา กลุ่มคนที่รับจ้างหาเสียง ฯลฯ)

ผู้ช่วยหาเสียงอื่นๆ	0	1	2	3	4	\bar{X}	S.D.
1. มาพบด้วยตัวเอง	36.5 (186)	28.5 (145)	15.3 (78)	11.0 (56)	8.6 (44)	1.267	1.292
2. ได้รับแจกเอกสาร	20.4 (104)	29.5 (150)	21.6 (110)	15.5 (79)	13.0 (66)	1.711	1.306
3. พบเห็นตัวจริง	40.7 (207)	27.1 (138)	14.7 (75)	12.2 (62)	5.3 (27)	1.143	1.225
4. พบเห็นตัวจริง และมีโอกาส พูดคุยด้วย	47.5 (242)	24.8 (126)	12.6 (64)	8.1 (41)	7.1 (36)	1.024	1.250
รวมเฉลี่ย	36.3 (185)	27.5 (140)	16.1 (82)	11.7 (60)	8.5 (42)	1.286	1.268

จากการตอบแบบสอบถามของประชาชนในเรื่อง การได้รับการติดต่อจากผู้ช่วยหาเสียงอื่นๆ (นิสิต นักศึกษา กลุ่มคนที่รับจ้างหาเสียง ฯลฯ) (ตารางที่ 3.8) พบว่าร้อยละ 48 (242) ของประชาชนตอบว่า ตนเองไม่เคยได้รับการติดต่อจากผู้ช่วยหาเสียงอื่นๆ โดยการพบเห็นตัวจริง

และไม่มีโอกาสพูดคุยด้วยเลย ในสภาพความเป็นจริงนั้นกลุ่มผู้ช่วยหาเสียงอื่นๆ จะเป็นกลุ่มบุคคลที่ช่วยผู้สมัครรับเลือกตั้งหาเสียงน้อยที่สุด ในบรรดาสื่อบุคคลที่ช่วยผู้สมัครรับเลือกตั้งในการหาเสียง อาจจะเนื่องมาจากกลุ่มผู้ช่วยหาเสียงอื่นๆ นี้จะเป็นบุคคลที่ได้รับการว่าจ้างมาเป็นเพียงครั้งคราว เฉพาะในช่วงการหาเสียงเท่านั้น ซึ่งเป็นช่วงการเลือกตั้งที่สั้นๆ และขณะเดียวกันกลุ่มผู้ช่วยหาเสียงอื่นๆ เหล่านี้ก็ได้หมายความว่า จะรับจ้างหาเสียงหรือช่วยหาเสียงให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้ง คนใดคนหนึ่งตลอดไป รวมทั้งการเป็นผู้ช่วยหาเสียงก็ทำเป็นครั้งคราวเท่านั้น จึงทำให้ที่ประชาชนมีโอกาสพบเห็นตัวจริง และมีโอกาสได้คุยด้วยจึงเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้ไม่บ่อยนัก แม้ว่าคุณสมบัติสำคัญประการหนึ่งที่ผู้ช่วยหาเสียงอื่นๆ จะต้องมียกคือ การที่จะต้องเป็นบุคคลในท้องถิ่นนั้นๆ ก็ตาม

ร้อยละ 41 (207) ของประชาชนตอบว่า ตนเองไม่เคยมีโอกาสมพบเห็นตัวจริงของผู้ช่วยหาเสียงอื่นๆ เนื่องจากพื้นที่ของเขตเลือกตั้งแต่ละเขตมีขนาดใหญ่ แต่ในขณะเดียวกันจำนวนของผู้ช่วยหาเสียงกลุ่มนี้ จะมีจำนวนเพียงเขตละ 2-3 คนเท่านั้น โอกาสที่จะกลับไปหาเสียงในพื้นที่บ่อยๆ จึงเป็นไปได้ค่อนข้างยาก จึงทำให้ประชาชนไม่มีโอกาสพบเห็นตัวจริง

ร้อยละ 37 (186) ของประชาชนตอบว่า ผู้ช่วยหาเสียงอื่นๆ ไม่เคยมาพบประชาชนด้วยตนเองเลย จากการตอบแบบสอบถามของประชาชนในประเด็นนี้พบว่า แม้ว่าผู้ช่วยหาเสียงอื่นๆ จะไม่เคยมาพบประชาชนด้วยตนเองเลย แต่การได้รับการติดต่อในประเด็นนี้ก็มากกว่าการได้มีโอกาสพบเห็นตัวจริงและการมีโอกาสพูดคุยด้วย และมากกว่าประเด็นกรณีที่ประชาชนพบเห็นตัวจริงด้วย

แต่อย่างไรก็ตามก็จะพบว่า ร้อยละ 20 (104) ของประชาชนตอบว่า ตนเองไม่เคยได้รับแจกเอกสารจากผู้ช่วยหาเสียงอื่นๆ เลย ซึ่งหมายความว่าจากประเด็นการได้รับการติดต่อจากผู้ช่วยหาเสียงอื่นๆ นั้น การได้รับแจกเอกสารจากผู้ช่วยหาเสียงอื่นๆ นั้นจะมีโอกาสเกิดขึ้นได้มากที่สุด ซึ่งแสดงให้เห็นว่าในการหาเสียงในการเลือกตั้งนั้นประชาชน ไม่เคยได้รับการติดต่อจากผู้ช่วยหาเสียงอื่นๆ เลย แม้ว่าจะมีโอกาสได้รับแจกเอกสารบ้างก็ตาม ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งควรที่จะมีการส่งเสริมให้มีการใช้สื่อประเภทบุคคลให้มากขึ้น โดยเฉพาะสื่อผู้ช่วยหาเสียงอื่นๆ ซึ่งเป็นสื่อบุคคลประเภทหนึ่งที่ดีได้ว่าเป็นตัวแทนของผู้สมัครรับเลือกตั้งที่จะช่วยในการหาเสียง โฆษณาประชาสัมพันธ์ให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าผู้ช่วยหาเสียงอื่นๆ นั้นเป็นบุคคลในเขต การรู้จักพื้นที่ที่จะช่วยให้ตนเองสามารถที่จะทราบว่าจะหาเสียงที่ไหนอย่างไร และหาเสียงกับใคร

ดังนั้นจากตารางที่ 3.8 ดังที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปผลการวิจัยในเรื่อง การได้รับการติดต่อจากผู้ช่วยหาเสียงอื่นๆ (นิสิต นักศึกษา กลุ่มคนที่รับจ้างหาเสียง ฯลฯ) คือ ประชาชนส่วนใหญ่ไม่เคย ได้รับการติดต่อจากผู้ช่วยหาเสียงอื่นๆ เลย (ร้อยละ 36) แต่อย่างไรก็ตาม โอกาสที่ประชาชนบางส่วนที่ได้รับการติดต่อจากผู้ช่วยหาเสียงมากที่สุด (ร้อยละ 13) คือ การได้รับแจกเอกสาร

ผลกระทบ

เมื่อผู้รับสารได้รับรู้ข่าวสารแล้ว จะถอดรหัสหรือแปลความหมายของข่าวสารตามกรอบพื้นฐานทางอรรถศาสตร์ การรับรู้ ทศนคติ ความเชื่อ ประสบการณ์ และสถานการณ์แวดล้อมของแต่ละบุคคล ผลลัพธ์ที่ได้จากการแปลรหัส คือ การรับรู้ข่าวสารนั้นคืออะไร ความรู้สึกของบุคคลต่อข่าวสารนั้น และประเมินค่าว่า จะเชื่อหรือกระทำการตามข่าวสารนั้นหรือไม่ ผู้รับสารแต่ละคนต่างใช้กรอบอ้างอิง เข้าตัดสินใจว่า ข่าวสารที่ได้รับมานั้น เชื่อได้หรือไม่ เกี่ยวข้องกับตัวเขาหรือไม่ และประเมินว่า จะดำเนินการกับข่าวสารนั้นอย่างไร โดยปกติกรอบอ้างอิงจะเป็นตัวกำหนดสำคัญของพฤติกรรมของผู้รับสาร ทั้งนี้เพราะผู้ส่งสารจะประมาณความสนใจ และปฏิกิริยาของผู้รับสารจากประสบการณ์ และพื้นฐานการเรียนรู้ของผู้รับสารเป็นสำคัญ กรอบอ้างอิงที่ว่านี้ ได้แก่ อรรถศาสตร์ ความรู้สึก ความเชื่อ ปทัสถาน และอุดมการณ์ของผู้รับสาร ซึ่งจะเกิดจากการเรียนรู้และการสั่งสมประสบการณ์

ในกระบวนการเลือกตั้งนั้น ก่อนที่ผู้รับสารหรือประชาชนผู้มีสิทธิในการเลือกตั้งจะไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งนั้น ประชาชนมิได้มีโอกาสที่จะรับทราบข่าวสารจากผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือสื่อใดสื่อหนึ่งเพียงสื่อเดียว ไม่ว่าจะเป็นสื่อบุคคล หรือสื่อมวลชนและสื่ออื่นๆ ก็ตาม ดังที่ได้กล่าวมาในตารางที่ 3.2 และตารางที่ 3.3 แต่สื่อที่กล่าวมาทั้ง 2 ประเภท ไม่ว่าจะเป็นสื่อบุคคล หรือสื่อมวลชนและสื่ออื่นๆ ก็ตาม ยังคงมีบทบาทในการเป็นแหล่งข่าวสารที่ทำให้ไปใช้สิทธิในการเลือกตั้ง ซึ่งสื่อทั้ง 2 ประเภทนี้อาจกล่าวได้ว่า จะส่งผลกระทบต่อความคิด และการตัดสินใจของประชาชนผู้รับข่าวสาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าสื่อนั้นเป็นแหล่งข่าวที่เสริมให้ประชาชนผู้รับข่าวสารมีความมั่นใจในข้อมูลที่ตนเองได้รับ ก็จะทำให้การตัดสินใจไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งของประชาชนทำได้อย่างรวดเร็วมากยิ่งขึ้นตามไปด้วย

แต่อย่างไรก็ตามสื่อบุคคล หรือสื่อมวลชนและสื่ออื่นๆ นั้นจะส่งผลกระทบต่อความเป็นแหล่งข่าวสารที่จะทำให้ประชาชนไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งมากน้อยแค่ไหน อย่างไรก็ตาม สามารถทำการวิเคราะห์และสรุปผลจากการทหวิจัย ได้ดังตารางที่ 3.9 และตารางที่ 3.10

ตารางที่ 3.9 แหล่งข่าวสารที่ทำให้ไปใช้สิทธิในการเลือกตั้ง จากสื่อบุคคล

แหล่งข่าวสาร	0	1	2	3	4	\bar{X}	S.D.
1. จากผู้สมัครรับเลือกตั้ง	27.3 (142)	20.1 (102)	24.2 (123)	23.6 (120)	20.9 (107)	2.229	1.596
2. จากผู้สนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้ง	27.0 (141)	18.3 (93)	30.9 (157)	26.4 (134)	13.5 (69)	2.128	1.487
3. จากผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่น	43.4 (224)	27.2 (138)	24.0 (122)	16.4 (73)	7.2 (36)	1.468	1.449
4. จากญาติ	24.5 (128)	25.0 (127)	33.0 (168)	22.4 (114)	11.1 (57)	2.026	1.413
5. จากเพื่อนบ้าน	27.9 (145)	28.1 (143)	30.1 (153)	21.6 (110)	8.4 (43)	1.865	1.405
6. จากเจ้าหน้าที่เขต	38.3 (198)	28.1 (143)	28.9 (147)	14.6 (74)	6.2 (32)	1.543	1.393
รวมเฉลี่ย	27.5 (140)	21.0 (107)	24.4 (124)	17.6 (89)	9.7 (49)	2.119	1.457

จากการตอบแบบสอบถามของประชาชนในเรื่อง แหล่งข่าวสารที่ทำให้ประชาชนไปใช้สิทธิในการเลือกตั้ง จากสื่อบุคคล (ตารางที่ 3.9) พบว่า ร้อยละ 43 (224) ของประชาชนตอบว่า แหล่งข่าวสารที่ทำให้ตนไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งน้อยที่สุด คือ ผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่น ร้อยละ 38 (198) ของประชาชนตอบว่า จากเจ้าหน้าที่เขต จากแหล่งข่าวสารประเภทสื่อบุคคลทั้ง

2 แห่งที่กล่าวมานั้น จะพบว่านอกจากจะเป็นแหล่งที่ประชาชน ได้รับทราบข่าวสารการเลือกตั้งน้อยที่สุดแล้ว (ตารางที่ 3.2) ยังเป็นแหล่งข่าวสารที่ทำให้ประชาชน ไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งน้อยที่สุดอีกด้วย และเช่นเดียวกันพบว่า แหล่งข่าวสารที่ทำให้ประชาชน ไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งในอัตราที่เพิ่มขึ้น คือร้อยละ 28 (145) ของประชาชนตอบว่า จากเพื่อนบ้าน และร้อยละ 27 (142) (141) ของประชาชนตอบว่า จากผู้สมัครรับเลือกตั้ง และผู้สนับสนุน ส.ส. และร้อยละ 25 (128) ของประชาชนตอบว่า จากญาติ

แต่อย่างไรก็ตาม สื่อบุคคลที่ประชาชนใช้เป็นแหล่งข่าว ที่ทำให้ตนเองไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งมากที่สุดก็คือ จากตัวผู้สมัครรับเลือกตั้ง ดังนั้นจากผลการวิจัยที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า สื่อบุคคลเป็นแหล่งข่าวสารที่ทำให้ประชาชนไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งน้อยที่สุด จึงมีสิ่งที่น่าสนใจคือ เป็นไปได้หรือไม่ว่ามีแหล่งข่าวสารอื่นที่มีความสำคัญและเป็นที่น่าสนใจของประชาชนมากกว่าสื่อบุคคล และในขณะที่เดียวกันในส่วนของสื่อบุคคลเองก็ขาดความสนใจ ขาดความกระตือรือร้น และโดยเฉพาะขาดการกระตุ้นในเรื่องของความสำนึก และการชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของบุคคลที่เป็นสื่อในการที่จะเป็นตัวแทน และเป็นสื่อกลางในการพัฒนา และการสร้างระบอบการเมืองแบบประชาธิปไตยที่มีความมั่นคง

เหตุผลสำคัญอีกประการหนึ่ง ของแหล่งข่าวสารที่ทำให้ประชาชนไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งจากสื่อบุคคลน้อยที่สุด ก็อาจจะเนื่องมาจากขอบเขตที่จำกัด ในการแพร่กระจายข้อมูลและข่าวสารของสื่อบุคคล เพราะเมื่อสื่อบุคคลมีขอบเขตที่จำกัด ไม่ว่าจะ เป็นข้อจำกัดในเรื่องของกำหนดเวลาการเลือกตั้ง ข้อจำกัดในเรื่องของงบประมาณ รวมทั้งความสามารถของสื่อบุคคล ในการที่จะเข้าไปแนะนำ เข้าไปชี้แจงข่าวสารต่อประชาชน ก็เลยส่งผลให้สื่อบุคคลกลายเป็นแหล่งข่าวสารที่ทำให้ประชาชน ไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งน้อยที่สุด แต่อย่างไรก็ตามทางเลือกหนึ่งที่จะช่วยสร้างประสิทธิภาพของการเป็นแหล่งข่าวสาร ในการที่จะทำให้ประชาชนไปใช้สิทธิในการเลือกตั้ง สื่อบุคคลจำเป็นต้องมีการออกไปพบปะพูดคุย เยี่ยมเยียนประชาชนให้มากยิ่งขึ้น บ่อยขึ้น มีความสม่ำเสมอ รวมทั้งต้องสามารถขยายพื้นที่ออกไปในบริเวณที่กว้างขวางให้มากที่สุดด้วย

ดังนั้นจากตารางที่ 3.9 ดังที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปผลการวิจัย ในเรื่องแหล่งข่าวสารที่ทำให้ประชาชนไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งจากสื่อบุคคล คือ สื่อบุคคลเป็นแหล่งข่าวสารที่ทำให้ประชาชน ไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งน้อยที่สุด (ร้อยละ 28) แต่อย่างไรก็ตามสื่อบุคคลที่ประชาชนใช้เป็นแหล่งข่าว ที่ทำให้ตนเองไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งมากที่สุด (ร้อยละ 21) คือ จากตัวผู้สมัครรับเลือกตั้งโดยตรง

ตารางที่ 3.10 แหล่งข่าวสารที่ทำให้ไปใช้สิทธิในการเลือกตั้ง จากสื่อมวลชน และสื่ออื่นๆ

แหล่งข่าวสาร	0	1	2	3	4	\bar{X}	S.D.
1. จากหนังสือพิมพ์	6.3 (32)	9.2 (47)	18.1 (92)	28.7 (146)	37.7 (192)	2.823	1.210
2. จากวิทยุ	7.1 (36)	10.8 (55)	24.6 (125)	28.7 (146)	28.9 (146)	2.615	1.207
3. จากโทรทัศน์	2.8 (14)	8.4 (43)	19.6 (100)	23.8 (121)	45.4 (231)	3.006	1.113
4. จากโบสเตอร์ ใบปลิว หรือแผ่นพับ ของผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรค การเมือง	5.3 (27)	7.5 (38)	19.8 (101)	30.5 (155)	36.9 (188)	2.862	1.152
5. จากป้ายประกาศหาเสียงของผู้สมัคร รับเลือกตั้งหรือพรรคการเมือง	6.9 (35)	13.2 (67)	36.7 (187)	21.8 (111)	21.4 (109)	2.377	1.158
รวมเฉลี่ย	5.7 (29)	9.8 (50)	23.8 (121)	26.7 (136)	34.1 (173)	2.737	1.168

จากการตอบแบบสอบถามของประชาชนในเรื่อง แหล่งข่าวสารที่ทำให้ไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งจากสื่อมวลชนและสื่ออื่นๆ (ตารางที่ 3.10) พบว่า ร้อยละ 45 (231) ของประชาชนตอบว่า โทรทัศน์เป็นแหล่งข่าวสาร ที่ทำให้ไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งมากที่สุด เหตุผลสำคัญอาจกล่าวได้ว่า นอกจากการที่ประชาชนจะได้รับทั้งภาพและเสียงแล้ว ประชาชนยังมีโอกาสที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์และตัดสินใจได้ ขณะเดียวกัน กิริยาท่าทางการแสดงออกของภาพต่างๆ ก็ช่วยในการสร้างความรู้สึกให้แก่ประชาชนผู้รับชมได้ด้วย ไม่ว่าความรู้สึกนั้นจะเป็นความรู้สึกที่ดี น่าประทับใจ หรือในลักษณะตรงกันข้ามก็ตาม นอกจากนั้นสื่อโทรทัศน์ก็ยังมี เรื่องของความรวดเร็ว

และแม่น้ำ ในการนำเสนออีกยังกล่าวได้ว่า เป็นการช่วยเสริมให้สื่อโทรทัศน์เป็นแหล่งข่าวที่ทำให้ประชาชนตัดสินใจไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งมากยิ่งขึ้น

ร้อยละ 38 (192) ของประชาชนตอบว่า แหล่งข่าวที่ทำให้ตนไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งมากที่สุดคือหนังสือพิมพ์ อาจกล่าวได้ว่าสื่อโทรทัศน์ และสื่อหนังสือพิมพ์นอกจากที่จะเป็นแหล่งในการให้ข่าวสารแก่ประชาชนแล้ว สื่อทั้ง 2 ประเภทนี้ยังเป็นแหล่งข่าวสาร ที่ทำให้ประชาชนไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งในอัตราที่สูงอีกด้วย ข้อได้เปรียบประการหนึ่งของสื่อหนังสือพิมพ์ก็คือ การที่สามารถจะนำเสนอเนื้อหาได้อย่างค่อนข้างละเอียด สามารถที่จะวิเคราะห์เหตุการณ์ สถานการณ์ต่างๆ อันเป็นสิ่งที่ช่วยให้บุคคล สามารถที่จะนำไปปรับใช้กับความคิดความเชื่อของตนเองได้ และขณะเดียวกันสื่อหนังสือพิมพ์ยังสามารถที่จะนำเอาข้อมูลกลับมาใช้ได้หลายๆ ครั้งอีกด้วย

นอกจากนี้ร้อยละ 37 (188) ของประชาชนตอบว่า ไปสเตอร์ โบปลิวิ หรือแผ่นพับของผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมือง เป็นแหล่งข่าวสารที่ทำให้ตนเองไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งมากที่สุด สื่อประเภทนี้เป็นสื่อที่ค่อนข้างจะให้ข้อมูล ในลักษณะที่เป็นการเฉพาะของผู้สมัครรับเลือกตั้งคนใดคนหนึ่ง หรือพรรคใดพรรคหนึ่งอย่างชัดเจน เพราะในสื่อประเภทนี้ประชาชนสามารถที่จะเห็นรูป และรับทราบข้อมูลรายละเอียดของบุคคลและของพรรคได้ อันเป็นการช่วยให้ประชาชนทราบถึงบุคลิกรูปร่างหน้าตา ของผู้สมัครรับเลือกตั้งได้ชัดขึ้น ซึ่งสื่อประเภทนี้เมื่อเผยแพร่ออกสู่สาธารณชนแล้ว ก็จะเป็นการช่วยย้ำให้ประชาชนจากผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมืองได้แม่นยำขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม สื่อประเภทนี้เมื่อข้อมาก็คือ ไม่สามารถที่จะกระจายสื่อออกไปได้อย่างทั่วถึง รวมทั้งมีข้อจำกัดในเรื่องของงบประมาณที่ถูกกำหนดจากกฎหมายเลือกตั้งที่กำหนดให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งสามารถใช้จ่ายเงินในการหาเสียงได้ไม่เกิน 350,000 บาทต่อคน ดังนั้นการใช้จ่ายในสื่อประเภทนี้จึงต้องถูกจำกัดตามไปด้วย

ร้อยละ 29 (146) ของประชาชนตอบว่า ตนเองไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งจากสื่อประเภทวิทยุมากที่สุด อาจกล่าวได้ว่าวิทยุเป็นสื่อที่ช่วยให้ประชาชนทราบข่าวการเลือกตั้ง และขณะเดียวกันก็ส่งผลต่อเนื่อง ที่ทำให้ประชาชนไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งด้วย สื่อประเภทนี้จะมีอิทธิพลค่อนข้างสูง ในท้องถิ่นที่ห่างไกลออกไป หรือมีอิทธิพลเฉพาะกับผู้ที่มีระดับการศึกษาที่ไม่สูงนัก เพราะข้อมูลจากสื่อวิทยุ เป็นข้อมูลที่เมื่อแพร่กระจายออกไปแล้ว จะสูญหายไปไม่สามารถที่จะนำกลับมาฟังได้อีกหลายๆ ครั้งเหมือนสื่อประเภทอื่น ซึ่งจากการศึกษาหรือการท้าววิจัยหลายๆ เรื่องก็พบว่า ผู้ที่ไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งนั้น จะเป็นบุคคลที่มีระดับการศึกษาที่ค่อนข้างต่ำ ดังนั้นอิทธิพลของสื่อประเภทวิทยุจึงยังคงมีอิทธิพลอยู่ต่อไป และ

ร้อยละ 21 (109) ของประชาชนตอบว่า แหล่งข่าวที่ทำให้ตนเองไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งมากที่สุดคือ สื่อจากป้ายประกาศหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมือง ข้อจำกัดของสื่อประเภทนี้ก็เช่นเดียวกับสื่อประเภทโปสเตอร์ ใบปลิวหรือแผ่นพับ คือเรื่องข้อจำกัดในขอบเขตการเผยแพร่ข่าวสาร ข้อจำกัดในเรื่องงบประมาณ ขนาดคุณสมบัติในการเข้าใจและการกระตุ้นต่อประชาชน จึงทำให้อิทธิพลของสื่อประเภทนี้มีอยู่ในอัตราที่ต่ำกว่าสื่อประเภทอื่นๆ

ดังนั้นจากตารางที่ 3.10 ดังที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปผลการวิจัย ในเรื่องแหล่งข่าวสารที่ทำให้ประชาชนไปใช้สิทธิในการเลือกตั้ง จากสื่อมวลชนและสื่ออื่นๆ คือ สื่อมวลชนและสื่ออื่นๆ เป็นแหล่งข่าวสารที่ทำให้ประชาชนไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งมากที่สุด (ร้อยละ 34) โดยเฉพาะจากสื่อโทรทัศน์ (ร้อยละ 45)

จากตารางที่ 3.3 และตารางที่ 3.10 สามารถสรุปได้ว่า สื่อมวลชนและสื่ออื่นๆ นอกจากจะเป็นแหล่งข่าวสารที่ทำให้ประชาชนมีโอกาสในการได้รับทราบข่าวสารการเลือกตั้งมากที่สุดแล้ว ยังเป็นแหล่งข่าวสารที่ทำให้ประชาชนไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งมากที่สุดด้วย

การป้อนกลับ

ปฏิกิริยาป้อนกลับ คือ ผลที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงในตัวผู้รับสาร ซึ่งเป็นสิ่งที่จะกำหนดว่า การสื่อสารนั้นเกิดขึ้นหรือไม่ และประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใด การป้อนกลับของการสื่อสารเกิดขึ้นเมื่อผู้ส่งสารกลับกลายเป็นผู้รับสาร โดยเฉพาะสารใหม่นั้นเป็นปฏิกิริยาของสารเดิมที่ผู้ส่งสารส่งออกไปหาผู้รับสารมาแล้ว ดังจะเห็นได้จากการสนทนาสองต่อสอง หรือในกระบวนการการสื่อสารของกลุ่มขนาดเล็ก ซึ่งจะสังเกตปฏิกิริยาป้อนกลับได้ง่าย เช่น จากคำโต้ตอบ หรือสีหน้า ท่าทาง เป็นต้น แต่ถ้าเป็นการสื่อสารโดยผ่านทางสื่อมวลชน ปฏิกิริยาป้อนกลับอาจจะไม่มีหรือมีแต่ล่าช้าก็ได้

การป้อนกลับทำได้ 2 ลักษณะ คือ

1. การป้อนกลับที่มีลักษณะเป็นการขยาย จะมีสัญญาณกำหนดขึ้นไว้ เพื่อเป็นเครื่องบอกให้เพิ่มการดำเนินงานให้มากกว่าที่ได้ปฏิบัติมาแล้ว การป้อนกลับแบบขยายมีลักษณะที่สำคัญคือ มีการขยายทุกๆ ครั้งที่มีการกระทำคือ ทำให้มากขึ้นหรือเพิ่มขึ้น

2. การป้อนกลับที่มีลักษณะเป็นการปฏิเสธ จะมีกลไกที่จะให้สัญญาณแห่งผลงาน หรือการดำเนินงานที่ผ่านมาว่า ให้ระงับการกระทำนั้นเสีย หรือให้เปลี่ยนแปลง หรือปรับปรุงการกระทำเสียใหม่

ในกระบวนการทางการเมือง หรือในกระบวนการเลือกตั้ง การสื่อสารของประชาชน กลับสู่ผู้สมัครรับเลือกตั้ง หลังจากที่ได้รับข่าวสารต่างๆ จากผู้สมัครรับเลือกตั้ง ไปแล้วนั้น เป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้ผู้สมัครรับเลือกตั้ง สามารถที่จะทราบว่าข่าวสารต่างๆ ที่ได้ส่งออกไปสู่ประชาชน ผู้มีสิทธิ์ในการเลือกตั้งนั้นถูกต้อง และตรงกับความต้องการของพวกเขาหรือไม่ และขณะเดียวกัน ทางด้านประชาชนเอง ก็สามารถที่จะแสดงให้ทราบถึงว่า ประชาชนสนใจที่จะติดตามการทำงาน สนใจที่จะติดตามพฤติกรรมกรรมการกระทำ ของผู้สมัครรับเลือกตั้งแต่ละคนแค่ไหน อย่างไร ซึ่งในกระบวนการย้อนกลับนี้ สามารถที่จะแยกศึกษาออกได้เป็น 4 ส่วนคือ การรับทราบถึงหน้าที่ของ ส.ส., วิธีปฏิบัติตัวต่อ ส.ส. เมื่อ ส.ส. ไม่ได้ปฏิบัติตามที่หาเสียงไว้ หลังจากที่ได้รับเลือกตั้ง, ประโยชน์ที่ ส.ส. หรือพรรคการเมืองสร้างให้แก่ท้องถิ่น และการติดตามการทำงานของ ส.ส. และการติดต่อกลับมาของ ส.ส.

การรับทราบถึงหน้าที่ของ ส.ส.

ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ได้รับเลือกตั้ง ถือเป็นตัวแทนของประชาชนในพื้นที่เขตเลือกตั้งของแต่ละเขตในการที่จะทำหน้าที่ต่างๆ เช่น การเป็นตัวแทน เป็นปากเสียงรักษามวลประโยชน์ของประชาชน ให้ความรู้ทางการเมืองแก่ประชาชน ดูแล พัฒนาช่วยเหลือท้องถิ่น เช่น การสร้างถนน สร้างสะพาน เป็นต้น และทำหน้าที่ในการประชุมสภา เป็นต้น จากหน้าที่ต่างๆ ที่ยกตัวอย่างมาแล้ว ในที่นี้สามารถที่จะสะท้อนให้เห็นได้ทางหนึ่งว่า ประชาชนมีความสนใจติดตามหรือรับทราบมากน้อยแค่ไหนว่า ผู้สมัครรับเลือกตั้งแต่ละคนนั้น เป็นตัวแทนของตัวเองอย่างไร ทำหน้าที่ได้เหมาะสมหรือไม่ หรือเขาควรจะต้องทำหน้าที่ประการใดเพิ่มเติมอีกหรือไม่ ซึ่งผลจากการทำวิจัยสามารถวิเคราะห์ และทำการสรุปผลจากการศึกษาได้ดังตารางที่ 3.11

ตารางที่ 3.11 หน้าที่ของ ส.ส.

หน้าที่	เลือก ร้อยละ/จำนวน	ไม่เลือก ร้อยละ/จำนวน
1. เป็นตัวแทน เป็นปากเสียง รักษาผลประโยชน์ของประชาชน	85.3 (434)	14.7 (75)
2. ให้ความรู้ทางการเมืองแก่ประชาชน	40.7 (207)	59.3 (302)
3. ร่างกฎหมาย	35.6 (181)	64.4 (328)
4. ควบคุมการทำงานของรัฐบาล	51.3 (261)	48.7 (248)
5. ดูแล พัฒนาช่วยเหลือท้องถิ่น เช่น การสร้างถนน สร้างสะพาน เป็นต้น	63.3 (322)	36.7 (137)
6. ประชุมสภา	38.7 (197)	61.3 (312)
7. ไม่ทราบ	5.9 (30)	94.1 (479)

จากการตอบแบบสอบถามของประชาชนในเรื่อง การรับรู้ การติดตามบทบาท และหน้าที่ของ ส.ส. นั้น (ตารางที่ 3.11) พบว่า ร้อยละ 85 (434) ของประชาชนตอบว่า ส.ส. มีหน้าที่เป็นตัวแทน เป็นปากเสียง รักษาผลประโยชน์ของประชาชน จากผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าประชาชนส่วนใหญ่มองว่า ส.ส. มีหน้าที่ต่างๆ ดังที่กล่าวมา เหตุผลที่สำคัญประการหนึ่งของการเลือกตั้งในระบอบประชาธิปไตย ที่ประชาชนมักจะได้อินอยู่เสมอคือ ส.ส. จะเป็นตัวแทนของประชาชนในการที่จะเข้าไปปฏิบัติงานต่างๆ แทนประชาชนทั้งประเทศ ในปัจจุบันจากการที่มีประชาชน

เป็นจำนวนมาก การที่จะให้ประชาชนทุกคน เข้าไปทำงานให้กับตนเองจึงเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ ดังนั้นระบบตัวแทนโดยการเลือก ส.ส. จึงเข้ามามีบทบาทในการเป็นตัวแทน ของประชาชนในแต่ละเขต ในแต่ละท้องที่ เพื่อที่ ส.ส. จะได้นำเอาปัญหา ข้อเรียกร้อง ความเดือดร้อนต่างๆ ของประชาชนมาเสนอให้รัฐบาลช่วยแก้ไขให้ โดยอาจจะเสนอเข้าไปเป็นร่างกฎหมาย เพื่อที่จะได้นำเอา มาปฏิบัติต่อไป

ร้อยละ 63 (322) ของประชาชนตอบว่า ส.ส. มีหน้าที่ดูแล พัฒนาช่วยเหลือท้องถิ่น เช่น การสร้างถนน สร้างสะพาน เป็นต้น จากผลการวิจัยพบว่า ประชาชนรับทราบว่า หน้าที่ ประการนี้ของ ส.ส. เป็นหน้าที่ที่สำคัญอีกประการหนึ่งนอกเหนือไปจากการเป็นตัวแทน เป็นปาก เสียง รักษาผลประโยชน์ของประชาชน ในปัจจุบันนี้การดูแล พัฒนาช่วยเหลือท้องถิ่นเป็นหน้าที่ที่ ส.ส. ทุกคนจะต้องกระทำ เพราะบางครั้งการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวมาข้างต้น ประชาชนอาจจะไม่สามารถรับรู้ได้ เพราะการขาดความสนใจที่จะติดตาม แต่การช่วยสร้างสาธารณะประโยชน์ให้ ท้องถิ่น โดยเฉพาะสาธารณะประโยชน์ที่เป็นสิ่งก่อสร้าง เป็นวัตถุ สิ่งเหล่านี้จะทำให้ประชาชน สามารถมองเห็น และจำได้อย่างแม่นยำว่า ใครเป็นผู้ช่วยเหลือตนเอง เพราะมักจะพบเห็นโดยทั่วไปว่ามีการเขียนชื่อของ ส.ส. ผู้สร้างสาธารณะประโยชน์ลงบนสิ่งเหล่านั้นด้วย

ร้อยละ 51 (261) ของประชาชนตอบว่า ส.ส. มีหน้าที่ควบคุมการทำงานของรัฐบาล การทำงานในรัฐสภานั้น มีทั้ง ส.ส. ที่เป็นฝ่ายค้านและฝ่ายรัฐบาล ซึ่งในการทำงานของฝ่าย รัฐบาลนั้น จำเป็นที่จะต้องมีการควบคุม ดูแลการปฏิบัติงานของรัฐบาลให้สอดคล้องกับนโยบายที่ได้ แถลงไว้ต่อประชาชน เพื่อที่จะทำให้ประชาชนได้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ดังนั้น ส.ส. จำนวน หนึ่งที่ เป็นฝ่ายค้านจึงมีหน้าที่ที่จะควบคุมการปฏิบัติงานของรัฐบาล และถือว่าเป็นหน้าที่ที่สำคัญอย่าง ยิ่งโดยเฉพาะ เมื่อมีการเปิดอภิปรายต่างๆ ขึ้นมา บทบาทการควบคุมการทำงานของฝ่ายค้านต่อ ฝ่ายรัฐบาลจะเป็นบทบาทที่ได้รับความสนใจจากประชาชนเป็นอย่างมาก

ร้อยละ 41 (207) ของประชาชนตอบว่า ให้ความรู้ทางการเมืองแก่ประชาชน นอก เหนือจากหน้าที่ต่างๆ ที่ได้กล่าวมาข้างต้นแล้ว จากผลการวิจัยยังพบว่าประชาชนรับทราบว่า ส.ส. ยังมีหน้าที่ที่จะต้องให้ความรู้ทางการเมืองแก่ประชาชนด้วย หน้าที่การให้ความรู้ทางการเมืองแก่ประชาชนนั้น อาจกล่าวได้ว่าเป็นผลที่เกิดจากการมีกิจกรรมการเลือกตั้ง เพราะเมื่อมี การกำหนดการเลือกตั้งขึ้นมา ก็จะต้องมีการรณรงค์หาเสียงโดยวิธีการต่างๆ และการเลือกตั้งที่มีความ ต่อเนื่องจะช่วยให้ประชาชนเข้าใจในระบบการทำงานของพรรคการเมือง เข้าใจระบบประ ชาธิปไตย เข้าใจถึงความจริงจังในการทำงานของ ส.ส. แต่ละพรรค แต่ละคน ซึ่งเป็นความรู้ที่ เกิดจา ประสบการณ์ที่อาจจะไม่สามารถหาคำตอบได้จากหนังสือ หรือจากทฤษฎีใดๆ

ร้อยละ 39 (197) ของประชาชนตอบว่า ส.ส. มีหน้าที่ประชุมสภา เมื่อผู้สมัครรับเลือกตั้ง ได้รับเลือกตั้งเข้ามาในรัฐสภาแล้ว หน้าที่ประการหนึ่งที่ ส.ส. ทุกคนจะต้องกระทำคือการประชุมสภา ไม่ว่าจะเป็นการประชุมในฐานะของฝ่ายค้าน หรือฝ่ายรัฐบาลก็ตาม ซึ่งในการประชุมสภานั้น มักจะมีการถ่ายทอดให้ประชาชนได้รับทราบด้วย ไม่ว่าจะโดยผ่านทางสื่อโทรทัศน์ วิทยุ หรือหนังสือพิมพ์ ดังนั้นประชาชนจึงทราบว่อก่อนเห็นจากหน้าที่ที่กล่าวมาข้างต้น การประชุมสภาก็เป็นหน้าที่อีกประการหนึ่งของ ส.ส. ด้วยเช่นกัน

ร้อยละ 36 (181) ของประชาชนตอบว่า ส.ส. มีหน้าที่ร่างกฎหมาย ในการที่จะบริหารงานของรัฐบาลนั้น จำเป็นที่จะต้องอาศัยกฎหมายต่างๆ เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานเพื่อให้สามารถตอบสนอง ต่อข้อเรียกร้องของประชาชนได้ ซึ่งร่างกฎหมายต่างๆ ไม่ว่าจะเป็ร่างกฎหมายของฝ่ายค้าน หรือฝ่ายรัฐบาลก็ตาม เมื่อมีการร่างขึ้นมาแล้วก็ต้องนำเข้ามาเสนอต่อที่ประชุมสภา เพื่อพิจารณาตามขั้นตอนต่างๆ ก่อนที่จะประกาศใช้ต่อไป และ

ร้อยละ 6 (30) ของประชาชนตอบว่า ตนเองไม่ทราบว่า ส.ส. ทาหน้าที่อะไรแม้ว่าประชาชนส่วนใหญ่จะทราบว่า ส.ส. แต่ละคนมีหน้าที่หลายๆ ประการดังได้กล่าวมาข้างต้น แต่อย่างไรก็ตามก็ยังมีประชาชนอีกบางส่วนที่ยังไม่ทราบว่า ส.ส. ทาหน้าที่อะไร เหตุผลที่สำคัญอาจจะเพราะว่า เป็นประชาชนที่ไม่ได้รับการศึกษา มีฐานะยากจน และไม่ได้สนใจในเรื่องของการเลือกตั้ง ผลการวิจัยจึงยังคงแสดงให้เห็นว่า ยังมีประชาชนอีกส่วนหนึ่งที่ยังไม่ทราบว่า ส.ส. มีหน้าที่อะไร ซึ่งจากจุดนี้แม้ว่าจำนวนของประชาชนที่ตอบว่าไม่ทราบจะมีเพียงจำนวนไม่มากนัก แต่เพราะการวิจัยกระทำได้เพียงส่วนหนึ่งเท่านั้น ดังนั้นจะเป็นไปได้หรือไม่ว่าในสภาพความเป็นจริงนั้น ยังมีประชาชนอีกเป็นจำนวนมากที่ไม่ทราบว่า ส.ส. ทาหน้าที่อะไร ซึ่งสิ่งนี้สะท้อนให้เห็นว่าการเลือกตั้งแต่ละครั้ง ผลที่เกิดจากการเลือกตั้งนั้นได้สร้างและพัฒนาระบบประชาธิปไตยได้จริงหรือ ผู้สมัครรับเลือกตั้งทุกคนควรที่จะให้ความสนใจ ต่อการให้ความรู้ความเข้าใจของประชาชนในหน้าที่ของตนเองหรือไม่ จากจุดนี้ผู้ทาวิจัยจึงมีความคิดเห็นว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งทุกคนควรจะให้ ความสนใจต่อประชาชนในเขตเลือกตั้งของตน ในการที่จะอธิบายให้พวกเขาเหล่านั้นเข้าใจหน้าที่ของ ส.ส. เพื่อที่จะช่วยให้ประชาชนได้ให้ความสนใจ ที่จะมาใช้สิทธิในการเลือกตั้งได้มากขึ้น รวมทั้งยังอาจจะช่วยให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งได้รับคะแนนเสียงจากประชาชนเหล่านั้นด้วยก็ได้

ดังนั้นจากตารางที่ 3.11 ดังที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปผลการวิจัยในเรื่อง การรับรู้ การติดตามบทบาทและหน้าที่ของ ส.ส. คือ ประชาชนรับทราบว่า ส.ส. มีหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติอยู่หลายๆ ประการ แต่หน้าที่ประการหนึ่งที่ประชาชนส่วนมาก (ร้อยละ 85) ทราบว่าเป็นหน้าที่ของ ส.ส. คือ การเป็นตัวแทน เป็นปากเสียง รักษาผลประโยชน์ของประชาชน

วิธีปฏิบัติเมื่อ ส.ส. ไม่ได้ปฏิบัติตามที่ได้หาเสียงไว้ หลังจากที่ได้รับเลือกตั้ง

นอกจากการรับทราบถึงหน้าที่ของ ส.ส. ว่ามีหน้าที่ประการใดแล้ว การป้อนกลับข่าวสารจากประชาชนสู่ผู้สมัครรับเลือกตั้ง สามารถทำได้โดยการปฏิบัติตัวของประชาชนต่อผู้สมัครรับเลือกตั้ง ซึ่งจะกระทำได้หลายวิธี เช่น การทักท้วง เขียนจดหมายร้องเรียน การเข้าไปพบปะพูดคุยและแสดงให้ทราบถึงความต้องการ หรือแม้กระทั่งการจะไม่เลือกอีก ในการเลือกตั้งครั้งต่อไป เป็นต้น ซึ่งวิธีปฏิบัติตัวต่อ ส.ส. เช่นนี้ถือว่าการสื่อสารของประชาชนกลับสู่ผู้สมัครรับเลือกตั้ง หลังจากที่ได้รับข่าวสารต่างๆ เป็นแนวทางหนึ่งที่จะแสดงให้เห็นว่า ผู้สมัครรับเลือกตั้งเมื่อมีโอกาสได้รับเลือกตั้งเข้าไปแล้ว การที่จะไม่กระทำสิ่งใดๆ ตามที่เคยพูดหาเสียงไว้ นั้น สามารถที่จะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงในการได้รับการเลือกตั้ง ความศรัทธา และการยอมรับจากประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ถ้าหากว่าผู้สมัครรับเลือกตั้ง ขาดการติดต่อสื่อสารไปยังประชาชน เพื่อชี้แจง หรืออธิบายสิ่งที่ไม่สามารถปฏิบัติตามที่ได้หาเสียงไว้ และทางด้านประชาชนก็แสดงให้เห็นว่า ประชาชนองนั้น ได้ให้ความสนใจต่อการเลือกตั้ง ต่อตัวผู้สมัครรับเลือกตั้งด้วยเช่นกัน ซึ่งผลกระทบที่เกิดขึ้นจากวิธีการที่ประชาชนปฏิบัติตัวต่อ ส.ส. ตามที่ยกตัวอย่างมาข้างต้นนั้น สามารถที่จะทำการวิเคราะห์ข้อมูล และสรุปผลการวิจัยได้ดังตารางที่ 3.12

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3.12 วิธีปฏิบัติเมื่อ ส.ส. ไม่ได้ปฏิบัติตามที่หาเสียงไว้ หลังจากที่ได้รับเลือกตั้ง

วิธีปฏิบัติ	เลือก	ไม่เลือก
	ร้อยละ/จำนวน	ร้อยละ/จำนวน
1. ทักท้วง เขียนจดหมายร้องเรียน	25.1 (128)	74.9 (381)
2. เข้าไปพบปะพูดคุย และแสดงให้ทราบถึงความต้องการ	12.4 (63)	87.6 (446)
3. บ่อยให้เลยตามเลย	25.9 (132)	74.1 (377)
4. จะไม่เลือกอีก ในการเลือกตั้งครั้งต่อไป	79.6 (405)	20.4 (104)

จากการตอบแบบสอบถามของประชาชนในเรื่อง วิธีปฏิบัติตัวต่อ ส.ส. เมื่อ ส.ส. ไม่ได้ปฏิบัติตามที่หาเสียงไว้ หลังจากที่ได้รับเลือกตั้งไปแล้ว (ตารางที่ 3.12) พบว่า ร้อยละ 80 (405) ของประชาชนตอบว่า ตนเองจะไม่เลือกอีกในการเลือกตั้งครั้งต่อไป จากผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นถึงลักษณะเด่นประการหนึ่งคือ แสดงให้เห็นว่า ผู้มีสิทธิในการเลือกตั้งนั้น ไม่ได้เป็นสมาชิกของพรรคใดพรรคหนึ่ง หรือทำให้การสนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้งคนใดคนหนึ่ง โดยเฉพาะถ้าหากว่า ผู้มีสิทธิในการเลือกตั้งให้การสนับสนุน ผู้สมัครรับเลือกตั้งคนใดคนหนึ่งหรือเป็นสมาชิกพรรคใดพรรคหนึ่งแล้ว การที่จะแปรเปลี่ยนไม่เลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งคนเดิมอีก ในการเลือกตั้งครั้งต่อไปนั้น ค่อนข้างจะเป็นไปได้ยาก เพราะตนเองมักจะสนับสนุนอย่างต่อเนื่องและจริงจังตลอดไป แม้จะพบว่า ส.ส. ไม่ได้ปฏิบัติตามที่หาเสียง เพราะอาจมีวิธีการอื่นๆ ที่จะทำให้ ส.ส. ต้องชี้แจงว่าทำไม เพราะอะไร เขาถึงไม่ปฏิบัติตามที่หาเสียงไว้ ซึ่งเมื่อมีการชี้แจงแล้ว ความศรัทธาที่มีอยู่เป็นทุนเดิมก็มักจะช่วยให้ได้รับเลือกตั้งต่อไป ดังนั้นในความเป็นจริง ส.ส. ที่เคยได้รับเลือกตั้งมาแล้วนั้น จึงมักจะมีโอกาสได้รับเลือกตั้งในครั้งต่อไปที่มีความแน่นอนค่อนข้าง

สิ่งที่สำคัญคือ ส.ส. ที่ได้รับเลือกตั้งไปแล้วนั้น ได้รับงบประมาณของ ส.ส.ที่สามารถนำเอาไปพัฒนา สร้างประโยชน์ให้กับท้องถิ่นได้ รวมทั้งสามารถทำการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนให้กับประชาชนได้ตามที่ประชาชนร้องเรียนหรือร้องขอมา และในส่วนของประชาชนเองก็มักจะพบว่าการใช้สิทธิในการเลือกตั้งแต่ละครั้งนั้น มักจะไม่ได้คิดถึงการปฏิบัติตัวของ ส.ส. ในอดีตที่ผ่านมา แต่มักจะเอาประโยชน์ที่ ส.ส. หยิบยื่นให้ในขณะนั้นเป็นตัวช่วยกระตุ้นในการตัดสินใจว่าจะเลือกใคร ดังนั้นในหลายๆ ครั้งผู้สมัครรับเลือกตั้งหน้าใหม่ๆ จึงมีโอกาสดำเนินการเลือกตั้งให้เข้ามาทำหน้าที่เป็น ส.ส. ได้อย่างไม่ยากนัก และมีชื่อเสียงจากการปฏิบัติตามที่หาเสียงไว้เท่านั้นที่ทำให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งได้รับเลือกตั้งเข้ามา แต่คุณสมบัติส่วนตัวของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ความมีชื่อเสียง การเป็นคนดี มีความซื่อสัตย์ และรวมถึงชื่อเสียงของพรรค สิ่งเหล่านี้ช่วยให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งได้รับเลือกตั้งด้วยเช่นกัน

ร้อยละ 26 (132) ของประชาชนตอบว่า บ่อยให้เลยตามเลย จากผลการวิจัยประการนี้สะท้อนให้เห็นว่า ประชาชนผู้สิทธิในการเลือกตั้ง เมื่อตนเองได้เลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งเข้าไปแล้ว และ ส.ส. เหล่านั้นไม่ได้ปฏิบัติตามที่หาเสียงไว้ ตนเองก็จะไม่ได้เดือดร้อน ไม่ได้สนใจไม่ได้ติดตาม รวมทั้งปล่อยให้มันเกิดขึ้นอย่างนั้น ซึ่งการกระทำเช่นนี้แสดงให้เห็นว่า ในการเลือกตั้งแต่ละครั้งนั้นประชาชนที่ไปใช้สิทธิในการเลือกตั้ง ส่วนหนึ่งไปใช้สิทธิโดยไม่ได้สนใจในการเลือกตั้งอย่างแท้จริง แต่อาจจะไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งเพราะการถูกขอร้อง การถูกบังคับหรือการถูกระดม ซึ่งจุดนี้จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการแก้ไขให้ประชาชนทุกคนที่มีสิทธิในการเลือกตั้ง นอกจากจะไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งของตนแล้ว ประชาชนสมควรที่จะต้องสนใจต่อไปอีกด้วยว่า ส.ส. ที่ตนเองเลือกตั้งเข้าไปนั้นได้ปฏิบัติตามที่หาเสียงไว้หรือไม่ เพราะมิฉะนั้น ส.ส. อาจจะไม่สนใจ และไม่เอาใจใส่ต่อประชาชนผู้ที่เลือกตนเองเข้าไปก็ได้ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องสร้างสำนึกแก่ประชาชน ให้สนใจต่อการติดตามการปฏิบัติตัวของ ส.ส. ตลอดเวลาทั้งก่อนการเลือกตั้งและหลังจากที่ได้รับเลือกตั้งเข้าไปแล้วด้วย

ร้อยละ 25 (128) ของประชาชนตอบว่า ทักท้วง เขียนจดหมายร้องเรียน จากผลการวิจัยพบว่า ยังมีประชาชนบางกลุ่ม บางคนที่ยังสนใจที่จะทักท้วงต่อ ส.ส. เมื่อ ส.ส. ไม่ได้ปฏิบัติตามที่หาเสียงไว้ แม้ว่าประชาชนกลุ่มนี้จะมีจำนวนที่ไม่มากนัก แต่การปฏิบัติเช่นนี้จะเป็นการช่วยสร้างให้ ส.ส. ต้องปฏิบัติตามที่เคยหาเสียงไว้ และไม่กล้าที่จะทำการอะไรก็ตามที่อาจจะกระทบต่อความมั่นคงในทางการเมืองของตนเอง วิธีการเช่นนี้ควรที่จะได้รับการส่งเสริมให้มีการ

ปฏิบัติให้มากขึ้น แม้ว่าผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นอาจจะไม่ได้รับความสนใจ จากผู้สมัครรับเลือกตั้งก็ตาม แต่ การปฏิบัติเช่นนี้ถ้าหากว่า ได้รับการปฏิบัติจากประชาชนจำนวนมาก ส.ส. ก็ไม่อาจจะปฏิเสธการ กระทำเช่นนั้นได้ และเขามีความจำเป็นที่จะต้องหันมาปฏิบัติตามสิ่งที่เคยหาเสียงไว้อย่างเคร่งครัด รวมทั้งต้องพยายามที่จะสนองตอบต่อสิ่งต่างๆ ให้แก่ประชาชนให้มากที่สุดด้วย และ

ร้อยละ 12 (63) ของประชาชนตอบว่า ตนเองเข้าไปพบปะพูดคุยและแสดงให้ทราบ ถึงความต้องการ การกระทำเช่นนี้เป็นวิธีการที่อาจกล่าวได้ว่า สามารถจะส่งผลกระทบต่อ ส.ส. ต้องปฏิบัติตามที่หาเสียงไว้มากที่สุด เพราะถ้าหาก ส.ส. ยังไม่ปฏิบัติตามสิ่งที่ประชาชนเข้าไปพบ ปะพูดคุยแล้ว นั้นย่อมแสดงให้เห็นว่า ส.ส. ผู้นั้นไม่ได้ให้ความสนใจต่อประชาชนผู้ที่เลือกตั้งตน เองเข้ามาเลย แต่อย่างไรก็ตามวิธีการเช่นนี้มีประชาชนเพียงจำนวนน้อยมาก หรือมีเพียงไม่กี่คน เท่านั้นที่จะมีโอกาส และมีความพร้อมความสามารถที่จะทำได้ ประชาชนส่วนใหญ่จะสนใจ เฉพาะ การประกอบอาชีพของตนเองมากกว่า ที่จะสนใจเรื่องของบ้านเมือง แม้ว่าเรื่องเหล่านั้นจะเป็น เรื่องที่ส่งผลกระทบต่อตนเองในภายหลังก็ตาม นอกจากนั้นในส่วนของ ส.ส. เองหลังจากที่ได้ รับการเลือกตั้งเข้าไปแล้ว โอกาสที่จะออกมาพบปะพูดคุยกับประชาชนเช่นเดียวกับตอนที่ทำการหา เสียงเลือกตั้งนั้นจะกระทำได้น้อย โดยเฉพาะถ้าหากว่า ส.ส. ผู้นั้นเป็น ส.ส. ฝ่าย รัฐบาล มีตำแหน่งทางการเมือง ภาระหน้าที่ทางการเมืองจะทำให้เขามีโอกาสออกมาพบปะพูดคุย กับประชาชนน้อยมาก แต่สำหรับ ส.ส. ฝ่ายค้านนั้นอาจกล่าวได้ว่าประชาชนยังมีโอกาสที่จะพบปะ พูดคุยได้มากกว่า เป็นสิ่งที่น่าสนใจว่า ส.ส. ควรที่จะให้โอกาสกับตัวเองในการที่จะเข้าไปพบปะ พูดคุยกับประชาชน เพื่อชี้แจงปัญหา ตอบคำถาม หรือกระทำการใดๆ ก็ตาม เพื่อให้ประชาชนได้ รับทราบว่า ขณะนี้ตนเองกำลังทำอะไรอยู่เพื่อประชาชน ไม่ใช่เมื่อได้รับเลือกตั้งแล้วก็หายไป จะกลับมาหาประชาชนอีกครั้งก็เมื่อมีการเลือกตั้งครั้งใหม่

ดังนั้นจากตารางที่ 3.12 ดังที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปผลการวิจัยในเรื่องที่ว่า หลังจากที่ได้รับเลือกตั้งไปแล้วนั้น ประชาชนมีวิธีปฏิบัติตัวต่อ ส.ส. หลายๆ วิธี แต่วิธีการหนึ่งที่ ประชาชนส่วนมาก (ร้อยละ 80) นิยมที่จะใช้ปฏิบัติคือ ตนเองจะไม่เลือก ส.ส. ผู้ที่อีกในการ เลือกตั้งครั้งต่อไป

ประโยชน์ที่ ส.ส. หรือพรรคการเมืองสร้างให้แก่ท้องถิ่น

นอกจากผลกระทบของการสื่อสารที่เกิดขึ้น ไม่ว่าจะเนื่องจากการรับทราบหน้าที่ของ ส.ส. วิธีปฏิบัติเมื่อ ส.ส. ไม่ได้ปฏิบัติตามที่หาเสียงไว้ หลังจากที่ได้รับเลือกตั้ง ดังที่ได้กล่าวมา ในตารางที่ 3.11 และตารางที่ 3.12 แล้ว ผลกระทบของการเลือกตั้งสามารถที่จะดูได้จาก ประโยชน์ที่ ส.ส. หรือพรรคการเมืองสร้างให้แก่ท้องถิ่นได้ด้วย การสร้างประโยชน์ให้แก่ท้องถิ่น อาจจะกระทำได้หลายๆ วิธี เช่น การซ่อม สร้างถนน หรือทางเดินเท้า การสร้างท่อระบายน้ำ การสร้างศาลาพัก และการบริจาคเงิน เป็นต้น การสร้างประโยชน์ให้แก่ท้องถิ่นสามารถแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของ การสื่อสารระหว่างผู้สมัครรับเลือกตั้ง กับประชาชนได้อีกประการหนึ่ง เพราะการสร้างประโยชน์ให้แก่ท้องถิ่นนี้ ผู้สมัครรับเลือกตั้งนิยมที่จะจัดสร้างหรือทำประโยชน์ตาม แต่ที่จะได้รับการร้องเรียนหรือร้องขอมา ซึ่งจะนิยมทำเป็นแผนล่วงหน้าไว้ ซึ่งการปฏิบัติเช่นนี้ก็ส่งผลให้ประชาชนสามารถที่จะทราบว่า ตนเองเคยได้ร้องขอสิ่งใดไป มีการจัดสร้างให้ตามที่ขอหรือไม่ ทำไม่ถึงทำให้ได้หรือไม่ได้อย่างไร ผลที่เกิดจากการรับทราบว่า ผู้สมัครรับเลือกตั้งได้สร้างหรือไม่สร้างประโยชน์ให้แก่ท้องถิ่นเป็นการสื่อสารจากผู้สมัครรับเลือกตั้งสู่ประชาชน และมีการสื่อสารในลักษณะของการป้อนกลับ จากประชาชนสู่ผู้สมัครรับเลือกตั้ง ซึ่งจากการวิเคราะห์ข้อมูลและผลสรุปจากการท้าววิจัยสามารถแสดงให้เห็นได้ดังตารางที่ 3.13

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3.13 ประโยชน์ที่ ส.ส. หรือพรรคการเมือง สร้างให้แก่ท้องถิ่น

ประโยชน์ที่สร้างให้ท้องถิ่น	0	1	2	3	4	\bar{X}	S.D.
1. ซ่อม-สร้างถนน หรือทางเดินเท้า	28.1 (143)	16.1 (82)	21.0 (107)	16.1 (82)	18.1 (95)	1.811	1.472
2. สร้างท่อระบายน้ำ	31.4 (160)	21.2 (108)	23.4 (119)	13.4 (68)	10.6 (54)	1.504	1.358
3. สร้างศาลาพัก	46.8 (238)	19.8 (101)	18.1 (92)	8.3 (42)	7.1 (36)	1.089	1.269
4. ชุบอบาบาล	61.9 (315)	15.3 (78)	13.2 (67)	5.7 (29)	3.9 (20)	0.742	1.126
5. บริจาคเงิน แล้วแต่จะนำไปใช้	50.7 (258)	17.5 (89)	16.7 (85)	7.5 (38)	7.7 (39)	1.037	1.290
รวมเฉลี่ย	43.8 (223)	18.0 (92)	18.5 (94)	10.2 (52)	9.5 (48)	1.237	1.299

จากการตอบแบบสอบถามของประชาชนในเรื่อง ประโยชน์ที่ ส.ส. หรือพรรคการเมือง ได้สร้างให้แก่ท้องถิ่น (ตารางที่ 3.13) พบว่า ร้อยละ 62 (315) ของประชาชนตอบว่าการชุบอบาบาลเป็นสิ่งที่ ส.ส. หรือพรรคการเมืองสร้างให้แก่ท้องถิ่นน้อยที่สุด การเลือกตั้งในเขตกรุงเทพมหานครปัญหาเรื่องแหล่งน้ำไม่ใช่ปัญหาที่สำคัญที่สุด แม้ว่าน้ำจะเป็นปัจจัยที่สำคัญปัจจัยหนึ่งในการดำรงชีพก็ตาม แต่ในเขตกรุงเทพฯ ก็มีแหล่งน้ำอื่นๆ พอเพียงที่จะหล่อเลี้ยงพื้นที่ในเขตนี้ได้ โดยไม่จำเป็นต้องมีการชุบอบาบาล นอกเหนือจากนี้กฎหมายการห้ามชุบอบาบาล หรือการห้ามสูบน้ำบาดาลขึ้นมาใช้ ก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ ส.ส. ไม่นิยมที่จะทำประโยชน์โดยการชุบอบาบาล

ร้อยละ 51 (258) ของประชาชนตอบว่า การบริจาคเงินแล้วแต่ประชาชนจะนำไปใช้ประโยชน์ วิธีการเช่นนี้ ส.ส. ก็ปฏิบัติกันน้อยที่สุดเช่นกัน การบริจาคเงินในกรุงเทพฯ เมื่อเปรียบเทียบกับจังหวัดอื่นๆ แล้วจะพบว่า ประชาชนในกรุงเทพฯ ยังไม่ยอมรับการบริจาคเงินเท่าไรนัก นอกจากจะเป็นเงินที่บริจาคเพื่อชุมชนเท่านั้น แต่อย่างไรก็ตามเงินก็มีผลกระทบต่อประชาชนในกรุงเทพฯ บางกลุ่มเช่นกัน โดยเฉพาะประชาชนที่มีฐานะยากจน อยู่ในสลัม การรับเงินยังเป็นสิ่งที่เกิดขึ้น ซึ่งวิธีการเช่นนี้สมควรที่จะมีการณรงค์ให้ประชาชนมีความรู้และต่อต้านวิธีการรับเงินให้หมดไป และต้องพยายามสร้างสำนึกที่แท้จริงในทางการเมืองให้เกิดขึ้นกับประชาชน

ร้อยละ 47 (238) ของประชาชนตอบว่า การสร้างศาลาพักร้อนน้อยที่สุด ความจำเป็นของการสร้างศาลาพักต่างๆ ไม่ใช่สิ่งที่จำเป็นและสำคัญนัก แต่ก็พบว่า มีผู้สมัครรับเลือกตั้งหลายๆ คน หลายๆ พรรค ที่นิยมสร้างศาลาพักต่างๆ แล้วก็มี การเขียนชื่อผู้สร้างหรือชื่อพรรคไว้ด้วย การสร้างศาลาพักต่างๆ นั้น ส่วนมากจะมีสร้างทั่วๆ ไปจากหน่วยงานหลายๆ หน่วยงานไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานของภาครัฐหรือเอกชน ดังนั้นผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือในส่วนของพรรคการเมืองก็มักจะหันไปหาประโยชน์ในด้านอื่นๆ แทน

ร้อยละ 31 (160) ของประชาชนตอบว่า การสร้างท่อระบายน้ำมีน้อยที่สุด ปัญหาที่สำคัญมากประการหนึ่งของกรุงเทพฯ ก็คือน้ำท่วม ดังนั้นการสร้างท่อระบายน้ำจึงเป็นการสร้างสาธารณะประโยชน์ที่เอื้ออำนวยความสะดวก ปลอดภัย ให้แก่ประชาชนที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพฯ ได้อย่างค่อนข้างจะสนองตอบที่ตรงต่อความต้องการของประชาชน ซึ่งการสร้างท่อระบายน้ำเป็นสิ่งที่จะช่วยให้การระบายน้ำทำได้ดีขึ้น ถ้าหากว่าเกิดกรณีฝนตกหนักและน้ำท่วม ซึ่งเป็นสถานการณ์ที่ชาวกรุงเทพฯ เกรงกลัวว่าจะเกิดขึ้นในทุกช่วงฤดูฝน ดังนั้นประชาชนในหลายๆ เขต หลายๆ ท้องที่ จึงมักจะร้องเรียนให้ ส.ส. สร้างท่อระบายน้ำให้ และ

ร้อยละ 28 (143) ของประชาชนตอบว่า การซ่อม-สร้างถนน หรือทางเดินเท้ามีน้อยที่สุด การสร้างประโยชน์เช่นนี้เป็นสิ่งที่สำคัญมาก เพราะแม้ว่ากรุงเทพฯ จะเป็นเมืองที่มีความเจริญอย่างมากมายในทุกๆ ด้าน แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าทุกจุดของพื้นที่ในกรุงเทพฯ จะมีความเจริญอย่างเท่าเทียมกัน เพราะยังคงมีพื้นที่เป็นจำนวนมาก ที่ไม่ได้รับการพัฒนาดูแลจากรัฐ จากท้องถิ่น จากเขต ดังนั้นการช่วยเหลือจาก ส.ส. จึงเข้ามาช่วยอำนวยความสะดวกในการเดินทางในการคมนาคม โดยการช่วยซ่อม-สร้างถนน หรือทางเดินเท้าให้แก่ประชาชนในเขตเลือกตั้งของตน ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า การสร้างประโยชน์ในกรณีนี้เป็นสิ่งที่สำคัญมากสำหรับประชาชนที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพฯ

ดังนั้นจากตารางที่ 3.13 ดังที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปผลการวิจัยในเรื่องประโยชน์ที่ ส.ส. หรือพรรคการเมืองสร้างให้แก่ท้องถิ่น คือ ประชาชนรับทราบว่า ส.ส. หรือพรรคการเมืองได้สร้างประโยชน์ไว้ให้แก่ท้องถิ่นน้อยที่สุด (ร้อยละ 40) แต่อย่างไรก็ตามประโยชน์ที่ประชาชนทราบว่า ส.ส.หรือพรรคการเมืองสร้างไว้ให้แก่ท้องถิ่นมากที่สุด (ร้อยละ 18) คือการซ่อม-สร้างถนน หรือทางเดินเท้า

การติดตามการทำงานของ ส.ส.- การติดต่อกลับมาของ ส.ส. สู่ประชาชน

การสื่อสารของประชาชนกลับมาสู่ผู้สมัครรับเลือกตั้ง นอกจากผลจากการศึกษาในตารางที่ 3.11 - ตารางที่ 3.13 แล้ว ยังสามารถที่จะทราบได้จากการศึกษาในเรื่อง ของการติดตามการทำงานของ ส.ส. และในเรื่องการติดต่อกลับมาของ ส.ส.สู่ประชาชนในเรื่อง ของการติดตามการทำงานของ ส.ส. นั้น สามารถที่จะกระทำได้หลายวิธี เช่น ติดตามการทำงานโดยการอ่านหนังสือพิมพ์ ฟังวิทยุ ดูโทรทัศน์ หรือการพูดคุย-สนทนากันในกลุ่มของท่าน เป็นต้น และเช่นเดียวกับในเรื่อง ของการติดต่อกลับมาของ ส.ส.สู่ประชาชน ผู้สมัครรับเลือกตั้งสามารถที่จะกระทำได้หลายวิธี เช่น การติดต่อกลับมาโดยผ่านทางสื่อหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ หรือการมาพบปะด้วยตัวเอง เป็นต้น วิธีการเหล่านี้สามารถที่จะทำให้ทราบว่า มีการสื่อสารระหว่างผู้สมัครรับเลือกตั้งกับประชาชน และขณะเดียวกันก็มีการสื่อสารจากประชาชนกลับมาสู่ผู้สมัครรับเลือกตั้งด้วยเช่นกัน แต่อย่างไรก็ตาม การติดตามการทำงานของประชาชน หรือการที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งจะติดต่อกลับมายังประชาชนมากนักน้อยแค่ไหน อย่างไรก็ตาม สามารถที่จะทำการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการวิจัยได้ดังตารางที่ 3.14 - ตารางที่ 3.17

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3.14 การติดตามการทำงานของ ส.ส.

การติดตามการทำงาน	0	1	2	3	4	\bar{X}	S.D.
1. การอ่านหนังสือพิมพ์	6.3 (32)	12.0 (61)	22.6 (115)	24.4 (124)	34.8 (177)	2.694	1.236
2. การฟังวิทยุ	9.2 (47)	15.3 (78)	29.5 (150)	27.7 (141)	18.3 (93)	2.305	1.200
3. การดูโทรทัศน์	6.7 (34)	10.6 (54)	23.8 (121)	24.4 (124)	34.6 (176)	2.695	1.233
4. การพูดคุย-สนทนากันในกลุ่มของท่าน	17.3 (88)	20.0 (102)	32.4 (165)	20.4 (104)	9.8 (50)	1.855	1.213
5. ตัว ส.ส. โดยตรง	54.6 (278)	19.8 (101)	16.1 (82)	7.7 (39)	1.8 (9)	0.821	1.069
6. ผู้สนับสนุน ส.ส.	50.5 (257)	21.4 (109)	17.1 (87)	8.3 (42)	2.8 (14)	0.914	1.117
7. พรรคการเมือง	47.3 (241)	21.4 (109)	17.1 (87)	9.0 (46)	5.1 (26)	1.031	1.211
รวมเฉลี่ย	27.4 (140)	17.2 (88)	22.7 (115)	17.4 (89)	15.3 (77)	1.759	1.183

จากการตอบแบบสอบถามของประชาชนในเรื่อง การติดตามการทำงานของ ส.ส. (ตารางที่ 3.14) พบว่า ร้อยละ 55 (278) ของประชาชนตอบว่า ตนเองติดตามการทำงานของ ส.ส. จากตัว ส.ส. โดยตรงน้อยที่สุด จากผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่า ในด้านของประชาชน เองนั้น ไม่ได้ติดตามการทำงานของ ส.ส. เลย ซึ่งจากจุดนี้ทำให้สามารถมองต่อไปได้ว่า หลัง

จากที่ประชาชนได้ไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งแล้วนั้น ตนเองก็ไม่ได้สนใจที่จะติดตามว่า ส.ส. ทำงานอะไรบ้าง เพื่อตนเองหรือเพื่อท้องถิ่น เป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งที่ควรจะมีการสร้างและส่งเสริมให้ประชาชนได้มีส่วนในการสร้างระบอบการเมืองแบบประชาธิปไตย ซึ่งมีใช้จะกระทำเฉพาะการไปลงคะแนนเสียง ใช้สิทธิในการเลือกตั้งเท่านั้น แต่ควรที่จะสร้างสำนึกให้ประชาชนติดตามการทำงานของ ส.ส. ด้วย แต่อย่างไรก็ตามเป็นสิ่งที่ค่อนข้างจะเป็นไปได้ยากทีเดียว สำหรับการที่จะทำให้ประชาชนติดตามการทำงานของ ส.ส. จากตัว ส.ส. โดยตรง เพราะโอกาสที่ประชาชนและ ส.ส. จะได้มาพบปะกันโดยตรงนั้นเป็นไปได้ค่อนข้างยากมาก โดยเฉพาะในช่วงหลังจากที่ได้รับเลือกตั้งเข้าไปแล้วและโดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้า ส.ส. ผู้นั้น มีตำแหน่งในฝ่ายรัฐบาลด้วยแล้ว โอกาสที่ประชาชนจะติดต่อโดยตรงนั้นแทบเป็นไปไม่ได้เลย

ร้อยละ 51 (257) ของประชาชนตอบว่า ติดตามจากผู้สนับสนุน ส.ส. น้อยที่สุด จากที่ได้กล่าวมาข้างต้น ผู้สนับสนุน ส.ส. ก็เช่นเดียวกับตัว ส.ส. ผู้สนับสนุน ส.ส. ส่วนใหญ่มักจะเป็นผู้สนับสนุนชั่วคราว เฉพาะเมื่อมีการเลือกตั้งเท่านั้น แต่หลังจากสิ้นสุดการเลือกตั้งไปแล้ว ผู้สนับสนุน ส.ส. ส่วนใหญ่ ก็จะยุติบทบาทการทำงานของตนไปด้วย ดังนั้นการที่ประชาชนจะติดตามการทำงานของ ส.ส. โดยผ่านทางผู้สนับสนุน ส.ส. จึงเป็นการกระทำที่ไม่สามารถกระทำให้ต่อเนื่องไปได้

ร้อยละ 47 (241) ของประชาชนตอบว่า ติดตามการทำงานของ ส.ส. จากพรรคการเมืองน้อยที่สุด พรรคการเมืองสำหรับประเทศไทยนั้นส่วนใหญ่มักจะเป็นพรรคที่เน้นในตัวบุคคลที่อยู่ในพรรคมากกว่าพรรค ดังนั้นบางครั้งเมื่อพูดถึงพรรคการเมืองประชาชนอาจจะไม่สนใจ แต่ถ้ากล่าวถึงตัวผู้สมัครรับเลือกตั้ง อาจจะช่วยให้ประชาชนรับรู้ได้มากกว่า บทบาทของพรรคการเมืองของไทยยังอยู่ในระดับต่ำ เพราะการให้ความสำคัญกับตัวบุคคล แต่อย่างไรก็ตามเมื่อเปรียบเทียบการติดตามการทำงานของ ส.ส. แล้ว จากผลการวิจัยกลับพบว่า ประชาชนติดตามผลการการทำงานของ ส.ส. จากพรรคการเมืองในอัตราที่สูงกว่าการติดตามจากตัว ส.ส. โดยตรง

ร้อยละ 17 (88) ของประชาชนตอบว่า ติดตามการทำงานของ ส.ส. จากการพูดคุยสนทนากันในกลุ่มของตนเองน้อยที่สุด ในสภาพสังคมปัจจุบันนี้ โดยเฉพาะในกรุงเทพฯ เพื่อนในกลุ่ม หรือในสถานที่ทำงานต่างมีบทบาท และอิทธิพลต่อความคิดของบุคคลเป็นอย่างมาก ความใกล้ชิด การได้พูดคุย การได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันในระหว่างกลุ่มของตนเอง เป็นสิ่งหนึ่งที่ช่วยให้ตนเองทราบว่า ส.ส. ทำอะไรบ้าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าหากว่ากลุ่มนั้น เป็นกลุ่มที่ให้ความสนใจทางด้านการเมืองด้วย ก็ยิ่งจะเพิ่มโอกาสให้กับตนเองในการที่จะรับรู้ ว่า ส.ส. ทำอะไร เพื่อใคร

ร้อยละ 9 (47) ของประชาชนตอบว่า ติดตามการทำงานของ ส.ส. จากการฟังวิทยุ น้อยที่สุด วิทยุเป็นสื่อที่สามารถแพร่กระจาย ไปถึงประชาชนได้อย่างใกล้ชิดและกว้างขวาง ดังนั้น จึงเป็นการเสริมให้ประชาชนได้มีโอกาสติดตามการทำงานของ ส.ส. ได้มากกว่าสื่อที่ได้กล่าวมาข้างต้น แต่อย่างไรก็ตามในสภาพความเป็นจริงนั้นการเปิดรับสื่อวิทยุของประชาชนส่วนใหญ่จะเป็น การเปิดรับสื่อเพื่อความบันเทิงมากกว่าที่จะเป็น เรื่องการเมือง และรายการต่างๆ ก็เป็นรายการ ที่ให้ความบันเทิงเกือบทั้งสิ้น ยกเว้นช่วงข่าว หรือรายการที่ถูกจัดทำขึ้นโดยรัฐ หรือหน่วยงานของ รัฐเท่านั้น จึงจะเป็นเรื่องราวทางด้านการเมือง ซึ่งเมื่อมีการเผยแพร่รายการที่มีสาระเช่นนั้น ประชาชนก็มักจะหันไปรับสื่อในช่องทางอื่นแทน หรือไม่เช่นนั้นก็จะปิดรับสื่อนั้นไปเลย

ร้อยละ 7 (34) ของประชาชนตอบว่า ติดตามการทำงานของ ส.ส. จากการดูโทรทัศน์น้อยที่สุด ปัจจุบันสื่อโทรทัศน์ เป็นสื่อที่มีอิทธิพลต่อผู้ชมเป็นจำนวนมาก เพราะสื่อโทรทัศน์ให้ความรู้ลึกทุกอย่าง ภาพ เสียง กิริยาท่าทาง การแสดงออกทางสีหน้า ซึ่งจะช่วยให้ประชาชนสามารถคิดและตัดสินใจอย่างไรก็ได้ ส.ส. ปัจจุบันไม่ว่าจะเป็นฝ่ายค้านหรือฝ่ายรัฐบาลต่างก็มี โอกาสที่จะเผยแพร่ข่าวสารของตนเอง ให้ประชาชนได้รับรู้ในโอกาสที่ไม่ต่างกันมากนัก และประชาชนทั่วไปก็ชื่นชอบสื่อโทรทัศน์ในอัตราที่ค่อนข้างสูง แม้ว่าสื่อโทรทัศน์จะมีลักษณะเช่นเดียวกับ สื่อวิทยุในแง่ของการให้ความบันเทิงที่ค่อนข้างมาก แต่จากผลการวิจัยก็พบว่า ประชาชนจะติดตาม การทำงานของ ส.ส. จากสื่อโทรทัศน์ในอัตราที่สูงกว่าสื่อวิทยุ และ

ร้อยละ 6 (32) ของประชาชนตอบว่า ติดตามการทำงานของ ส.ส. จากการอ่าน หนังสือพิมพ์น้อยที่สุด สื่อหนังสือพิมพ์เป็นสื่อที่สามารถเข้าสู่ประชาชนได้อย่างใกล้ชิดทุกสถานที่ และยังสามารถอ่านได้ตลอดเวลา ไม่ถูกจำกัดในเรื่องของเวลาปิด-เปิด และส่วนใหญ่สื่อหนังสือพิมพ์ จะเป็นสื่อที่ให้สาระแก่ผู้อ่านที่ค่อนข้างมาก เมื่อเปรียบเทียบกับสื่อประเภทอื่น และสื่อหนังสือพิมพ์ เป็นสื่อที่ ส.ส. เกือบทุกคนนิยมที่จะใช้ในการเผยแพร่ข่าวสารของตนไปสู่ประชาชน เพราะค่อนข้างที่จะมีอิสระในการนำเสนอข่าวต่างๆ

ดังนั้นจากรายที่ 3.14 ดังที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปผลการวิจัยในเรื่อง การติดตามการทำงานของ ส.ส. คือ ประชาชนมีการติดตามการทำงานของ ส.ส. น้อยที่สุด (ร้อยละ 27) แต่อย่างไรก็ตาม ในการติดตามการทำงานของ ส.ส. นั้น ประชาชนจะติดตามการทำงาน ของ ส.ส. จากการอ่านหนังสือพิมพ์และการดูโทรทัศน์มากที่สุด (ร้อยละ 35)

ตารางที่ 3.15 ความถี่ในการติดตามการทำงานของ ส.ส. ในเขต

ความถี่ในการติดตามการทำงาน	0	1	2	3	4	\bar{X}	S.D.
1. การอ่านหนังสือพิมพ์	10.2 (52)	17.3 (88)	23.4 (119)	25.0 (127)	24.2 (123)	2.356	1.294
2. การฟังวิทยุ	10.0 (51)	22.2 (113)	26.9 (137)	23.6 (120)	17.3 (88)	2.159	1.236
3. การดูโทรทัศน์	8.8 (45)	16.9 (86)	23.2 (118)	22.8 (116)	28.3 (144)	2.448	1.298
4. การพูดคุย-สนทนากันในกลุ่ม	21.4 (109)	23.4 (121)	29.9 (152)	18.5 (94)	6.5 (33)	1.648	1.191
5. จากตัว ส.ส. โดยตรง	51.9 (264)	22.6 (115)	15.3 (78)	8.1 (41)	2.2 (11)	0.861	1.082
6. จากผู้สนับสนุน ส.ส.	47.5 (242)	22.6 (115)	20.2 (103)	8.1 (41)	1.6 (8)	0.935	1.067
7. พรรคการเมือง	51.1 (260)	21.0 (107)	15.9 (81)	8.8 (45)	3.1 (16)	0.919	1.141
รวมเฉลี่ย	28.7 (146)	20.9 (106)	22.1 (113)	16.4 (84)	11.9 (60)	1.618	1.187

จากการตอบแบบสอบถามของประชาชนในเรื่อง ความถี่ในการติดตามการทำงานของ ส.ส. ในเขต (ตารางที่ 3.15) นั้นพบว่า ร้อยละ 52 (264) ของประชาชนตอบว่า ตนเองติดตามการทำงานของ ส.ส. จากตัว ส.ส. โดยตรงน้อยที่สุด จากผลการวิจัยประการนี้สะท้อนให้เห็นว่าประชาชนนั้นเมื่อตนเองได้ไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งแล้ว การติดตามว่า ส.ส. ที่ตนเอง

เลือกตั้งเข้าไปนั้นได้ปฏิบัติตามนโยบายที่เคยพูดหาเสียงไว้หรือไม่ก็นั้นจะมีน้อยมาก โดยเฉพาะถ้าหากว่าเป็นการติดตามการทำงานจากตัว ส.ส. โดยตรงแล้วนั้นถือว่ามีค่าที่จะติดตามน้อยที่สุด จากจุดนี้เป็นไปได้หรือไม่ว่า เหตุผลสำคัญอีกประการหนึ่งที่ทำให้ประชาชนมีความถี่ในการติดตามการทำงานของ ส.ส. จากตัว ส.ส. น้อยที่สุด เพราะ ส.ส. เหล่านั้นก็ไม่ได้สนใจที่จะออกไปพบปะเยี่ยมเยียนประชาชนนั่นเอง

ร้อยละ 51 (260) ของประชาชนตอบว่า ตนเองมีความถี่ในการติดตามการทำงาน ของ ส.ส. จากพรรคการเมืองน้อยที่สุด เช่นเดียวกับความถี่ในการติดตามการทำงานจากตัว ส.ส. โดยตรง ในส่วนของพรรคการเมืองนั้น เมื่อเปรียบเทียบกับตัว ส.ส. แล้วจะพบว่า ยังมีบทบาทในการเป็นสถานที่ ที่จะให้ประชาชนติดตามการทำงานของ ส.ส. ได้ในอัตราที่มากกว่าตัว ส.ส. โดยตรง แม้ว่าจะไม่ต่างกันมากก็ตาม

ร้อยละ 48 (242) ของประชาชนตอบว่า ตนเองมีความถี่ในการติดตามการทำงาน ของ ส.ส. จากผู้สนับสนุน ส.ส. น้อยที่สุด แม้ว่าหลังจากการเลือกตั้งจะสิ้นสุดลง และดูเหมือนว่า บทบาทของผู้สนับสนุน ส.ส. ก็จะมีบทบาทของตนเองไปด้วย แต่อย่างไรก็ตามผู้สนับสนุน ส.ส. ในหลายๆ พื้นที่ หลายๆ คน ก็ยังเป็นตัวแทนของ ส.ส. ที่จะทำหน้าที่ในการออกไปพบปะ เยี่ยมเยียน รวมทั้งชี้แจงการทำงานของ ส.ส. ให้ประชาชนได้ทราบอยู่บ้าง เหตุผลที่ทำให้ผู้สนับสนุน ส.ส. กระทำเช่นนั้นได้ก็อาจจะเพราะการที่ตนเองเป็นบุคคลที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เขตเลือกตั้งแห่งนั้นนั่นเอง ดังนั้นจึงทำให้ประชาชนสามารถที่จะติดตามการทำงานของ ส.ส. โดยผ่านตัวผู้สนับสนุน ส.ส. ในความถี่ที่สูงกว่าจากตัว ส.ส. โดยตรงและโดยผ่านพรรคการเมือง

ร้อยละ 21 (109) ของประชาชนตอบว่า ตนเองมีความถี่ในการติดตามการทำงาน ของ ส.ส. โดยการพูดคุยสนทนากันในกลุ่มน้อยที่สุด กลุ่มต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มเพื่อน กลุ่มที่ทำงาน เพื่อนบ้าน เป็นต้น ถ้าหากว่าเป็นกลุ่มที่สนใจ ในเรื่องทางด้านการเมืองโอกาสในการที่จะสนใจพูดคุย ติดตามการทำงานของ ส.ส. ก็จะสูงตามไปด้วย การพูดคุย-สนทนากันในกลุ่มนั้น ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มใดก็ตาม ถือได้ว่าทำให้บุคคล มีโอกาสได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน รวมทั้งยังได้ข้อคิดเห็นที่แตกต่างกันออกไป อันถือว่าเป็นการช่วยเสริมให้มีความสนใจที่จะติดตามในเรื่องเหล่านั้นอย่างต่อเนื่องด้วย เช่นเดียวกันในการทำงานของ ส.ส. นั้นจากผลการวิจัยก็พบว่า การพูดคุย-สนทนากันในกลุ่ม ก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ประชาชน มีความถี่ในการติดตามการทำงาน ของ ส.ส. ได้มากขึ้น

ร้อยละ 10 (52) (51) ของประชาชนตอบว่า ตนเองติดตามการทำงานของ ส.ส. จากการอ่านหนังสือพิมพ์และจากการฟังวิทยุ จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า หนังสือพิมพ์และวิทยุ เป็นสื่อที่ประชาชนได้ใช้ในการติดตามการทำงานของ ส.ส. มากกว่าสื่อประเภทอื่นๆ ที่กล่าวมา ตั้งแต่ต้น หนังสือพิมพ์และวิทยุเป็นสื่อที่ประชาชนส่วนมากมีโอกาสที่จะได้รับข่าวสารต่างๆ เพราะสื่อประเภทนี้มีราคาที่ไม่แพงจนเกินไป และขณะเดียวกันก็สามารถที่จะนำเอาไปได้ด้วยอย่างไม่ลำบากจนเกินไป โดยเฉพาะหนังสือพิมพ์ คนสามารถที่จะหยิบขึ้นมาเปิดอ่านได้ทุกเมื่อตลอดเวลา แต่อย่างไรก็ตาม สื่อทั้ง 2 ประเภทนี้ก็มักจะเป็นสื่อ ที่เน้นในเรื่องของบันเทิงมากกว่าเรื่อง ทางด้านการเมือง ดังนั้นแม้ว่าประชาชนจะมีความดีในการติดตามการทำงานของ ส.ส. จากสื่อ ทั้ง 2 ประเภทนี้ในอัตราที่ค่อนข้างสูง ก็ไม่ได้หมายความว่าสื่อทั้ง 2 ประเภทนี้จะทำให้ประชาชน สนใจติดตามเรื่องทางการเมืองสูงตามไปด้วย

ร้อยละ 9 (45) ของประชาชนตอบว่า ตนเองมีความดีในการติดตามการทำงานของ ส.ส. โดยผ่านสื่อโทรทัศน์น้อยที่สุด จากผลการวิจัยประเด็นนี้ถ้ามองในอีกด้านหนึ่งนั้นก็หมายความว่า สื่อโทรทัศน์เป็นสื่อที่ประชาชนส่วนใหญ่ใช้เป็นแหล่งในการติดตามการทำงานของ ส.ส. มาก ที่สุดนั่นเอง รวมทั้งยังมีโอกาสติดตามได้ค่อนข้างบ่อยด้วย สื่อโทรทัศน์แม้ว่าจะมีราคาที่สูงกว่าสื่อประเภทอื่นๆ รวมทั้งความสะดวกในการเคลื่อนย้าย การใช้งานก็ค่อนข้างจะจำกัดกว่า สื่อประเภทอื่นๆ แต่สื่อโทรทัศน์เป็นสื่อที่คนนิยมที่จะเปิดรับ ในอัตราที่ค่อนข้างสูง เมื่อเปรียบเทียบกับสื่อประเภทอื่นๆ รวมทั้งโอกาสในการติดตามก็บ่อยมากกว่าด้วย เหตุผลประการหนึ่งอาจจะ เพราะความรวดเร็วในการนำเสนอ ความสดความใหม่ ทันต่อเหตุการณ์ การมีภาพที่เคลื่อนไหว การได้รับบรรณรตทั้งภาพและเสียง อารมณ์ ความรู้สึก ซึ่งเป็นสิ่งที่กระตุ้นให้คนสนใจที่จะติดตาม สื่อประเภทนี้อย่างมาก

ดังนั้นจากที่กล่าวมาทั้งหมด สื่อโทรทัศน์ จึงเป็นสื่อที่ประชาชนมีความดีในการสนใจที่จะ ติดตามการทำงานของ ส.ส. ในอัตราที่บ่อยมากที่สุด แต่อย่างไรก็ตาม ส.ส. ที่มีโอกาสในการ ได้รับการนำเสนอออกมาเป็นข่าว ในสื่อโทรทัศน์นั้นส่วนใหญ่จะเป็น ส.ส. ฝ่ายรัฐบาลมากกว่า ส.ส. ฝ่ายค้าน และมีเพียง ส.ส. บางคนเท่านั้น ที่จะได้มีโอกาสใช้สื่อโทรทัศน์ในการสื่อสารสู่ ประชาชน ดังนั้น แม้ว่าสื่อโทรทัศน์จะเป็นสื่อที่ประชาชน ใช้ในการติดตามการทำงานของ ส.ส. บ่อยมากที่สุด แต่ผลจากการวิจัยก็ยังถือว่า เป็นสื่อที่ประชาชนใช้ในการติดตามการทำงานของ ส.ส. น้อยที่สุดด้วย และจากจุดนี้ ส.ส. ควรอย่างยิ่งที่จะพัฒนาให้ประชาชนมีโอกาสได้ติดตาม

การทำงานของตนเอง ให้มากขึ้นในสื่อทุกๆ ประเภท โดยเฉพาะจากสื่อของตัว ส.ส. โดยตรง เพื่อแสดงให้เห็นถึงความจริงจังในการทำงาน การไม่ทอดทิ้ง ความเอาใจใส่ที่มีต่อประชาชนผู้ใช้สิทธิในการเลือกตนเองเข้ามาเป็น ส.ส. ซึ่งจากจุดนี้อาจจะส่งผลให้ ส.ส. เหล่านั้นมีความมั่นคงบนเส้นทางทางการเมืองต่อไปในอนาคตด้วย

ดังนั้นจากตารางที่ 3.15 ดังที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปผลการวิจัยในเรื่อง ความถี่ในการติดตามการทำงานของ ส.ส. ในเขต คือ ประชาชนมีความถี่ในการติดตามการทำงานของ ส.ส. ในเขตบ่อน้อยที่สุด (ร้อยละ 29) แต่อย่างไรก็ตาม ประชาชนที่ติดตามการทำงานของ ส.ส. นั้นจะติดตามการทำงานโดยผ่านสื่อโทรทัศน์มากที่สุด (ร้อยละ 28)

ตารางที่ 3.16 การติดต่อกลับมาของ ส.ส. ภายหลังจากได้รับเลือกตั้งไปแล้ว

การติดต่อกลับมาของ ส.ส.	0	1	2	3	4	\bar{X}	S.D.
1. จากหนังสือพิมพ์	32.0 (163)	16.1 (82)	22.2 (113)	16.5 (84)	13.2 (67)	1.627	1.414
2. โทรทัศน์	29.3 (149)	16.9 (86)	22.2 (113)	17.1 (87)	14.5 (74)	1.707	1.418
3. วิทยุ	33.0 (168)	21.4 (109)	22.2 (113)	12.8 (65)	10.6 (54)	1.466	1.343
4. มาพบปะด้วยตัวเอง	55.0 (280)	21.8 (111)	12.4 (63)	8.3 (42)	2.6 (13)	0.815	1.096
5. ให้ผู้สนับสนุน ส.ส. มาพบปะแทน	47.7 (243)	23.8 (121)	17.1 (87)	8.8 (45)	2.6 (13)	0.947	1.110
6. พรรคการเมือง	51.7 (263)	22.0 (112)	16.7 (85)	6.5 (33)	3.1 (16)	0.874	1.101
รวมเฉลี่ย	41.5 (211)	20.3 (104)	18.8 (96)	11.7 (59)	7.8 (39)	1.239	1.247

จากการตอบแบบสอบถามของประชาชนในเรื่อง การติดต่อกลับมาของ ส.ส. ภายหลังจากได้รับเลือกตั้งไปแล้ว (ตารางที่ 3.16) นั้นพบว่า ร้อยละ 55 (280) ของประชาชนตอบว่าตนเองได้รับการติดต่อกลับมาของ ส.ส. โดยการที่ ส.ส. มาพบปะด้วยตนเองน้อยที่สุด จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ภายหลังจากที่ประชาชนได้เลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งเข้าไปแล้ว เขาเองก็ติดตามการทำงานของ ส.ส. โดยพบว่า ส.ส. นั้นภายหลังจากที่ได้รับเลือกตั้งเข้าไปแล้ว ไม่เคยพบปะกับประชาชนในเขตของตนเองเลย จากจุดนี้แสดงให้เห็นว่า ส.ส. ไม่เคยมีโอกาที่จะติดต่อกับประชาชน ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นมาเสมอตลอดทุกสมัย เราจะพบว่าในสภาพความเป็นจริงนั้น ภายหลังจากที่ ส.ส. ได้รับเลือกตั้งไปแล้ว ส.ส. โดยเฉพาะที่อยู่ในส่วนของฝ่ายรัฐบาล และถ้าหากว่ามีตำแหน่งทางการเมืองด้วยก็ยิ่งจะพบว่า โอกาสที่จะไปเยี่ยมเยียนประชาชนนั้นยิ่งจะมีโอกาสลดลง เพราะหน้าที่ที่จะต้องรับผิดชอบในตำแหน่งที่ได้รับมอบหมาย แต่ถ้าหากว่าเป็น ส.ส. ในพรรคฝ่ายค้าน โอกาสในการกลับไปเยี่ยมเยียนประชาชน มีโอกาสให้ประชาชนได้ซักถามจะมีโอกาสมากกว่า แต่อย่างไรก็ตามเราก็จะพบว่าในสภาพที่แท้จริงนั้น ส.ส. ไม่ว่าจะอยู่ในสังกัดของพรรคฝ่ายค้าน หรือฝ่ายรัฐบาลก็ตาม ต่างก็ไม่ค่อยจะมีโอกาสที่จะกลับเข้าไปในเขตเลือกตั้งของตน จนกว่าจะถึงช่วงการเลือกตั้งครั้งต่อไป ดังนั้นถึงผลต่อเนื่องไปยังประชาชนที่ทำให้เขาไม่สามารถที่จะติดตามการทำงานของ ส.ส. ได้โดยตรงเพราะ ส.ส. ไม่ได้มีการติดต่อกลับมาด้วยการออกมาพบปะด้วยตนเอง

ร้อยละ 52 (263) ของประชาชนตอบว่า ตนเองได้รับการติดต่อกลับมาของ ส.ส. จากพรรคการเมืองน้อยที่สุด เช่นเดียวกับการได้รับการติดต่อกลับมาจากตัว ส.ส. โดยตรง ในส่วนของพรรคการเมืองพบว่า บทบาทของพรรคการเมือง ภายหลังจากที่การเลือกตั้งสิ้นสุดลง พรรคจะลดความสำคัญลงอย่างมาก ตัวบุคคลจะมีบทบาทในฐานะของ ส.ส. ฝ่ายค้านหรือฝ่ายรัฐบาลแทน ซึ่งจุดนี้ชื่อของพรรคก็จะได้ไม่ค่อยได้รับความสนใจเท่าไร แต่อย่างไรก็ตามแม้ว่าตัวบุคคลจะมีความสำคัญค่อนข้างมาก แต่ผลการวิจัยนี้ก็แสดงให้เห็นว่า ส.ส. และพรรคการเมือง เป็นสื่อ 2 ชนิดที่ประชาชนไม่ได้มีโอกาสที่จะได้รับการติดต่อกลับมา แต่อย่างไรก็ตามสื่อพรรคการเมืองก็เป็นแหล่งของการติดต่อกลับมาของ ส.ส. มากกว่าตัว ส.ส. โดยตรง

ร้อยละ 48 (243) ของประชาชนพบว่า ตนเองได้รับการติดต่อกลับมาของ ส.ส. จากผู้สนับสนุน ส.ส. น้อยที่สุด ผู้สนับสนุน ส.ส. ถือเป็นตัวแทนของผู้สมัครรับเลือกตั้ง และพรรคการเมืองที่ประจำอยู่ในเขตพื้นที่เลือกตั้งแต่ละเขตมีหน้าที่ช่วยเหลือ ให้การสนับสนุน ส.ส. ให้มีโอกาสได้รับเลือกตั้ง แต่ภายหลังจากที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งได้รับเลือกตั้งเข้าไปแล้ว บทบาทของผู้สนับสนุน

สนุน ส.ส. ดูเหมือนกับอุบัติเหตุของตนเองไปเกือบทั้งหมด การออกไปพบปะเยี่ยมเยียนประชาชนไม่ค่อยจะเกิดขึ้น ซึ่งในทางปฏิบัตินั้น ผู้สนับสนุน ส.ส. สมควรอย่างยิ่งที่จะต้องออกไปพบปะเยี่ยมเยียนประชาชนอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ไม่ว่าจะก่อนหรือหลังการเลือกตั้ง โดยเฉพาะช่วงหลังการเลือกตั้ง ถ้าเรามองสภาพที่แท้จริงจะพบว่า ไม่มีผู้สนับสนุน ส.ส. ของพรรคใดที่จะกลับเข้าไปในเขตเลือกตั้งอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ จากจุดนี้อาจกล่าวได้ว่าถ้าหากผู้สมัครรับเลือกตั้งคนใดคนหนึ่งหรือพรรคการเมืองพรรคใดพรรคหนึ่ง หยิบเอาสิ่งที่ถูกมองข้ามของจุดนี้ไปโดยหันกลับมาให้การส่งเสริมผู้สนับสนุน ส.ส. ได้เข้าไปเยี่ยมเยียนพบปะประชาชนแทนตนเอง ซึ่งถ้าหากว่าสามารถทำเช่นนี้ได้ นอกจากจะแสดงให้เห็นว่า ส.ส. มีการติดต่อกลับมาแล้ว ยังแสดงให้เห็นประชาชนทราบถึงการไม่ทอดทิ้ง รวมทั้งตนเองยังให้ความสนใจ และเอาใจใส่ต่อประชาชนอีกด้วย

ร้อยละ 33 (168) ของประชาชนตอบว่า ตนเองได้รับการติดต่อกลับมาของ ส.ส. จากทางวิทยุน้อยที่สุด สื่อมวลชนประเภทวิทยุนี้จะถูกนำมาใช้ ในช่วงก่อนการเลือกตั้งค่อนข้างมาก แต่ส่วนใหญ่จะเป็นการเผยแพร่ข่าวสาร ในลักษณะที่เป็นกลางมากกว่าที่จะกระทำให้บุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือพรรคการเมืองพรรคใดพรรคหนึ่ง โดยเฉพาะ และเมื่อหลังจากที่สิ้นสุดการเลือกตั้งไปแล้ว ข่าวสารเกี่ยวกับ ส.ส. ก็จะไม่ค่อยปรากฏให้ได้ยิน จะมีการถ่ายทอดข่าวให้ประชาชนรับรู้บ้างในบางครั้ง แต่ก็จะเป็นลักษณะของข่าวทั่วๆ ไป จุดที่จะมีการถ่ายทอดทางวิทยุอย่างเด่นชัดก็คือ เมื่อมีการเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐบาล หรือในสมัยประชุมสภาเท่านั้น เราจึงจะพบว่าสื่อวิทยุจะถูกนำมาใช้อย่างต่อเนื่อง และค่อนข้างมาก แต่อย่างไรก็ตามระยะเวลาของการถ่ายทอดเผยแพร่ข่าวสารช่วงนี้ก็ เป็นระยะเวลาที่ไม่ต่อเนื่องและสม่ำเสมอ รวมทั้งมีระยะเวลาเพียงสั้นๆ เท่านั้น ดังนั้นโอกาสที่จะให้ประชาชนได้รับการติดต่อกลับมาของ ส.ส. จึงเป็นการติดตามได้เพียงบางช่วงสั้นๆ เท่านั้น

ร้อยละ 32 (163) ของประชาชนตอบว่า ตนเองได้รับการติดต่อกลับมาของ ส.ส. จากสื่อประเภทหนังสือพิมพ์น้อยที่สุด หนังสือพิมพ์สำหรับประเทศไทยนั้นจะพบว่า หนังสือพิมพ์เพียงจำนวนไม่มากนัก ที่จะนำเสนอข่าวสารที่เกี่ยวกับเรื่องการเมือง โดยทั่วไปแล้วหนังสือพิมพ์มักจะนำเสนอข่าวในเรื่องข่าวชาวบ้าน ซึ่งเป็นเรื่องทั่วๆ ไป และเรื่องข่าวอาชญากรรมค่อนข้างมาก ดังนั้นการติดต่อกลับมาของ ส.ส. จากสื่อหนังสือพิมพ์จึงมีค่อนข้างน้อย แม้ว่าสื่อหนังสือพิมพ์จะเปิดโอกาสให้ ส.ส. ฝ่ายค้านได้มีโอกาสออกมาตอบโต้ แสดงความคิดเห็นได้ค่อนข้างมากกว่าสื่อ

ประเภทอื่นๆ แต่หนังสือพิมพ์ก็มีข้อจำกัดในเรื่องของความเร็ว ภาพ และเสียง ซึ่งทำให้ความน่าสนใจที่จะติดตามหรือใช้สื่อประเภทนี้น้อยลงไปด้วย แต่อย่างไรก็ตามสื่อหนังสือพิมพ์ก็มีบทบาทในการติดต่อกลับมาของ ส.ส. ได้มากกว่าสื่อที่กล่าวมาข้างต้น และ

ร้อยละ 29 (149) ของประชาชนตอบว่า ตนเองได้รับการติดต่อกลับมาจากสื่อมวลชนประเภทสื่อโทรทัศน์น้อยที่สุด จากสภาพความเป็นจริงนั้นสื่อมวลชนไม่ว่าจะเป็นวิทยุ โทรทัศน์ หรือหนังสือพิมพ์ก็ตาม เราจะพบว่าสื่อเหล่านี้จะเป็นสื่อประเภทแหล่งบันเทิงมากกว่าที่จะนำเสนอข่าวสารและสาระต่างๆ โดยเฉพาะสื่อโทรทัศน์เราจะพบว่า โอกาสที่ประชาชนจะสามารถติดตามการทำงานของ ส.ส. ได้นั้นจะมีเฉพาะช่วงของเวลาการเสนอข่าวเท่านั้น ในปัจจุบันการนำเสนอข่าวจะถูกนำมาเสนอบ่อยมากขึ้น โอกาสที่จะมีข่าวสารเกี่ยวกับการทำงานของ ส.ส. จะมีมากขึ้น แต่ก็ไม่ได้หมายความว่า การนำเสนอข่าวนั้นจะมีข่าวการเมืองหรือข่าวของ ส.ส. เพียงอย่างเดียว ยังมีข่าวประเภทอื่นๆ อีกมากมาย และนอกจากนั้นโทรทัศน์แต่ละช่องก็จะถูกข้อกำหนดในด้านการควบคุมการทำงานของหน่วยงานต่างๆ ซึ่งจะเป็นการควบคุมการทำงานจากรัฐบาลเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้นโอกาสการนำเสนอข่าวของ ส.ส. จึงมักจะถูกกล่าเอียงโดยการนำเสนอข่าวสารของฝ่ายรัฐบาลในอัตราที่สูงกว่าข่าวของฝ่ายค้าน

ดังนั้นจากตารางที่ 3.16 ดังที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปผลการวิจัยในเรื่อง การติดต่อกลับมาของ ส.ส. ภายหลังจากได้รับเลือกตั้งไปแล้ว คือ หลังจากที่ได้รับเลือกตั้งเข้าไปแล้ว ส.ส. มีการติดต่อกลับมาถึงประชาชนน้อยที่สุด (ร้อยละ 42) แต่อย่างไรก็ตาม การติดต่อกลับมาของ ส.ส. สู่ประชาชนนั้นจะเป็นการติดต่อโดยผ่านสื่อโทรทัศน์มากที่สุด (ร้อยละ 15)

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3.17 ความถี่ในการติดต่อกลับมาของ ส.ส.

ความถี่ในการติดต่อกลับมาของ ส.ส.	0	1	2	3	4	\bar{X}	S.D.
1. หนังสือพิมพ์	28.1 (143)	26.3 (134)	22.4 (114)	15.3 (78)	7.9 (40)	1.485	1.262
2. วิทยุ	29.5 (150)	28.1 (143)	21.8 (111)	13.9 (71)	6.7 (34)	1.403	1.230
3. โทรทัศน์	29.5 (150)	24.2 (123)	23.8 (121)	13.0 (66)	9.6 (49)	1.491	1.296
4. มาพบปะด้วยตัวเอง	53.4 (272)	22.4 (114)	15.1 (77)	7.1 (36)	2.0 (10)	0.817	1.056
5. ให้ผู้สนับสนุน ส.ส. มาพบปะแทน	47.5 (242)	24.2 (123)	18.3 (94)	7.3 (37)	2.8 (14)	0.935	1.093
6. พรรคการเมือง	53.8 (274)	21.8 (111)	14.9 (76)	5.9 (30)	3.5 (18)	0.835	1.103
รวมเฉลี่ย	40.3 (205)	24.5 (125)	19.4 (98)	10.4 (53)	5.4 (28)	1.161	1.173

จากการตอบแบบสอบถามของประชาชนในเรื่อง ความถี่ในการติดต่อกลับมาของ ส.ส. (ตารางที่ 3.17) นั้น พบว่า ร้อยละ 54 (274) ของประชาชนตอบว่า ตนเองได้รับการติดต่อกลับมาของ ส.ส. โดยผ่านทางพรรคการเมืองน้อยที่สุด จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ความสัมพันธ์ระหว่าง ส.ส. กับพรรคการเมืองนั้น เป็นสิ่งหนึ่งที่ควรพิจารณาเพราะเมื่อได้รับการเลือกตั้งเข้าไปแล้ว ส.ส. เมื่อจะติดต่อกลับไปยังประชาชน จะติดต่อผ่านทางพรรคการเมืองน้อยที่สุด ซึ่งในหลักการนั้นพรรคการเมืองควรที่จะเป็นตัวแทนของ ส.ส. อีกด้านหนึ่งที่จะช่วยเผยแพร่ข่าวสาร

ต่างๆ ในส่วนของ ส.ส. กลับไปสู่ประชาชน แต่สำหรับการเมืองในประเทศไทยนั้นจะพบว่า พรรคการเมือง และ ส.ส. จะมีความสัมพันธ์กันอย่างผิวเผิน พรรคการเมืองและ ส.ส. จะมีความสัมพันธ์ และมีความเกี่ยวข้องกัน ในบทบาทการทำงานที่ค่อนข้างใกล้ชิดก็ต่อเมื่อเป็นช่วงเวลาของการเลือกตั้งเท่านั้น ดังนั้น ส.ส. จึงไม่ค่อยได้อาศัยพรรคการเมืองเป็นสื่อในการติดต่อกลับสู่ประชาชนในความถี่ที่มาก

ร้อยละ 53 (272) ของประชาชนตอบว่า ตนเองได้รับการติดต่อกลับมาจาก ส.ส. โดยการที่ ส.ส. ออกมาพบปะด้วยตัวเองบ่อยน้อยที่สุดในสภาพความเป็นจริงนั้น ส.ส. มักจะได้รับการกล่าวถึงว่า ก่อนการเลือกตั้ง ส.ส. จะออกมาพบปะพูดคุย เยี่ยมเยียนประชาชนอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่องจนกระทั่งถึงวันเลือกตั้ง แต่ภายหลังจากที่ได้รับเลือกตั้งเข้าไปแล้ว ส.ส. ไม่ว่าจะ เป็น ส.ส. ฝ่ายค้านหรือฝ่ายรัฐบาลก็ตาม ต่างก็จะหายหน้าไปไม่ค่อยออกมาพบปะ พูดคุย เยี่ยมเยียนประชาชนอย่างที่เคยกระทำเหมือนก่อนการเลือกตั้ง ซึ่งก็เป็นไปตามที่ผลการวิจัยได้รับออกมาว่า ความถี่ที่ ส.ส. จะติดต่อกลับมายังประชาชนด้วยการมาพบปะด้วยตัวเองนั้นมีความถี่ในอัตราที่บ่อยน้อยที่สุด

ร้อยละ 48 (242) ของประชาชนตอบว่า ตนเองได้รับการติดต่อกลับมาจาก ส.ส. โดยการให้ผู้สนับสนุน ส.ส. ออกมาพบปะแทนบ่อยน้อยที่สุด มิใช่เพียง ส.ส. เท่านั้นที่จะออกมาพบปะ เยี่ยมเยียนหรือติดต่อกลับมายังประชาชนน้อยที่สุด แต่รวมทั้งผู้สนับสนุน ส.ส. ซึ่งกล่าวได้ว่า ถือเป็นตัวแทนของ ส.ส. ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ เป็นเจ้าของถิ่นก็ยังมีโอกาสติดต่อกลับไปยังประชาชนน้อยที่สุดด้วยเช่นกันในการเลือกตั้งสำหรับสังคมไทยนั้น บทบาทของ ส.ส. และผู้สนับสนุน ส.ส. นั้นจะมีบทบาทมาก ๆ เฉพาะในช่วงการหาเสียงเลือกตั้ง แต่ภายหลังเมื่อการเลือกตั้งสิ้นสุดลงแล้ว ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ได้รับเลือกตั้งก็จะเข้าไปปฏิบัติหน้าที่ของตนในสภา โอกาสที่จะติดต่อกลับไปยังประชาชนเกือบจะไม่มี แต่สำหรับผู้สนับสนุน ส.ส. นั้นเมื่อการเลือกตั้งเสร็จสิ้นลงบทบาทของผู้สนับสนุน ส.ส. นั้นก็ดูเหมือนจะถูกยุติไปโดยปริยายจนเสมือนกับประชาชนคนหนึ่งเท่านั้น ไม่ได้มีการปฏิบัติหน้าที่ของการเป็นตัวแทนของ ส.ส. ที่จะเชื่อมประสานระหว่าง ส.ส. กับประชาชนอีกต่อไป ซึ่งการยุติบทบาทของผู้สนับสนุน ส.ส. นั้นก็ยิ่งทำให้ประชาชนห่างเหินจาก ส.ส. มากยิ่งขึ้น ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ ส.ส. ควรจะให้ผู้สนับสนุน ส.ส. นั้นเป็นตัวแทนในพื้นที่ต่อไปในการที่จะทำหน้าที่เป็นตัวแทนในการติดต่อประสานระหว่าง ส.ส. สู่ประชาชน และจากประชาชนสู่ ส.ส. แม้ว่าตัว ส.ส. อาจจะไม่มีโอกาสติดต่อกลับไปเลยก็ตาม เพราะถ้าหากว่า ส.ส. สามารถ

ที่จะทำให้ผู้สนับสนุนตนเองปฏิบัติหน้าที่การเป็นตัวแทนของตนเองได้ ประชาชนก็จะเห็นว่าตนเองได้รับความสนใจจาก ส.ส. ที่ตนเลือกเข้าไป ซึ่งจะเป็นการช่วยสร้างความพอใจในตัว ส.ส. ให้เกิดขึ้นกับประชาชนด้วย

ร้อยละ 30 (150) ของประชาชนตอบว่า ตนเองได้รับการติดต่อกลับมาของ ส.ส. จากสื่อวิทยุ และสื่อโทรทัศน์น้อยที่สุด ซึ่งในด้านกลับก็หมายถึงว่าสื่อวิทยุและสื่อโทรทัศน์ เป็นสื่อที่ประชาชนได้รับการติดต่อกลับมาจาก ส.ส. มากเมื่อเปรียบเทียบกับสื่ออื่นๆ ที่กล่าวมาข้างต้นวิทยุ และโทรทัศน์เป็นอุปกรณ์เครื่องใช้ ที่ประชาชนส่วนใหญ่มีไว้เป็นแหล่งให้ความบันเทิง สำหรับครอบครัว เพราะรายการต่างๆ ที่ได้รับการเผยแพร่ออกไปนั้นเกือบทั้งหมด เป็นรายการที่เกี่ยวกับทางด้านบันเทิงแทบทั้งสิ้น แต่อย่างไรก็ตามแม้ว่าสื่อทั้ง 2 ประเภทจะมีการถ่ายทอดข่าวสารการเมืองที่ไม่มากนัก แต่การที่สื่อทั้ง 2 ประเภทเป็นสื่อที่ประชาชนติดตามฟังและดู ดังนั้นโอกาสที่ประชาชนจะได้รับการติดต่อกลับมาของ ส.ส. สู่ประชาชนโดยผ่านสื่อทั้ง 2 ประเภทนี้จึงสูงกว่าสื่อประเภทอื่นๆ ที่กล่าวมาข้างต้นทั้งหมด

แต่อย่างไรก็ตาม ร้อยละ 28 (143) ของประชาชนตอบว่า ตนเองได้รับการติดต่อกลับมาของ ส.ส. โดยผ่านสื่อหนังสือพิมพ์น้อยที่สุด นั้นหมายความว่าในอีกด้านหนึ่ง สื่อหนังสือพิมพ์ เป็นสื่อที่ประชาชนใช้เป็นแหล่งในการที่ตนเองจะได้รับการติดต่อกลับมาของ ส.ส. บ่อยมากที่สุด ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบโอกาสในการเปิดรับสื่อจากสื่อทุกประเภทที่กล่าวมาข้างต้นจะพบว่า สื่อหนังสือพิมพ์เป็นสื่อที่มีความสะดวกต่อการนำมาใช้อ่าน ดู และติดตามได้ในทุกสถานที่และทุกโอกาส ถ้าหากว่าตนเองต้องการที่จะอ่าน แต่สำหรับสื่อประเภทอื่นๆ นั้นยังขาดความสะดวกในการเป็นตัวแทนในการเผยแพร่ข่าวสารมากกว่า

ดังนั้นจากตารางที่ 3.17 ดังที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปผลการวิจัยในเรื่อง ความถี่ในการติดต่อกลับมาของ ส.ส. คือ ประชาชนมีความเห็นว่า ส.ส. มีความถี่ในการติดต่อกลับมา น้อยที่สุด (ร้อยละ 40) แต่อย่างไรก็ตาม ความถี่ที่ ส.ส. มีโอกาสติดต่อกลับมายังประชาชนมากที่สุด (ร้อยละ 10) คือ โดยผ่านทางสื่อโทรทัศน์ ซึ่งจากจุดนี้มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ ส.ส. ควรจะติดต่อกลับไปยังประชาชน ออกไปพบปะเยี่ยมเยียนโดยการใช้สื่อหลายๆ ประเภทที่กล่าวมาข้างต้นให้มากขึ้น และโดยเฉพาะสื่อของตัว ส.ส. เองควรอย่างยิ่ง ที่จะออกไปพบปะประชาชนบ้าง ไม่ใช่จนกว่าจะมีการเลือกตั้งจึงจะออกไป แต่ควรจะมีสม่ำเสมอ ความต่อเนื่อง เพื่อความมั่นใจของประชาชนที่จะมีต่อตนเอง และความมั่นคงในการที่ตนเองจะมีโอกาสได้รับเลือกตั้งในครั้งต่อไป

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติ Gamma

ส่วนที่ 2 เป็นการวิเคราะห์โดยใช้ค่าสถิติ Gamma เพื่อทดสอบความเป็นอิสระ และความมีนัยสำคัญของตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม รวมทั้งเพื่อความสัมพันธ์ของทิศทาง ของตัวแปร ทั้ง 2 ตัวนั้นด้วย ซึ่งสามารถสรุปรายละเอียดดังที่จะแสดงในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3.18 แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง การติดต่อกลับมาของ ส.ส. กับประโยชน์ที่ ส.ส. หรือพรรคการเมืองสร้างให้แก่ท้องถิ่น

การติดต่อกลับมาของ ส.ส.	ประโยชน์ที่ ส.ส. หรือพรรคการเมือง สร้างให้ท้องถิ่น					จำนวน	ร้อยละ
	0	1	2	3	4		
0	78	38	58	8	2	184	36.2
1	34	19	36	12	4	105	20.7
2	29	10	22	15	9	85	16.7
3	19	7	19	17	15	77	15.2
4	10	2	15	7	23	58	11.2
จำนวน	170	76	150	59	53	509	-
ร้อยละ	33.5	15.0	29.5	11.6	10.4	-	100.0
Gamma =	0.36884						

จากการตอบแบบสอบถามของประชาชนในเรื่อง การติดต่อกลับมาของ ส.ส. กับประโยชน์ที่ ส.ส. หรือพรรคการเมืองสร้างให้ท้องถิ่น เมื่อนำมาหาความสัมพันธ์แล้ว (ตารางที่ 3.18) พบว่า การติดต่อกลับมาของ ส.ส. มีความสัมพันธ์กับประโยชน์ที่ ส.ส. หรือพรรคการเมืองสร้างให้ท้องถิ่น ในลักษณะที่ว่า หาก ส.ส. มีการติดต่อกลับมายังประชาชนในระดับที่เพิ่ม

มากขึ้น หรือประชาชนรับทราบการติดต่อกลับมาของ ส.ส. ในระดับที่เพิ่มมากขึ้น โอกาสที่ประชาชนจะทราบถึงประโยชน์ต่างๆ ที่ ส.ส. หรือพรรคการเมืองสร้างไว้ให้แก่ท้องถิ่นก็จะมากตามไปด้วย แต่ในทางตรงกันข้าม ถ้าหากว่า ส.ส. มีโอกาสติดต่อกลับไปยังประชาชนน้อย ไม่มีโอกาสติดต่อกลับไปยังประชาชนเลยหรือขาดการติดต่อไปยังประชาชนแล้ว ประชาชนก็จะทราบว่า ส.ส. หรือพรรคการเมืองได้สร้างประโยชน์ไว้ให้แก่ตนเองหรือแก่ชุมชนในอัตราที่น้อย น้อยที่สุด หรือไม่ทราบเลย

ซึ่งจากการหาความสัมพันธ์ระหว่างการติดต่อกลับมาของ ส.ส. กับประโยชน์ที่ ส.ส. หรือพรรคการเมืองสร้างไว้ให้ท้องถิ่นดังที่กล่าวมานั้น ได้สนับสนุนผลการวิจัยดังที่ได้กล่าวมาแล้ว คือ ภายหลังจากการได้รับเลือกตั้งเข้าไปแล้ว ส.ส. มีการติดต่อกลับมายังประชาชนน้อยที่สุด (ตารางที่ 3.16) ซึ่งส่งผลให้ในส่วนของประชาชนเองก็รับทราบว่า ประโยชน์ที่ ส.ส. หรือ พรรคการเมืองสร้างไว้ให้แก่ท้องถิ่นนั้นมีน้อยที่สุดด้วยเช่นกัน (ตารางที่ 3.13)

ตารางที่ 3.19 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความถี่ในการติดต่อกลับมาของ ส.ส. กับประโยชน์ที่ ส.ส. หรือพรรคการเมืองสร้างไว้ให้แก่ท้องถิ่น

ความถี่ในการติดต่อกลับมา ของ ส.ส.	ประโยชน์ที่ ส.ส. หรือพรรคการเมือง สร้างให้ท้องถิ่น					จำนวน	ร้อยละ
	0	1	2	3	4		
	0	95	32	46	13		
1	29	26	52	12	4	123	24.2
2	21	10	32	15	15	93	18.3
3	19	3	9	12	11	54	10.6
4	6	5	11	7	18	47	9.3
จำนวน	170	76	150	59	53	509	-
ร้อยละ	33.5	15.0	29.5	11.6	10.4	-	100.0
Gamma = 0.39654							

จากการตอบแบบสอบถามของประชาชนในเรื่อง ความถี่ในการติดต่อกลับมาของ ส.ส. กับประโยชน์ที่ ส.ส. หรือพรรคการเมืองสร้างให้ท้องถิ่น เมื่อมาหาความสัมพันธ์แล้ว (ตารางที่ 3.19) พบว่า ความถี่ในการติดต่อกลับมาของ ส.ส. มีความสัมพันธ์กับประโยชน์ที่ ส.ส. หรือพรรคการเมืองสร้างให้ท้องถิ่น ในลักษณะที่ว่า หาก ส.ส. มีความถี่ในการติดต่อกลับมายังประชาชนในระดับที่บ่อยๆ เพิ่มขึ้นแล้ว หรือประชาชนมีโอกาสรับทราบข่าวสารการติดต่อกลับมาของ ส.ส. ในระดับที่บ่อยๆ เพิ่มขึ้นแล้ว โอกาสที่ประชาชนจะทราบถึงประโยชน์ที่ ส.ส. หรือพรรคการเมือง สร้างไว้ให้แก่ท้องถิ่นก็จะทราบได้ในระดับที่บ่อยมากยิ่งขึ้น แต่ในทางตรงกันข้าม ถ้าหากว่า ส.ส. ไม่ได้ติดต่อกลับไปยังประชาชนเลย หรือติดต่อไปได้บ้างเพียงไม่กี่ครั้ง และประชาชนก็ไม่ได้ทราบข่าวสารการติดต่อกลับมาของ ส.ส. เลยหรือรับทราบข่าวสารการติดต่อกลับมาของ ส.ส. เพียงเล็กน้อย โอกาสที่ประชาชนจะทราบว่า ส.ส. หรือพรรคการเมืองสร้างประโยชน์ให้แก่ตนเองหรือแก่ท้องถิ่นก็จะไม่มีเลย หรือถ้าทราบก็จะทราบน้อยมาก

ซึ่งจากการหาความสัมพันธ์ระหว่างความถี่ในการติดต่อกลับมาของ ส.ส. กับประโยชน์ที่ ส.ส. หรือพรรคการเมืองสร้างให้ท้องถิ่นนั้น ได้สนับสนุนผลการวิจัยดังที่ได้กล่าวมาแล้ว คือ ส.ส. มีความถี่ในการติดต่อกลับมายังประชาชนในอัตราที่น้อยน้อยที่สุด (ตารางที่ 3.17) ซึ่งส่งผลให้ในส่วนของประชาชนเองก็ทราบว่าประโยชน์ที่ ส.ส. หรือพรรคการเมืองสร้างไว้ให้แก่ท้องถิ่นนั้นน้อยที่สุดด้วยเช่นกัน (ตารางที่ 3.13)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3.20 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการติดต่อกลับมาของ ส.ส. กับการติดตามการทำงาน
งานของ ส.ส.

การติดต่อกลับมาของ ส.ส.	การติดตามการทำงานของ ส.ส.					จำนวน	ร้อยละ
	0	1	2	3	4		
0	80	41	37	22	5	184	36.2
1	32	29	22	14	8	105	20.7
2	10	11	21	34	9	85	16.7
3	2	10	19	28	18	77	15.2
4	1	7	6	15	28	58	11.2
จำนวน	125	98	105	113	68	509	-
ร้อยละ	24.6	19.3	20.6	22.2	13.4	-	100.0
Gamma = 0.54451							

จากการตอบแบบสอบถามของประชาชนในเรื่อง การติดต่อกลับมาของ ส.ส. กับการ
ติดตามการทำงานของ ส.ส. เมื่อนำมาหาความสัมพันธ์แล้ว (ตารางที่ 3.20) พบว่า การติดต่อ
กลับมาของ ส.ส. มีความสัมพันธ์กับการติดตามการทำงานของ ส.ส. ในลักษณะที่ว่า หาก ส.ส.
มีการติดต่อกลับมายังประชาชนในระดับที่เพิ่มมากขึ้น หรือประชาชนได้รับการติดต่อจาก ส.ส. ใน
ระดับที่เพิ่มมากขึ้น โอกาสที่ประชาชนจะติดตามการทำงานของ ส.ส. ก็จะมีมากขึ้นไปด้วย แต่
ในทางตรงกันข้าม ถ้าหากว่า ส.ส. ไม่มีโอกาสติดต่อกลับไปยังประชาชนเลย หรือ ส.ส. มีโอ
กาสติดต่อกลับไปยังประชาชนในระดับที่น้อย หรือประชาชนไม่ได้รับการติดต่อจาก ส.ส. เลย
ประชาชนก็จะติดตามการทำงานของ ส.ส. น้อยลง หรือไม่สนใจที่จะติดตามการทำงานของ
ส.ส. เลยก็ได้

ซึ่งจากการหาความสัมพันธ์ระหว่างการติดต่อกลับมาของ ส.ส. กับการติดตามการทำงาน ของ ส.ส. นั้น ได้สนับสนุนผลการวิจัยที่ได้กล่าวมาแล้ว คือ ภายหลังจากการได้รับเลือกตั้ง เข้าไปแล้ว ส.ส. มีการติดต่อกลับมายังประชาชนน้อยที่สุด (ตารางที่ 3.16) ซึ่งส่งผลให้ในส่วน ของประชาชน มีโอกาสในการติดตามการทำงาน ของ ส.ส. น้อยที่สุดด้วยเช่นกัน (ตารางที่ 3.14)

ตารางที่ 3.21 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความถี่ในการติดต่อกลับมาของ ส.ส. กับการติดตาม การทำงานของ ส.ส.

ความถี่ในการติดต่อกลับมา ของ ส.ส.	การติดตามการทำงานของ ส.ส.					จำนวน	ร้อยละ
	0	1	2	3	4		
0	78	51	36	22	5	191	37.6
1	36	24	24	25	14	123	24.2
2	8	8	27	34	16	93	18.3
3	3	9	14	14	14	54	10.6
4	-	6	4	18	19	48	9.3
จำนวน	125	98	105	113	68	509	-
ร้อยละ	24.6	19.3	20.6	22.2	13.4	-	100.0
Gamma = 0.51219							

จากการตอบแบบสอบถามของประชาชนในเรื่อง ความถี่ในการติดต่อกลับมาของ ส.ส. กับการติดตามการทำงาน ของ ส.ส. เมื่อนำมาหาความสัมพันธ์แล้ว (ตารางที่ 3.21) พบว่า ความถี่ในการติดต่อกลับมาของ ส.ส. มีความสัมพันธ์กับการติดตามการทำงาน ของ ส.ส. ในลักษณะที่ว่า หาก ส.ส. มีความถี่ในการติดต่อกลับมายังประชาชนในระดับที่บ่อยๆ เพิ่มขึ้นแล้วหรือ

ประชาชนได้รับการติดต่อกลับมาจาก ส.ส. ในระดับที่บ่อยๆ เพิ่มขึ้นแล้ว โอกาสที่ประชาชนจะติดตามการทำงานของ ส.ส. ก็จะเพิ่มมากยิ่งขึ้น แต่ในทางตรงกันข้าม ถ้าหากว่า ส.ส. ไม่มีโอกาสได้ติดต่อกลับไปยังประชาชนเลย หรือติดต่อไปได้บ้างเพียงบางครั้ง ทางด้านประชาชนนั้นโอกาสในการติดตามการทำงานของ ส.ส. ก็จะลดน้อยลง หรือแม้กระทั่งคงจะไม่สนใจที่จะติดตามการทำงานของ ส.ส. เลยก็ได้

ซึ่งจากการหาความสัมพันธ์ระหว่าง ความถี่ในการติดต่อกลับมาของ ส.ส. กับการติดตามการทำงานของ ส.ส. นั้น ได้สนับสนุนผลการวิจัยที่ได้กล่าวมาแล้ว คือ ส.ส. มีความถี่ในการติดต่อกลับมายังประชาชนในอัตราที่น้อยน้อยที่สุด (ตารางที่ 3.17) จึงส่งผลทำให้ประชาชนมีโอกาในการติดตามการทำงานของ ส.ส. น้อยที่สุดด้วยเช่นกัน (ตารางที่ 3.14)

ตารางที่ 3.22 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความถี่ในการติดต่อกลับมาของ ส.ส. กับการติดต่อกลับมาของ ส.ส.

ความถี่ในการติดต่อกลับมา ของ ส.ส.	การติดต่อกลับมาของ ส.ส.					จำนวน	ร้อยละ
	0	1	2	3	4		
0	134	28	16	11	3	191	37.6
1	39	52	23	5	4	123	24.2
2	7	17	23	29	17	93	18.3
3	5	6	12	18	13	54	10.6
4	-	2	11	14	20	48	9.3
จำนวน	185	105	85	77	57	509	-
ร้อยละ	36.3	20.6	16.7	15.1	11.2	-	100.0
Gamma =	0.69582						

จากการตอบแบบสอบถามของประชาชนในเรื่อง ความถี่ในการติดต่อกลับมาของ ส.ส. กับการติดต่อกลับมาของ ส.ส. เมื่อนำมาหาความสัมพันธ์แล้ว (ตารางที่ 3.22) พบว่า ความถี่ในการติดต่อกลับมาของ ส.ส. มีความสัมพันธ์กับการติดต่อกลับมาของ ส.ส. ในลักษณะที่ว่า หาก ส.ส. มีความถี่ในการติดต่อกลับมายังประชาชนในระดับที่บ่อยๆ เพิ่มขึ้นแล้ว หรือประชาชนได้รับการติดต่อกลับมาจาก ส.ส. ในระดับที่บ่อยๆ เพิ่มขึ้นแล้ว ประชาชนก็จะทราบถึงการติดต่อกลับมาของ ส.ส. ว่ามีระดับมากเพิ่มขึ้นด้วย แต่ในทางตรงกันข้าม ถ้าหากว่า ส.ส. ไม่มีโอกาสติดต่อกลับไปยังประชาชนเลย หรือติดต่อไปได้บ้างเพียงบางครั้ง และประชาชนไม่มีโอกาสได้รับการติดต่อจาก ส.ส. เลย หรือทำได้เพียงบางครั้งประชาชนก็จะรับทราบว่า ส.ส. มีการติดต่อกลับมายังตนเองลดน้อยลงตามไปด้วย หรือแม้กระทั่งจะไม่ทราบเลยว่า ส.ส. มีการติดต่อกลับมายังตนเองเลย

ซึ่งจากการหาความสัมพันธ์ระหว่างความถี่ในการติดต่อกลับมาของ ส.ส. กับการติดต่อกลับมาของ ส.ส. นั้น ได้สนับสนุนผลการวิจัยดังที่ได้กล่าวมาแล้วคือ ส.ส. มีความถี่ในการติดต่อกลับมายังประชาชนในอัตราที่บ่อยน้อยที่สุด (ตารางที่ 3.17) ซึ่งส่งผลทำให้ประชาชนรับทราบว่า ส.ส. มีการติดต่อกลับมายังตนเองน้อยที่สุดด้วยเช่นกัน (ตารางที่ 3.16)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3.23 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการติดต่อกลับมาของ ส.ส. กับความถี่ในการติดตามการทำงานของ ส.ส.

	ความถี่ในการติดตามการทำงานของ ส.ส.					จำนวน	ร้อยละ
	0	1	2	3	4		
0	87	55	26	11	6	184	36.2
1	35	32	22	12	4	105	20.7
2	9	18	36	16	6	85	16.7
3	3	11	26	23	14	77	15.2
4	2	3	14	12	26	58	11.2
จำนวน	136	119	124	74	56	509	-
ร้อยละ	26.7	23.4	24.4	14.5	11.0	-	100.0
Gamma = 0.58614							

จากการตอบแบบสอบถามของประชาชนในเรื่อง การติดต่อกลับมาของ ส.ส. กับความถี่ในการติดตามการทำงานของ ส.ส. เมื่อนำมาหาความสัมพันธ์แล้ว (ตารางที่ 3.23) พบว่าการติดต่อกลับมาของ ส.ส. มีความสัมพันธ์กับความถี่ในการติดตามการทำงานของ ส.ส. ในลักษณะที่ว่า หาก ส.ส. มีการติดต่อกลับมายังประชาชนในระดับที่เพิ่มมากขึ้น หรือประชาชนรับทราบว่า ส.ส. มีการติดต่อกลับมายังตนเองในระดับที่เพิ่มมากขึ้น ความถี่ในการที่ประชาชนจะติดตามการทำงานของ ส.ส. ก็จะมีเพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย แต่ในทางตรงกันข้าม ถ้าหากว่า ส.ส. มีการติดต่อกลับมายังประชาชนน้อย หรือประชาชนมีโอกาสรับทราบว่า ส.ส. มีการติดต่อกลับมาน้อย ความถี่ของประชาชนในการที่จะติดตามการทำงานของ ส.ส. ก็จะมีลดน้อยลงตามไปด้วยหรือแม้กระทั่งอาจจะไม่ติดตามการทำงานของ ส.ส. เลยก็ได้ .

ซึ่งจากการหาความสัมพันธ์ระหว่าง การติดต่อกลับมาของ ส.ส. กับความถี่ในการติดตามการทำงานของ ส.ส. นั้น ได้สนับสนุนผลการวิจัยที่ได้กล่าวมาแล้วคือ ภายหลังจากที่ได้รับเลือกตั้งเข้าไปแล้ว ส.ส. มีการติดต่อกลับมายังประชาชนน้อยที่สุด (ตารางที่ 3.16) ซึ่งส่งผลให้ทางด้านประชาชนมีความถี่ในการติดตามการทำงานของ ส.ส. ในอัตราที่น้อยน้อยที่สุดด้วยเช่นกัน (ตารางที่ 3.15)

ตารางที่ 3.24 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความถี่ในการติดต่อกลับมาของ ส.ส. กับความถี่ในการติดตามการทำงานของ ส.ส.

ความถี่ในการติดต่อกลับมา ของ ส.ส.	ความถี่ในการติดตามการทำงานของ ส.ส.					จำนวน	ร้อยละ
	0	1	2	3	4		
0	97	52	31	8	4	191	37.6
1	33	41	29	14	6	123	24.2
2	4	17	36	25	11	93	18.3
3	1	7	19	14	13	54	10.6
4	1	2	9	13	22	48	9.3
จำนวน	136	119	124	74	56	509	-
ร้อยละ	26.7	23.4	24.4	14.5	11.0	-	100.0
Gamma = 0.64298							

จากการตอบแบบสอบถามของประชาชนในเรื่อง ความถี่ในการติดต่อกลับมาของ ส.ส. กับความถี่ในการติดตามการทำงานของ ส.ส. เมื่อนำมาหาความสัมพันธ์แล้ว (ตารางที่ 3.24) พบว่า ความถี่ในการติดต่อกลับมาของ ส.ส. มีความสัมพันธ์กับความถี่ในการติดตามการทำงานของ ส.ส. ในลักษณะที่ว่า หาก ส.ส. มีความถี่ในการติดต่อกลับไปยังประชาชน ในอัตราที่น้อยเพิ่มมากขึ้นหรือโอกาสที่ประชาชนรับทราบว่า ส.ส. มีการติดต่อกลับมาด้วยตนเองในอัตราที่เพิ่มน้อย

มากขึ้น ประชาชนก็จะมีความถี่หรือมีความสนใจในการที่จะติดตามการทำงานของ ส.ส. ในอัตราที่บ่อยมากขึ้นตามไปด้วย แต่ในทางตรงกันข้าม ถ้าหาก ส.ส. มีความถี่ในการติดต่อกลับไปยังประชาชนในอัตราที่น้อย หรือไม่ติดต่อกลับไปยังประชาชนเลย หรือประชาชนมีโอกาสรับทราบข่าวคราวการติดต่อจาก ส.ส. ในอัตราที่น้อย หรือไม่มีโอกาสรับทราบข่าวคราวการติดต่อจาก ส.ส. เลย โอกาสที่ประชาชนจะสนใจติดตามการทำงานของ ส.ส. ก็จะมีความถี่ในอัตราที่น้อยตามไปด้วย หรือแม้กระทั่งอาจจะไม่สนใจติดตามการทำงานของ ส.ส. เลยก็ได้

ซึ่งจากการหาความสัมพันธ์ระหว่างความถี่ในการติดต่อกลับมาของ ส.ส. กับความถี่ในการติดตามการทำงานของ ส.ส. นั้น ได้สนับสนุนผลการวิจัยดังที่ได้กล่าวมาแล้วคือ ส.ส. มีความถี่ในการติดต่อกลับมายังประชาชนในอัตราที่บ่อยน้อยที่สุด (ตารางที่ 3.17) จึงส่งผลให้ประชาชนมีความถี่ในการติดตามการทำงานของ ส.ส. ในอัตราที่บ่อยน้อยที่สุดด้วยเช่นกัน (ตารางที่ 3.15)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3.25 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการติดต่อกลับมาของ ส.ส. กับความถี่ในการติดต่อกลับมาของ ส.ส.

การติดต่อกลับมาของ ส.ส.	ความถี่ในการติดต่อกลับมาของ ส.ส.					จำนวน	ร้อยละ
	0	1	2	3	4		
0	134	39	7	5	-	184	36.2
1	28	52	17	6	2	105	20.6
2	16	23	23	12	11	85	16.7
3	11	5	29	18	14	77	15.2
4	3	4	17	13	20	58	11.2
จำนวน	192	123	93	54	47	509	-
ร้อยละ	37.7	24.2	18.3	10.6	9.2	-	100.0

Gamma = 0.69582

จากการตอบแบบสอบถามของประชาชนในเรื่อง การติดต่อกลับมาของ ส.ส. กับความถี่ในการติดต่อกลับมาของ ส.ส. เมื่อนำมาหาความสัมพันธ์แล้ว (ตารางที่ 3.25) พบว่า การติดต่อกลับมาของ ส.ส. มีความสัมพันธ์กับความถี่ในการติดต่อกลับมาของ ส.ส. ในลักษณะที่ว่า หาก ส.ส. มีการติดต่อกลับมายังประชาชนในระดับที่เพิ่มมากขึ้น หรือประชาชนรับทราบ ว่า ส.ส. มีการติดต่อกลับมายังตนเองในระดับที่เพิ่มมากขึ้น ความถี่ในการที่ ส.ส. จะติดต่อกลับมาที่ประชาชนก็จะมีอัตราที่บ่อยเพิ่มมากขึ้น หรือหมายถึงว่า ประชาชนก็จะรับทราบ ว่า ส.ส. ติดต่อกลับมายังตนเองในอัตราที่บ่อยเพิ่มมากขึ้นด้วยนั่นเอง แต่ในทางตรงกันข้าม ถ้าหาก ส.ส. มีโอกาสในการติดต่อกลับไปยังประชาชนน้อย หรือไม่มีการติดต่อกลับไปยังประชาชนเลย หรือประชาชนรับทราบ ว่า ส.ส. ติดต่อกลับมายังตนเองน้อย หรือรับทราบ ว่า ส.ส. ไม่มีการติดต่อกลับมายังตนเองเลย ความถี่ในการที่ ส.ส. จะติดต่อกลับไปยังประชาชนก็จะมีอัตราที่บ่อยน้อยลงหรือไม่เลย หรือประ

ชาชนก็จะรับทราบ ว่า ส.ส. ติดต่อกลับมายังตนเองในอัตราที่บ่อน้อยลงตามไปด้วย หรือแม้กระทั่งอาจจะไม่ทราบว่า ส.ส. มีการติดต่อกลับมายังตนเองเลยก็ได้

จากการหาความสัมพันธ์ระหว่าง การติดต่อกลับมาของ ส.ส. กับความถี่ในการติดต่อกลับมาของ ส.ส. นั้น ได้สนับสนุนผลการวิจัยที่ได้กล่าวมาแล้วคือ ภายหลังจากที่ได้รับเลือกตั้งเข้าไปแล้ว ส.ส. มีการติดต่อกลับมายังประชาชนน้อยที่สุด (ตารางที่ 3.16) รวมทั้งความถี่ที่ ส.ส. ติดต่อกลับมายังประชาชนที่มีอัตราที่บ่อน้อยที่สุดด้วย (ตารางที่ 3.17)

สรุป

จากการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อความสัมพันธ์ระหว่าง ตัวแปรอิสระ และตัวแปรตาม สามารถสรุปผล ได้ดังนี้คือ

ผลจากการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม 2531 นั้น ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ได้รับเลือกตั้งจากพื้นที่เขตเลือกตั้งที่ 2 ของกรุงเทพมหานคร จำนวน 3 คน คือ นายมารุต บุณาค จากพรรคประชาธิปัตย์ นายสุเทพ วงศ์กำแหง จากพรรคพลังธรรม และพลอากาศเอกสิทธิ เสวตศิลา จากพรรคกิจสังคม

ในการเลือกตั้งที่ผ่านมา นั้น ประเด็นเนื้อหาที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งได้ส่งไปยังประชาชนนั้น เนื้อหาของสารที่ส่งออกไป จะเป็นการพูดปราศรัยหาเสียงในประเด็นต่างๆ ในระดับที่มากที่สุด (ตารางที่ 3.2) ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการพูดขอคะแนนให้ส่งสารเห็นใจ การกล่าวโจมตีการทำงานของรัฐบาล การกล่าวร้ายโจมตีฝ่ายตรงข้ามหรือคู่แข่ง การกล่าวถึงคุณสมบัติส่วนตัวของผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมือง การสัญญาว่าจะให้สิ่งตอบแทนต่างๆ หลังจากได้รับเลือกตั้ง การกล่าวถึงผลงานด้านการเมืองของผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือพรรคการเมือง แต่อย่างไรก็ตาม ประเด็นที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งใช้พูดปราศรัยหาเสียงมากที่สุดในการปราศรัยที่กล่าวมาคือ การกล่าวถึงนโยบายและการแก้ไขปัญหา

นอกจากนั้นยังพบว่า สื่อบุคคล เป็นสื่อที่ประชาชนมีโอกาสได้รับทราบข่าวสารการเลือกตั้งน้อยที่สุด (ตารางที่ 3.2) และขณะเดียวกันสื่อบุคคลก็เป็นแหล่งข่าวที่ทำให้ประชาชนไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งน้อยที่สุด (ตารางที่ 3.9) แม้ว่าสื่อบุคคลจะมีผลกระทบต่อ การเลือกตั้งน้อยที่สุดดังที่กล่าวมา แต่สื่อบุคคลที่ยังมีบทบาทมากที่สุดที่ทำให้ประชาชนมีโอกาสได้รับทราบข่าวสารการเลือกตั้งก็คือ ผู้สนับสนุน ส.ส. (หัวคะแนน) (ตารางที่ 3.2) และสื่อบุคคลที่ทำให้ประชาชนไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งมากที่สุดก็คือ ผู้สมัครรับเลือกตั้ง (ตารางที่ 3.9)

ทางด้านสื่อมวลชนและสื่ออื่นๆ พบว่า สื่อมวลชนและสื่ออื่นๆ นั้น เป็นสื่อที่ประชาชนมีโอกาสดูรับทราบข่าวสารการเลือกตั้งมากที่สุด (ตารางที่ 3.3) และขณะเดียวกันสื่อมวลชนและสื่ออื่นๆ ก็เป็นแหล่งข่าวที่ทำให้ประชาชนไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งมากที่สุดด้วย (ตารางที่ 3.10) ซึ่งสื่อมวลชนและสื่ออื่นๆ ที่ประชาชนมีโอกาสดูรับทราบข่าวสาร การเลือกตั้งมากที่สุดคือสื่อโทรทัศน์ (ตารางที่ 3.3) และสื่อมวลชนและสื่ออื่นๆ ที่ทำให้ประชาชนไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งมากที่สุดก็คือสื่อโทรทัศน์ (ตารางที่ 3.10)

ทางด้านวิธีการหาเสียงในการเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือพรรคการเมืองนั้น (ตารางที่ 3.4) พบว่า มีการใช้วิธีการหาเสียงในรูปแบบต่างๆ เช่น การพูดหาเสียงในที่ชุมชน การเดินหาเสียงตามบ้าน จัดหวัคะแนนหรือคนช่วยหาเสียง การใช้ป้ายประชาสัมพันธ์ การลงบทความโฆษณาในหนังสือพิมพ์ ฯลฯ ซึ่งวิธีการต่างๆ ที่ได้ยกตัวอย่างมานี้ เป็นวิธีการหาเสียงที่ประชาชนตอบว่ามีน้อย แต่อย่างไรก็ตามในวิธีการหาเสียงเหล่านี้ วิธีการหาเสียงที่ประชาชนรับทราบว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งใช้มากที่สุดคือ การใช้หนังสือเชิญชวน ไปปลิว และแผ่นพับ

ส่วนในเรื่องการได้รับการติดต่อจากกลุ่มผู้นำพรรค (ตารางที่ 3.5) จากผู้สมัครรับเลือกตั้ง (ตารางที่ 3.6) จากผู้สนับสนุน ส.ส. (หวัคะแนน) (ตารางที่ 3.7) และจากผู้ช่วยหาเสียงอื่นๆ (นิสิต นักศึกษา กลุ่มคนที่รับจ้างหาเสียง ฯลฯ) (ตารางที่ 3.8) พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ไม่เคยได้รับการติดต่อจากกลุ่มต่างๆ ดังที่กล่าวมาเลย แต่อย่างไรก็ตามประชาชนบางส่วนที่มีโอกาสได้รับการติดต่อจากกลุ่มต่างๆ นั้น มีโอกาสได้รับการติดต่อมากที่สุด โดยการได้รับเพียงการแจกเอกสารเท่านั้น โอกาสที่กลุ่มต่างๆ จะมาพบประชาชนด้วยตัวเอง หรือโอกาสที่ประชาชนจะได้พบเห็นตัวจริงนั้น เกือบจะไม่มีเลย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพบเห็นตัวจริงพร้อมๆ กับการมีโอกาสนี้จะพูดคุยด้วย ซึ่งจากผลการวิจัยนี้ น่าจะสะท้อนให้เห็นว่าในการเลือกตั้งที่ผ่านมาไม่ว่าจะเป็นช่วงก่อนการเลือกตั้งหรือช่วงหลังการเลือกตั้งก็ตาม การที่จะทำให้ประชาชนมีความมั่นคงและศรัทธาต่อผู้สมัครรับเลือกตั้ง พรรคการเมือง ผู้สนับสนุน ส.ส. รวมตลอดถึงผู้ช่วยหาเสียงอื่นๆ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ควรจะมีการติดต่อกลับมาของกลุ่มต่างๆ ที่กล่าวมาในทุกๆ วิธี รวมทั้งควรจะต้องมีความสม่ำเสมอ และเป็นไปอย่างทั่วถึงต่อประชาชนในทุกๆ พื้นที่ของเขตเลือกตั้ง โดยเฉพาะช่วงหลังจากที่ได้รับเลือกตั้งไปแล้ว หรือแม้กระทั่งในช่วงระยะเวลาหลังจากที่การเลือกตั้งได้สิ้นสุดลงไปแล้วก็ตาม

ในการติดตามบทบาทและการทำงานของ ส.ส. นั้นพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่รับทราบ ว่า ส.ส. มีหน้าที่หลายๆ ประการที่จะต้องปฏิบัติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหน้าที่ในการเป็นตัวแทน เป็นปากเสียง รักษาผลประโยชน์ให้แก่ตนเอง (ตารางที่ 3.11) ซึ่งจากผลการวิจัยนี้ สะท้อนให้เห็นว่า ประชาชนส่วนใหญ่ใช้สิทธิของตน เลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งเข้ามาเพื่อช่วยเหลือปฏิบัติหน้าที่ ดังที่กล่าวมาแทนตนเอง เพราะตนเองไม่สามารถเข้าไปทำหน้าที่ต่างๆ ได้ เนื่องจากข้อจำกัดหลายๆ ประการของระบบการปกครอง นอกจากนี้ประชาชนจะรับทราบว่า ส.ส. ทำหน้าที่ในการเป็นตัวแทน เป็นปากเสียง รักษาผลประโยชน์ให้แก่ตนเองแล้ว ในช่วงของการหาเสียงในการเลือกตั้งนั้น ผู้สมัครรับเลือกตั้ง และพรรคการเมืองจะทำการปราศรัยหาเสียงในหลายๆ ประเด็น ไม่ว่าจะเป็นการกล่าวถึงผลการทำงานของตนเอง-ของพรรค กล่าวโจมตีการทำงานของฝ่ายตรงข้าม คู่แข่ง หรือรัฐบาล และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ประเด็นสำคัญที่มีการกล่าวปราศรัยหาเสียงมากที่สุด-บ่อยที่สุดคือ การกล่าวถึงนโยบายและการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนต่างๆ ของประชาชนในเขตของตน ซึ่งจากการหาเสียงในประเด็นต่างๆ ที่ยกตัวอย่างมาข้างต้นนั้น เมื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งได้รับเลือกเข้าไปทำหน้าที่เป็น ส.ส. แล้ว และมีได้กระทำตามที่เคยได้พูดปราศรัยหาเสียงไว้ พบว่าประชาชนส่วนใหญ่แสดงความคิดเห็นว่า ตนเองจะไม่เลือก ส.ส. ผู้ที่อีกในการเลือกตั้งครั้งต่อไป (ตารางที่ 3.12) ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ ส.ส. ภายหลังจากการได้รับเลือกตั้งไปแล้วจะต้องปฏิบัติตนตามที่เคยให้สัญญาไว้กับประชาชน มิฉะนั้นแล้วแนวโน้มของความมั่นคงในโอกาสที่จะได้รับเลือกตั้งในครั้งต่อไปก็อาจจะไม่มั่นคงตามไปด้วย แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งได้รับเลือกตั้งเข้าไปแล้ว โอกาสในการที่จะทำให้ประชาชนไม่ลืมตนเองนั้นสามารถทำได้ เพราะตนเองสามารถนั่งบประมาณ สำหรับการพัฒนาท้องถิ่นของ ส.ส. แต่ละคนมาทำการสร้างสาธารณประโยชน์ หรืออาจจะทำโดยการบริจาคเป็นเงินหรือสิ่งของแล้วให้ประชาชนนำไปดำเนินการตามความต้องการของชุมชนต่อไปก็ได้ แม้ว่า ส.ส. จะสามารถสร้างประโยชน์ให้กับท้องถิ่นได้ แม้ผลที่มีต่อการรับทราบของประชาชนนั้น ประชาชนทราบว่า ส.ส. หรือพรรคการเมืองสร้างประโยชน์ให้แก่ท้องถิ่นน้อยที่สุด และประโยชน์ที่สร้างส่วนมากก็จะเป็น การซ่อม-สร้างถนนหรือทางเดินเท้า (ตารางที่ 3.13) จากจุดนี้อาจกล่าวได้ว่าการที่ประชาชนทราบว่า ส.ส. หรือพรรคการเมือง สร้างประโยชน์ให้แก่ท้องถิ่นน้อยที่สุด อาจมีเหตุผลที่สำคัญและควรจะพิจารณาคือ เหตุผลประการแรก เกิดจากการขาดการประชาสัมพันธ์คือ ส.ส. หรือพรรคการเมืองไม่ได้แจ้งให้ประชาชนได้ทราบถึง สาธารณประโยชน์ที่ได้กระทำไป เพราะผลจากการวิจัยพบว่า ภายหลัง

จากที่ได้รับเลือกตั้งเข้าไปแล้ว ส.ส. มีการติดต่อกลับมายังประชาชนน้อยที่สุด (ตารางที่ 3.16) รวมทั้งหากมีการติดต่อไปยังประชาชนบ้างก็มีการติดต่อในอัตราน้อยที่สุดด้วย (ตารางที่ 3.17) เช่นกัน เหตุผลประการที่สอง เกิดจากการขาดความสนใจของประชาชน ในการติดตามการทำงานของ ส.ส. ผลจากการวิจัยพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ติดตามการทำงานของ ส.ส. น้อยที่สุด (ตารางที่ 3.14) และขณะเดียวกันหากว่า ประชาชนมีการติดตามการทำงานของ ส.ส. บ้างก็ จะมีการติดต่อในอัตราที่น้อยที่สุดด้วย (ตารางที่ 3.15) จากผลที่กล่าวมาแม้ว่าประชาชนจะสนใจติดตามการทำงานของ ส.ส. น้อยที่สุด และทางด้าน ส.ส. เองก็มีการติดต่อกลับมายังประชาชน ในระดับน้อยที่สุดเช่นเดียวกัน ซึ่งสื่อที่ ส.ส. ใช้เป็นแหล่งในการติดต่อไปสู่ประชาชน และสื่อที่ ประชาชนใช้เป็นแหล่งในการติดตามการทำงานของ ส.ส. มากที่สุดคือ สื่อโทรทัศน์

แต่อย่างไรก็ตาม จากที่กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ในการเลือกตั้งที่ผ่านมา บทบาทของสื่อมวลชนและสื่ออื่นๆ และรวมทั้งสื่อบุคคล มีบทบาทที่ค่อนข้างน้อยมาก ต่อผลการเลือกตั้ง หรืออาจจะกล่าวได้ว่าแทบจะไม่มีบทบาทอะไรเลย นอกจากสื่อมวลชนประเภทสื่อโทรทัศน์เท่านั้นที่ ประชาชน ยังใช้เป็นแหล่งที่จะรับทราบข่าวสารการเลือกตั้ง รวมทั้งยังเป็นแหล่งที่ทำให้ตนเองไป ใช้สิทธิในการเลือกตั้งได้ด้วย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย